

Bosna i Hercegovina

Босна и Херцеговина

Sud Bosne i Hercegovine
Суд Босна и Херцеговина

Predmet br: S1 1 K 016600 14 Krl

Datum objavljivanja: 11.12.2015. godine

Datum pismenog otpravka: 30.12.2015. godine

Pred sudskim vijećem u sastavu: sudija Minka Kreho predsjednik vijeća
sudija Željka Marenić
sudija Halil Lagumdžija

PREDMET TUŽILAŠTVA BOSNE I HERCEGOVINE

protiv

Gligora Begovića

PRESUDA

Tužilac Tužilaštva Bosne i Hercegovine: Miroslav Janjić

Branilac optuženog: Aleksandar Majkalović

Sud Bosne i Hercegovine, Sarajevo, ul. Kraljice Jelene br. 88

Telefon: 033 707 100, 707 596; Fax: 033 707 225

SADRŽAJ

IZREKA PRESUDE

I. OBRAZLOŽENJE.....	15
1. Istorijat postupka.....	15
2. Provedeni dokazi.....	15
2a. Tužilaštvo BIH.....	16
2b. Odbrana.....	17
3. Završne riječi.....	17
3a. Završne riječi Tužilaštva.....	18
3b. Završne riječi odbrane.....	19
4. Procesne odluke.....	19
4a. Odbijanje zahtjeva odbrane za postavljanjem dodatnog branioca.....	20
4b. Odluka o proteku roka od 30 dana.....	20
4c. Odluka o isključenju javnosti	21
4d. Odluka o mjerama zaštite za svjedoka	22
4e. Odluka o postavljanju savjetnika svjedoku	22
4f. Odluka po prijedlogu Tužilaštva za prihvatanje utvrđenih činjenica...23	
4g. Dopuna dokaznog postupka.....	26
II. STANDARDI OCJENE DOKAZA.....	27
1. Nesporni dokazi.....	30
III. ZAKON KOJI JE PRIMJENJUJE.....	31
IV. ULOGA I SVOJSTVO OPTUŽENOG.....	32
1. Identifikacija optuženog.....	37
V. OSUĐUJUĆI DIO PRESUDE.....	39
1. Bitna obilježja krivičnog djela iz člana 142. KZ SFRJ.....	39
1a. Kršenje pravila međunarodnog prava.....	40
1b. Civilni status žrtava.....	43
1c. Postojanje oružanog sukoba.....	48
1d. Djelo počinioca mora biti povezano s oružanim sukobom.....	50
1e. Počinilac mora narediti ili počiniti djelo.....	51

VI. POJEDINAČNA INKRIMINACIJA U OSNOVI ZLOČINA.....	52
1. Nečovječno postupanje.....	55
2. Ubistvo.....	58
3. Silovanje.....	59
4. Tačka 1. Izmijenjene optužnice.....	62
5. Tačka 2. Izmijenjene optužnice.....	63
6. Tačka 3. Izmijenjene optužnice.....	63
7. Tačka 13. Izmijenjene optužnice.....	64
8. Tačka 4. Izmijenjene optužnice.....	69
9. Tačka 5. Izmijenjene optužnice.....	71
10. Tačka 6. Izmijenjene optužnice.....	72
11. Tačka 8. Izmijenjene optužnice.....	73
12. Tačka 10. Izmijenjene optužnice.....	76
13. Tačka 12. Izmijenjene optužnice.....	77
14. Tačka 15. Izmijenjene optužnice.....	78
15. Tačka 16. Izmijenjene optužnice.....	79
16. Tačka 18. Izmijenjene optužnice.....	80
17. Tačka 19. Izmijenjene optužnice.....	81
18. Tačka 21. Izmijenjene optužnice.....	82
19. Tačka 23. Izmijenjene optužnice.....	82
VII. KRIVIČNA ODGOVORNOST OPTUŽENOG	84
VIII. OSLOBAĐAJUĆI DIO PRESUDE.....	88
IX. ODBIJAJUĆI DIO PRESUDE.....	90
X. ODLUKA O KRIVIČNOPRAVNOJ SANKCIJI.....	90
XI. ODLUKA O TROŠKOVIMA I IMOVINSKOPRAVNOM ZAHTJEVU.....	92

Broj: S1 1 K 016600 14 Krl
Sarajevo, 11.12.2015. godine

U IME BOSNE I HERCEGOVINE

Sud Bosne i Hercegovine, Odjel I za ratne zločine, Vijeće u sastavu sudija Minka Kreho kao predsjednik vijeća, sudije Željka Marenčić i Halil Lagumdžija kao članovi vijeća, uz učešće pravnog savjetnika-asistenta Bešlija Aide u svojstvu zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženog Gligora Begovića zbog krivičnog djela Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 144. Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije (u daljem tekstu KZ SFRJ) i krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. KZ SFRJ, sve u vezi s članom 22. istog zakona, povodom optužnice Tužilaštva Bosne i Hercegovine broj: T20 0 KTRZ 0004278 05 od 12.09.2014. godine, koja je izmijenjena dana 02.11.2015. godine, nakon okončanog glavnog pretresa tokom kojeg je dijelimično bila isključena javnost, u prisustvu optuženog Gligora Begovića, njegovog branioca, advokata Aleksandra Majkalovića, tužioca Miroslava Janjića ispred Tužilaštva Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu Tužilaštvo BiH), nakon vijećanja i glasanja, dana 11.12.2015. godine donijelo je i javno objavilo slijedeću:

P R E S U D U

Optuženi Gligor Begović, zvani „Gliša“, sin Radomira i majke Zagorke rođene Uljar, rođen 01.09.1973. god. u Goraždu, Opština Goražde, JMB, nastanjen na adresi ulica bb, Općina, po nacionalnosti, oženjen, otac troje maloljetne djece, po zanimanju hemičar, državljanin, neosuđivan.

K R I V J E

Što je:

Za vrijeme rata u Bosni i Hercegovini, u vrijeme oružanog sukoba između Vojske Republike Srpske i Armije BiH u zatočeničkom centru „Batković“ na teritoriji opštine Bijeljina, gdje su bili zatočeni civili bošnjačke nacionalnosti, držani u nehumanim uslovima, podvrgnuti ubistvima, namjernom nanošenju velikih patnji i povreda

tjelesnog integriteta i zdravlja, osumnjičeni Gligor Begović kao pripadnik Vojske Republike Srpske, postupao suprotno pravilima međunarodnog humanitarnog prava kršeći odredbe člana 3.stav.1.tačka a) i c) Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba od 12.8.1949 godine

tako što je:

Pod tačkom 1. izmijenjene optužnice

U periodu avgusta mjeseca 1992 godine u poljoprivrednim objektima udaljenim oko 300 metara od zatočeničkog centra „Batković,, opština Bijeljina, gdje su prilikom posjete MKCJ sakrivani zatočenici, uz upotrebu prijetnje silom natjerao N.M. i Mirsada Kuralića da međusobno jedan drugom stavljaju polni organ u usta, nakon čega je N.M.-u gurao cijev od automatske puške u analni otvor, što je sve za posljedicu imalo fizičku i psihičku bol N.M. i Mirsada Kuralića,

Pod tačkom 2. izmijenjene optužnice

U periodu avgusta mjeseca 1992 godine u poljoprivrednim objektima udaljenim oko 300 metara od zatočeničkog centra „Batkovići,, opština Bijeljina, gdje su prilikom posjete MKCJ sakrivani zatočenici, uz upotrebu prijetnje silom natjerao N.M. i M.Š. da međusobno jedan drugom stavljaju polni organ u usta, što je za posljedicu imalo fizičku i psihičku bol N.M. i M.Š.,

Pod tačkom 3. izmijenjene optužnice

U periodu avgusta mjeseca 1992 godine u prostorijama zatočeničkog centra „Batković,, u poljoprivrednim objektima udaljenim oko 300 metara od zatočeničkog centra „Batković,, opština Bijeljina, gdje su prilikom posjete MKCJ sakrivani zatočenici, uz upotrebu prijetnje silom natjerao A.B. i Mirsada Kuralića da međusobno jedan drugom stavljaju polni organ u usta, te A.B. više puta za vrijeme njegovog boravka u zatočeničkom centru Batković tukao na način da ga je udarao puškama, kundacima, nogama, što je sve za posljedicu imalo fizičku i psihičku bol A.B.,

Pod tačkom 4. izmijenjene optužnice

U periodu prve polovine jula mjeseca 1992 godine u zatočeničkom centru „Batković“, iz prostorija hangara izveo N.M. gdje ga je zajedno sa pokojnim Zoranom Zarićem tukao na način da ga je udarao šakama po glavi, a zatim ga je udarao automatskom puškom, željeznim kundakom u glavu, u predjelu leđa i prsa, nogama na kojima su bile vojničke čizme i to po bubrezima, po nogama i rukama što je trajalo desetak minuta, da bi ga neutvrđenog datuma u avgustu mjesecu 1992. godine u toku noći u prostorijama zatočeničkog centra tukao drvenom palicom, pa nakon što je pao na tlo, desetak puta skočio mu po leđima, te ga u istom periodu udarao kundakom puške u predjelu glave, od kojih udaraca mu je slomio dva zuba, od kojih tuča i maltretiranja je N.M. pretrpio snažan fizički bol i krvarenje, kao i oštećenje kičmenog pršljena i povrede u predjelu glave i nosa na više mjesta.

Pod tačkom 5. izmijenjene optužnice

U periodu prve polovine avgusta mjeseca 1992 godine u zatočeničkom centru „Batković“, iz hangara izveo Smajić Ejuba gdje ga je tukao drvenim palicama, nogama, šakama po čitavom tijelu, držalicom za sjekiru petnaestak minuta, od čega je Smajić Ejub pao na tlo, gdje ga je nastavio tući dok mu nije razbio glavu i doveo u stanje snažnog krvarenja od čega je njegovo tijelo bilo potpuno modro, da bi ga isti u narednom periodu pretukao još najmanje petnaest puta, udarajući ga po čitavom tijelu, rukama, šakama, kundakom puške i nogama obuvenim u vojničke čizme, što je za posljedicu imalo snažan psihički i fizički bol Smajić Ejuba, od čega i danas osjeća posljedice u vidu problema prilikom govora i bolova u procesu gutanja hrane.

Pod tačkom 6. izmijenjene optužnice

Neutvrđenog datuma u prvoj polovini mjeseca jula 1992 godine u prostorijama zatočeničkog centra „Batković“ u hangaru, zajedno sa više zatvorskih stražara tukao Zulfu Hadžiomerovića sedamdesetogodišnjeg starca, udarajući ga osumnjičeni rukama u predjelu disajnih organa, što je činio više puta u periodu od nekoliko dana,

da bi ga jedne večeri neprestano tukao u trajanju od sat do dva, nanoseći mu tako povrede tijela od kojih je Zulfo Hadžiomerović preminuo.

Pod tačkom 8. izmijenjene optužnice

Neutvrđenog datuma u drugoj polovini 1992. godine u popodnevnim satima u prostorijama zatočeničkog centra „Batković“ u Bijeljini zajedno sa drugim stražarima zatočeničkog centra tukao Zečević Ferida i Čurtić Huseina, na način da ih je udario nogama, rukama, palicama i kundakom puške, a kada su pali na tlo nastavio ih gaziti čizmama, da bih ih u toku noći koja je nastupila zajedno sa drugim stražarima izvodio iz hangara i pretučene i bez svijesti vraćao u hangar, što je ponovio više puta od kojih posljedica tuče su Zečević Ferid i Čurtić Husein preminuli nakon dva ili tri dana.

Pod tačkom 10. izmijenjene optužnice

Neutvrđenog datuma krajem septembra ili početkom oktobra mjeseca 1992 godine u prostorijama zatočeničkog centra „Batković“, kundakom puške u predjelu leđa udario I. E. koji je od posljedica udarca prosuo po svom tijelu ključalu vodu koju je nosio u posudi u rukama, od čega je zadobio opekotine po čitavom tijelu, što je za posljedicu imalo fizičku bol I. E.

Pod tačkom 12. izmijenjene optužnice

Neutvrđenog datuma mjeseca jula 1992 godine u prostorijama zatočeničkog centra „Batković“, zatočeniku po imenu Džemo zvani „Špajzer“ naredio da Mirsadu Buljugiću nanosi udarce sjekirom u predjelu leđa, što je sve za posljedicu imalo fizičku i psihičku bol Buljugić Mirsada.

Pod tačkom 13. izmijenjene optužnice

U periodu avgusta mjeseca 1992 godine u poljoprivrednim objektima udaljenim oko 300 metara od zatočeničkog centra „Batković,, Opština Bijeljina, gdje su prilikom posjete MKCJ sakrivani zatočeniци, uz upotrebu prijetnje silom natjerao A.H. i B.M. da međusobno jedan drugom stavljaju polni organ u usta, da bi nakon toga na isto natjerao A.H. i Aliju Gušalića, te je svakodnevno A.H. tukao rukama, nogama i bejzbol palicom po čitavom tijelu, što je sve za posljedicu imalo psihičku i fizičku bol oštećenih A.H., B.M. i Gušalić Alije.

Pod tačkom 15. izmijenjene optužnice

Neutvrđenog datuma krajem augusta ili početkom sepembra 1992 godine u kasarni u Bijeljini gdje su zatvorenici bošnjačke nacionalnosti dovedeni na prinudne radove, udarao šakama i nogama po svim dijelovima tijela M. M., da bi ga drugom prilikom u neutvrđenom periodu u istoj kasarni također udarao rukama i nogama po svim dijelovima tijela, što je za posljedicu imalo fizičku bol M. M.

Pod tačkom 16. izmijenjene optužnice

U neutvrđenom periodu u drugoj polovini 1992 godine na ulazu u zatočenički centar „Batković“ udarao svjedoka „A“ po čitavom tijelu i glavi, a zatim kundakom puške u prsa i leđa, od kojih udaraca je pomenuti pao, da bi ga nastavio udarati kundakom puške i nogama obuvenim u vojničke čizme u leđa, što je trajalo deset do petnaest minuta, da bi ga nakon par dana dok je sjedio oborene glave na zemlji nogom jako udario u glavu, od kojeg udarca je pao na zemlju, nakon čega je nastavio udarati u predjelu glave i po čitavom tijelu od kojih udaraca je izgubio svijest, što je za posljedicu imalo snažan fizički bol svjedoka „A“.

Pod tačkom 18. izmijenjene optužnice

Neutvrđenog datuma u periodu jula ili avgusta mjeseca 1992. godine u prostorijama zatočeničkog centra „Batković“ , Sabriju Mehmedovića udario letvom u predjelu lijevog uha, od kojeg udarca je pretrpio krvarenje i jake bolove u predjelu lijevog uha.

Pod tačkom 19. izmijenjene optužnice

Neutvrđenog datuma u drugoj polovini 1992. godine u prostorijama zatočeničkog centra „Batković“ u Bijeljini, zajedno sa drugim stražarima zatočeničkog centra iz hangara izveo više zatočenika, među kojima Džananović Hasiba, da bi ga zajedno sa drugim stražarima počeo udarati puškama, šlaufom, kablovim, palicama i drvenom motkom udarajući ga po leđima i stomaku ,a kada je pao na tlo gazio ga nogama obuvenim u vojničke čizme, što je sve trajalo deset do petnaest minuta, da bi ga pri ulasku u hangar udario kundakom puške u predjelu rebra sa desne strane, što je za posljedicu imalo psihičku i fizičku bol Džananović Hasiba.

Pod tačkom 21. izmijenjene optužnice

Sredinom jula mjeseca 1992 godine u prostorijama zatočeničkog centra „Batković“ u Bijeljini, šakama , kundakom puške , bokserom i nogama udarao Halilović Huseijna sve dok ga nije oborio na zemlju i tom prilikom izbio zub iz gornje vilice , a zatim mu stavljao cijev pištolja u usta povlačeći obarač govoreći „Hajde da se igramo ruskog ruleta „ što je sve za posljedice imalo fizičku i psihičku bol oštećenog Halilović Huseijna.

Pod tačkom 23. izmijenjene optužnice

U drugoj polovini mjeseca juna 1992 godine ispred zatočeničkog centra „Batković“ u Bijeljini u autobusu u kojem su dovezeni zatočenici, udario palicom u potiljak Dževada Durakovića od kojeg udarca je izgubio svijest ,a zatim ga kada mu se povratila svijest ponovo udario palicom u čelo, što je za posljedicu imalo psihičku i fizičku bol oštećenog Dževada Durakovića .

Čime je počinio krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije

(KZ SFRJ)¹, koji je preuzet na osnovu Zakona o primjeni Krivičnog zakona Republike Bosne i Hercegovine i Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije², a u vezi sa članom 22. istog zakona,

Pa ga ovo Vijeće, na osnovu istog zakonskog propisa, te uz primjenu odredaba članova 33., 34., 38., 41. KZ SFRJ, za navedeno krivično djelo

OSUĐUJE

NA KAZNU ZATVORA U TRAJANJU OD TRINAEST (13) GODINA

Optuženi se u smislu člana 188. stav 4. ZKP BiH oslobađa obaveze da naknadi troškove krivičnog postupka i paušala, koji u cijelini padaju na teret budžetskih sredstava Suda.

Na osnovu člana 198. stav 2. i 3. ZKP BiH oštećeni se sa imovinsko pravnim zahtjevom upućuju na parnicu.

II

Na osnovu odredbe člana 284. stav 1. tačka c) ZKP BiH

OSLOBAĐA SE OD OPTUŽBE

Što je:

¹ U daljem tekstu: KZ SFRJ - Skupština SFRJ-a je Krivični zakon Bosne i Hercegovine usvojila na sjednici Saveznog vijeća održanoj dana 28.9.1976. godine i objavila ga u Službenom listu SFRJ br. 44 od 08.10.1976. godine;

² Skupština SFRJ je Krivični zakon SFRJ usvojila na sjednici Saveznog vijeća održanoj dana 28. septembra 1976. godine i objavila ga u Službenom listu SFRJ broj 44 od 08. oktobra 1976. godine. Nakon proglašenja nezavisnosti BiH, KZ SFRJ je na osnovu Uredbe sa zakonskom snagom od 11.

Za vrijeme rata u Bosni i Hercegovini, u vrijeme oružanog sukoba između Vojske Republike Srpske i Armije BiH u zatočeničkom centru „Batković“ na teritoriji opštine Bijeljina, gdje su bili zatočeni civili i ratni zarobljenici bošnjačke nacionalnosti, držani u nehumanim uslovima, podvgnuti ubistvima, namjernom nanošenju velikih patnji i povreda tjelesnog integriteta i zdravlja osumnjičeni Gligor Begović kao pripadnik Vojske Republike Srpske, postupao suprotno pravilima međunarodnog humanitarnog prava kršeći odredbe člana 3.stav.1.tačka a) i c) Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba od 12.8.1949 g. i člana 3.stav.1 tačka a) i c) III Ženevske konvencije o postupanju sa ratnim zarobljenicima od 12.08.1949.g. tako što je:

Pod tačkom 7. izmijenjene optužnice

Neutvrđenog datuma u prvoj polovini mjeseca jula 1992 godine u prostorijama zatočeničkog centra „Batkovići“ u hangaru zajedno sa više zatvorskih stražara tukao starce Mujić Salku i Jukić Rasima , udarajući ih po čitavom tijelu , što je činio više puta u periodu od nekoliko dana , nanoseći im tako povrede tijela od kojih su Mujić Salko i Jukić Rasim preminuli.

Pod tačkom 9. Izmijenjene optužnice

U toku avgusta mjeseca 1992 godine neutvrđenog datuma u prostorijama zatočeničkog centra „ Batkovići“ nogom u predjelu grla udario Alihodžić Fadila slomivši mu tom prilikom jabučicu od čega isti nije mogao govoriti sedam dana i imao je obilno krvarenje , a od posljedica udarca i danas ima posljedice u vidu čestih krvarenja.

aprila 1992. godine preuzet kao zakon Republike Bosne i Hercegovine (uz manje izmjene), a stupio je

Pod tačkom 11. izmijenjenje optužnice

Neutvrđenog datuma mjeseca jula ili avgusta 1992 godine u prostorijama zatočeničkog centra „Batkovići“ Murselović Mehdina natjerao da jede zemlju udarajući ga po tijelu što je za posljedicu imalo fizičku i psihičku bol Murselović Mehdina.

Pod tačkom 14. Izmijenjene optužnice

U neutvrđenom periodu u drugoj polovini 1992 godine u poljima u blizini zatočeničkog centra „Batković“ udario metalnom cijevi osamnaestogodišnjeg Kulović Senada po nogama i bubrezima, da bi ga u periodu avgusta mjeseca u poljoprivrednim objektima u blizini zatočeničkog centra tjerao da stavlja u usta polni organ drugog logoraša što je za posljedicu imalo fizičku i psihičku bol Kulović Senada.

Pod tačkom 17. Izmijenjene optužnice

Neutvrđenog datuma u drugoj polovini 1992 godine u prostorijama zatočeničkog centra „Batković „ udario Bilalić Sakiba nogom obuvenom u vojničku čizmu u predjelu lijevog bubrega , lijeve plečke , a zatim u prijedjelu oka što je za posljedicu imalo snažan fizički bol Bilalić Sakiba.

Pod tačkom 20. Izmijenjene optužnice

U periodu avgusta mjeseca 1992 godine u zatočeničkom centru „Batković“ u Bijeljini u prostorijama hangari Ahmeta Pašića udario rukama , nogama , kundakom puške, a kada je isti pao na zemlju nastavio ga udarati, te ga gazio da bi u jednom trenutku uzeo remen od puške vezao ga za ruke i vukao ga po betonskom podu što je sve trajalo oko četrdeset pet minuta od kojih posljedica je Ahmet Pašić izgubio svijest i u

na snagu danom objavljivanja.

besvjesnom stanju bio nekoliko sati dok su mu tijelo i glava bili modri od uboja što je za posljedicu imalo psihičku i fizičku bol istog.

Pod tačkom 22. Izmijenjene optužnice

Neutvrđenog datuma u drugoj polovinu 1992 godine u prostorijama zatočeničkog centra „Batković“ u Bijeljini nekoliko puta u različitim periodima raznim predmetima, pesnicom i nogom udario Ismeta Ferhatbegovića, što je za posljedicu imalo fizičku i psihičku bol oštećenog Ismeta Ferhatbegovića.

Čime bi

radnjama opisanim u tački 7., 9., 11., 14. i 17. izmijenjene optužnice optužnice počinio krivično djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 144. KZSFRJ, a radnjama pod tačkom 20. i 22. Izmijenjene optužnice, počinio krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. KZ SFRJ.

Optuženi se u smislu člana 189. stav 1. ZKP BiH oslobađa obaveze da naknadi troškove krivičnog postupka i paušala koji u cijelini padaju na teret budžetskih sredstava Suda.

Na osnovu člana 198. stav 3. ZKP BiH oštećeni se sa imovinsko pravnim zahtjevom upućuju na parnični postupak.

III

Na osnovu člana 283. tačka b) ZKP BiH, prema optuženom Gligoru Begoviću sa podacima kao u spisu,

ODBIJA SE OPTUŽBA

Što je:

Za vrijeme rata u Bosni i Hercegovini, u vrijeme oružanog sukoba između Vojske Republike Srpske i Armije BiH u zatočeničkom centru „Batković“ na teritoriji opštine Bijeljina, gdje su bili zatočeni civili i ratni zarobljenici bošnjačke nacionalnosti, držani u nehumanim uslovima, podvgnuti ubistvima, namjernom nanošenju velikih patnji i povreda tjelesnog integriteta i zdravlja osumnjičeni Gligor Begović kao pripadnik Vojske Republike Srpske, postupao suprotno pravilima međunarodnog humanitarnog prava kršeći odredbe člana 3.stav.1.tačka a) i c) Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba od 12.8.1949 g. i člana 3.stav.1 tačka a) i c) III Ženevske konvencije o postupanju sa ratnim zarobljenicima od 12.08.1949.g. tako što je:

Pod tačkom 1. ranije optužnice

U periodu avgusta mjeseca 1992 godine u prostorijama zatočeničkog centra „Batković“ u Bijeljini u popodnevnim satima pozvao zatvorenika Mirsada Kuralića i pokazao mu mrtvu pticu koja je ležala na zemlji i rekao mu da oživi pticu, pa kada isti to nije mogao učiniti pitao ga je „ Je li oživila?“, a nakon odgovora Mirsada Kuralića da je to nemoguće uraditi udarao ga je nogama, šakama i puškom po svim dijelovima tijela što je nastavio narednih deset minuta od čega je Mirsad Kuralić pretrpio snažne povrede i jako krvarenje.

Pod tačkom 1.a) ranije optužnice

U periodu avgusta mjeseca 1992 godine u prostorijama zatočeničkog centra „Batković“ u Bijeljini u više navrata, zajedno sa drugim stražarima, Mirsada Kuralića udarao palicama, rukama, nogama i kundakom, od kojih tuča je Mirsad Kuralić zadobio povrede u vidu polomljene ruke desne nadlaktice, lom nosa i vilice na tri mjesta, zgnječenje i lom grudnog koša kao i oštećenje ušne školjke,

Pod tačkom 23. ranije optužnice

Neutvrđenog datuma u drugoj polovini 1992. godine u prostorijama zatočeničkog centra „Batković“ u Bijeljini, tukao Vatić osmana koji se nalazio u invalidskim kolicima što je za posljedicu imalo fizičku i psihičku bol Vatić Osmana.

Čime bi

radnjama opisanim u tačkama 1 i 1a) dispozitiva optužnice počinio krivično djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 144. KZSFRJ, a radnjama opisanim pod tačkm 23., krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. KZ SFRJ.

Na osnovu člana 189. stav 1. ZKP BiH, optuženi se oslobađa plaćanja troškova krivičnog postupka, te isti padaju na teret budžetskih sredstava Suda.

Na osnovu člana 198. stav 3. ZKP BiH, svi oštećeni se sa imovinsko pravnim zahtjevom upućuju na parnični postupak.

I. OBRAZLOŽENJE

1. Istorijat postupka

Optužnicom Tužilaštva Bosne i Hercegovine broj T20 0 KTRZ 0004278 05 od 04.07.2014. godine, koja je uređena dana 21.08.2014. godine, odnosno dana 12.09.2014. godine, a izmijenjena na glavnom pretresu dana 02.11.2015. godine, Gligor Begović je optužen da je radnjama pod tačkom 1,2,3,5 ,9,10,11,12,13,14,15,16, 17, 18 19 i 21 dispozitiva optužnice počinio krivično djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 144. KZSFRJ, radnjom opisanom u tački 4. dispozitiva optužnice krivično djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 144. KZ SFRJ u vezi sa članom 22. KZ SFRJ, radnjama opisanim u tačkama 20, 22 i 23 krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. KZ SFRJ, i radnjama opisanim u tačkama 6, 7 i 8. dispozitiva optužnice krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. u vezi sa članom 22. KZ SFRJ

Sudija za prethodno saslušanje je dana 18.09.2014. godine potvrdio optužnicu, a optuženi Gligor Begović se dana 23.10.2014. godine izjasnio da nije kriv za krivična djela koja mu se stavljaju na teret.

Glavni pretres je počeo dana 26.11.2014. godine, a dokazni postupak je okončan dana 04.11.2015. godine.

2. Provedeni dokazi

2a. Tužilaštvo BiH

U toku dokaznog postupka, Tužilaštvo BiH je izvelo dokaze saslušanjem sljedećih svjedoka: N.M., Smajić Ejub, Š.M., svjedok "A", Mirsad Buljugić, M. M., I. E., A.H., Dženanović Hasib, Avdo Topčić, M.B., A.B., Halilović Husein, Deronjić Džafer, Ferhatbegović Ismet, Duraković Dževad i Sabrija Mehmedović.

Tužilaštvo je u toku dokaznog postupka uvelo sljedeće materijalne dokaze, pod rednim brojevima kako je dalje navedeno: **T – 1** -Zapisnik o saslušanju svjedoka bro:17-04/2-490/08 od 08.05.2008. godine. Ulozen kao dokaz Tužilaštva BiH; **T – 2** Odluka o proglašenju neposredne ratne opasnosti stupila je na snagu u momentu donošenja „odmah“ i objavljena je u „Službenom listu R. BiH“, broj 1/92 od 09.04.1992. godine; **T - 3** Odluka Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine o proglašenju ratnog stanja objavljena u „Službenom listu R.BiH“ broj 7/92 od 20. juna 1992.godine; **T - 4** Odluka Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine o ukidanju ratnog stanja objavljena u „Službenom listu R.BiH“ broj 50/95; **T – 5** Uredba sa zakonskom snagom o oružanim snagama Republike Bosne i Hercegovine objavljena u „Službeni list R. 2 BiH“ broj 4/92 od 20. maja 1992. Godine; **T – 6** Odluka o formiranju Vojske Srpske Republike Bosne i Hercegovine, objavljena u „Službenom glasniku srpskog naroda u BiH „broj 6/92 od 12.-17-maja 1992.g; **T – 7** Akt Odjeljenja za boračko – invalidsku zaštitu broj:02/7-832-1-83/14 od 30.06.2014. godine; **T – 8** Uvjerenje Odjeljenja za boračko invalidsku i civilnu zaštitu RS broj: 02/7-835-3-339/14 od 30.06.2014 godine na ime Gligor Begović; **T – 9** Matični karton na ime Gligor Begović; **T – 10** Izvod iz MKU od 30.09.2010. godine, na ime Mujić Salko; **T – 11** Izvod iz MKU od 20.09.2010. na ime Ćurtić Husein; **T - 12** Izvod iz MKU od 30.11.2011. godine, na ime Zečević Ferid; **T-13** Naredba Komande Istočno-bosanskog korpusa broj: 11/2-683 od 17.06.1992. godine; **T-14** Upustvo o postupanju sa zarobljenim licima, Ministar odbrane, broj: 21-26/92 od 13.06.1992. godine:

2b. Odbrana

U toku dokaznog postupka odbrana je izvela dokaze saslušanjem svjedoka Begović Radmila, Begović Mirko, Mišić Ljubomir, N.M., Vuković Slavko, te saslušanje optuženog Gligora Begovića u svojstvu svjedoka.

Odbrana optuženog Gligota Begovića je uvela sljedeće materijalne dokaze: **O -1** Zapisnik o saslušanju svjedoka Smajić Ejuba od 08.04.2008. godine. (fotokopija); **O - 2** Zapisnik o saslušanju svjedoka Mustafić Šabana od 03.01.1993. godine; **O – 3** zapisnik o saslušanju svjedoka I. E. od 02.07.2010. godine; **O-4-** Zapisnik o saslušanju svjedoka broj:17-15/3-1-04—2-153/10 od 12.11.2010. godine;**O-5** - Zapisnik o saslušanju svjedoka broj:P-16-14-04-2-153/10 od 14.05.2014. godine ; **O - 6** Zapisnik o saslušanju SIPA-e svjedoka Avde Topčića od 05.10.2010. godine; **O – 7** Zapisnik o saslušanju očevica ratnih zločina Tupčić Avde, Općini Živinice od 05.01.1993. godine.; **O - 8** Zapisnik o saslušanju Berbić Amira SJB Tuzla od 08.09.1994. godine; **O – 9** Zapisnik o saslušanju svjedoka Berbić Amir SIPA-i 09.08.2010. godine; **O – 10** Zapisnik o saslušanju svjedoka Ismeta Ferhatbegovića, CJB Tuzla, od 09.08.1993. godine; **O-13** Izvod iz MKR za Begović Vericu, Opština Sokolac broj: 03/1-5-200-2643/15 od 03.09.2015. godine; **O-14** Izvod iz MKR za Begović Vesnu, Opština Sokolac broj: 03/1-5-200-2642/15 od 03.09.2015. godine; **O-15** Izvod iz MKR za Begović Vedranu, Opština Sokolac broj: 03/1-5-200-2644/15 od 03.09.2015. godine; **O-16** Potvrda Šumsko gazdinstvo Sjemeč Rogatica broj: 04/1-933/2015 od 03.09.2015. godine; **O-17-** Uvjerenje Zavod za zapošljavanje RS, biro Rogatica broj: 1-61-10782-1-2000-119 od 03.09.2015. godine; **O-18** Poreski račun za porez na nepokretnosti za poresku 2015. godine za Begović Gligora; **O – 19** Zaključak Srpska republika BiH, Predsjedništvo broj: 01-533/92 od 06.08.1992. godine; **O – 20** Naredba Predsjednika Srpske republike BiH Dr Radovan Karadžić od 23.07.1992. godine; **O-21** Akt, postupanje sa ratnim zarobljenicima, DŠ VRS broj: 18/28-6 od 12.06.1992. godine; **O-22** Naredba Komande Istočno-Bosanskog Korpusa broj: 11/2-879 od 02.07.1992. godine; **O-23** Naredba Komande Istočno-bosanskog Korpusa broj: 02/5-33 od 17.06.1992. godine; **O-24** Uputstvo o organizaciji života i rad, Komanda Istočno-bosanskog korpusa broj: 2/835-8 od 02.07.1992. godine; **O-25** Naredba Komande Istočno-bosanskog korpusa broj: 1596-1 od 03.08.1992. godine; **O-26** Uputstvo za rad

organa obezbjeđenja logora, Komanda Istočno-bosanskog korpusa broj: 2/835-13 od 02.07.1992. godine;

3. ZAVRŠNE RIJEČI

3a. Završne riječi Tužilaštva BiH

Tužilaštvo u svojim završnim riječima ističe da je provedenim dokazima na glavnom pretresu, na nedvojbenu način dokazano da je optuženi Gligor Begović na način u vrijeme, u mjestu i pod okolnostima, kako je to navedeno u izreci optužnice, počinio krivičnopravne radnje navedene u ovoj optužnici, a iz kojih radnji proizlaze sva bitna obilježja krivičnog djela za koja se optuženi tereti. Tužilac je istakao da smatra da sve radnje za koje se tereti optuženi, su počinjene za vrijeme rata u BiH, ističući da uloženi materijalni dokazi na nedvojbenu način potvrđuju postojanje oružanog sukoba Vojske Republike Srpske i Armije BiH na navedenom području. Nadalje, Tužilaštvo smatra da je provedenim dokazima dokazano da krivičnopravne radnje za koje se tereti optuženi, predstavljaju teške povrede Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba od 12.8.1949 g. i člana 3.stav. 1 tačka a) i c) III Ženevske konvencije o postupanju sa ratnim zarobljenicima od 12.08.1949.g, da su žrtve bili civili i ratni zarobljenici, te da su shodno toj činjenici bili zaštićeni navedenim odredbama IV Ženevske konvencije, zatim da je optuženi krivična djela koja mu se ovom optužnicom stavljaju na teret izvršio kao pripadnik Vojske Republike Srpske odnosno kao pripadnik jedne strane u sukobu, te da iz provedenih dokaza jasno proizilazi da postoji neksus između rata, odnosno oružanog sukoba i počinjenog krivičnog djela iz dispozitiva optužnice. Svojstvo i pripadnost optuženog Vojski Republike Srpske, prema Tužilaštvu, proizilazi iz Akta Odjeljenja za boračko – invalidsku zaštitu broj:02/7-832-1-83/14 od 30.06.2014. godine, Uvjerenja Odjeljenja za boračko invalidsku i civilnu zaštitu RS broj: 02/7-835-3-339/14 od 30.06.2014 godine na ime Gligor Begović i Matičnog kartona na ime Gligor Begović. Svojstvo i pripadnost optuženog Gligora Begovića, je također dokazano, kako tužilac u završnim riječima navodi, kroz saslušanje svjedoka, žrtava i oštećenih u ovom predmetu. Tužilaštvo također smatra da je optuženi odgovoran za radnje koje mu se stavljaju na teret, jer je bio uračunljiv, te smatra da je optuženi sve inkriminirane radnje svakako počinio sa direktnim umišljajem, što

potvrđuje krivnju optuženog, a samim tim i krivičnu odgovornost. Optužba smatra da je u toku glavnog pretresa u cijelosti dokazano da je upravo optuženi preduzeo radnje koje mu se optužnicom stavljaju na teret, te da je na osnovu iskaza svjedoka dokazano da je optuženi učestvovao u tučama koje su za posljedicu imale smrt lica Zulfe Hadžimerovića, Mujić Salke, Jukić Rasima, Zečević Ferida i Ćurtić Huseijna. Također, iz iskaza svjedoka na glavnom pretresu nedvosmisleno proizilazi da je u mjestu Batković Opština Bijeljina, formiran sabirni centar u kom su zatvarani muškarci bošnjačke nacionalnosti sa područja Bijeljine, Zvornika, Vlasenice, Koraja i drugih mjesta. Svjedoci su detaljno opisali uslove boravka u Sabirnom Centru. Konačno, Tužilaštvo ističe da odbrana nije uspjela umanjiti ili obezvrijediti dokaznu snagu svjedočenja i materijalnih dokaza koje je izvelo Tužilaštvo, te predlaže da Sud donese pravičnu presudu, kojom će optuženog oglasiti krivim za počinjeno djelo ratni zločin protiv civilnog stanovništva i ratnih zarobljenika, te izreći kaznu u skladu sa Zakonom.

3b. Završne riječi odbrane

Odbrana je u svojoj završnoj riječi osporavala postojanje oružanog sukoba u Bijeljini u relevantnom periodu, tvrdeći da to što je od 20.06.1992. godine na području cijele Bosne i Hercegovine proglašeno ratno stanje, ne znači da je u relevantnom vremenskom periodu, na području opštine Bijeljina postojao oružani sukob. Nadalje, odbrana je prigovorila i to da je veliki broj tačaka optužnice baziran na iskazima svjedoka Tužilaštva BiH, koji nisu potkrepljeni drugim dokazima osim tvrdnjama jednog svjedoka.

Kada je u pitanju seksualno nasilje, odbrana je istakla da se u svim tačkama optužnice koje se tiču nasilja sa seksualnom komponentom, a koja djela je optuženi naj snažnije negirao, spominje zatvoreni krug nekoliko svjedoka-N.M., Ejub Smajić i Š.M., koji su izjavili da se često viđaju i razgovaraju o događajima u Batkoviću, pri čemu niti jedan od svjedoka Tužilaštva BiH, mimo ovog kruga, nije ni spomenuo ove događaje, pa čak ni da je za njih čuo iz druge ruke, od nekog drugog, ako već nije bilo drugih očevidaca. Nadalje, odbrana je istakla da u ovom predmetu nije uložena nikakva medinska dokumentacija, niti jedan svjedok nije vještačen u odnosu na eventualne ožiljke, posljedice, kao i to da niti jedan svjedok nije optuženog prepoznao u zakonom predviđenoj proceduri identifikacije, nego u sudnici. Konačno, odbrana je navela i to

da je optuženi u svom svjedočenju u svojstvu svjedoka izjavio da jeste udarao određene zatvorenike, ističući da se radilo o trenucima početka rata u BiH, odnosno o grupnoj hysteriji kada su se mlade osobe dokazivale, pa tako i njegov branjenik. Branilac je naveo i to da je optuženi izjavio da zna da su u Batkoviću bili zatvoreni uglavnom muslimani, odnosno optuženi je potvrdio da su svi zatvorenici bili civili i da su svi prošli kroz špalir prilikom dolaska i da niko od zatvorenika koji su dovedeni nije imao uniformu i da su za njega svi bili civili. Branilac je predložio donošenje oslobađajuće presude, a ukoliko Sud ne oslobodi krivice optuženog, da prihvati argumentaciju odbrane koja se tiče postojanje osobito olakšavajućih okolnosti na strani optuženog, te da istom izrekne kaznu koja će doprinijeti pomirenju i normalizaciji međunacionalnih odnosa u BiH.

4. PROCESNE ODLUKE

4a. Odbijanje zahtjeva odbrane za postavljanjem dodatnog branioca

Dana 21.01.2015. godine, Sud je donio odluku kojom je odbijen zahtjev odbrane optuženog Gligora Begovića za postavljanjem dodatnog branioca, nalazeći da se u konkretnom slučaju ne radi o složenom i obimnom predmetu, kako je to branilac naveo u svom prijedlogu. Naime, Sud je ovakvu odluku donio, cijeneći, prije svega, da dokazni materijal koji je predložen da se izvede, nije toliko obiman da bi iziskivalo dugotrajno vrijeme potrebno za njegovo izvođenje, a što bi za posljedicu imalo eventualno odsustvo branilaca u postupku, na koji način bi bilo dovedeno u pitanje pravo optuženog na odbranu, niti se u konkretnom slučaju radi o predmetu u kojem je potrebno razriješiti neka složena činjenična i pravna pitanja.

4b. Odluka o proteku roka od 30 (trideset) dana

Prema odredbi člana 251. stav 2. ZKP BiH „*Glavni pretres koji je odgođen mora ponovo početi ako se izmijeni sastav vijeća ili ako je odgađanje trajalo duže do 30 dana, ali uz saglasnost stranaka i branioca vijeće može odlučiti da se u ovakvom slučaju svjedoci i vještaci ne saslušavaju ponovo i da se ne vrši novi uviđaj, nego da se koriste iskazi svjedoka i vještaka dati na ranijem glavnom pretresu, odnosno da se koristi zapisnik o uviđaju*“. Kako je između ročišta održanih 24.12.2014. i 04.03.2015.

godine, zatim 08.07.2015. i 19.08.2015. godine, te 02.09.2015. i 07.10.2015. godine protekao je vremenski period duži od 30 (trideset) dana, Vijeće je primjenom ove zakonske odredbe, uz prethodno pribavljenu saglasnost stranaka i branioca, ponovo otvorilo glavni pretres, ali su se koristili iskazi svjedoka dati na ranijem glavnom pretresu.

4c. Odluke o isključenju javnosti

Vijeće je po službenoj dužnosti, a nakon saslušanja stranaka i branioca, isključilo javnost sa pojedinih dijelova glavnog pretresa primjenom člana 237. ZKP BiH, koji propisuje da *“Odluku o isključenju javnosti donosi sudija, odnosno vijeće rješenjem koje mora biti obrazloženo i javno objavljeno”*.

Isključenje javnosti opravdavali su razlozi propisani odredbom člana 235. ZKP BiH, odnosno do isključenja javnosti je došlo radi zaštite osobnog i intimnog života oštećenih koji su saslušavani u svojstvu svjedoka, a isključenje je uslijedilo na nastavcima glavnog pretresa koji su održani u dane 24.12.2014.godine, 21.01.2015.godine, 01.04.2015.godine i 14.04.2015. godine. U konkretnim slučajevima radilo se o isključenju javnosti sa dijela glavnog pretresa, i to u dijelu kada su svjedoci-oštećeni pitani na okolnosti seksualnog uznemiravanja tokom njihovog zatočenja u logoru Batković.

Odluku o isključenju javnosti koju je Vijeće donjelo dana 04.03.2015. godine, Vijeće je donjelo radi odlučivanja o određivanju mjera zaštite za svjedoka „A“, kada je odlučilo da isključi javnost sa dijela glavnog pretresa prilikom rasprave o pitanjima koja se tiču mjera zaštite u skladu sa datim okolnostima.

Svaki put nakon što bi javnost bila uključena, Vijeće je upoznalo javnost sa razlozima isključenja i donesenim odlukama.

4d. Odluka o mjerama zaštite za svjedoka

Dana, 04.03.2015. godine na nastavku glavnog pretresa, nakon saznanja od strane Tužilaštva BiH da je svjedok čije je saslušanje bilo planirano za taj dan i to kao javni svjedok, tražio mjere zaštite, Vijeće je, uzimajući u obzir po Vijeću opravdane razloge

koje je svjedok naveo, te status koji ima u konkretnom predmetu, prema istom odredilo mjere zaštite, poštujući cilj i svrhu zaštitnih mjera i prava optuženog. Svjedoku „A“ je dodijeljena mjera zaštite u vidu pseudonima, uz zaštitu ličnih podataka koji će se čuvati u zapečaćenoj koverti i ostati povjerljivi 30 godina od dana pravosnažnosti odluke, te zabrana objavljivanja sadržaja svjedočenja u medijima. Svjedoku „A“ su dodijeljene mjere zaštite nakon saslušanja stranaka i to iz razloga što ga je Vijeće proglasilo svjedokom pod prijetnjom.

4e. Odluka o postavljanju savjetnika svjedoku odbrane Mišić Ljubomiru

Odredbom člana 84. stav 5. ZKP BiH propisano je *“Svjedoku se odlukom Suda za savjetnika određuje advokat za vrijeme trajanja saslušanja, ukoliko je očito da sam nije u stanju da koristi svoja prava u vrijeme saslušanja i ako njegovi interesi ne mogu biti zaštićeni na drugi način”*.

Na nastavku glavnog pretresa održanog dana 07.10.2015. godine, Vijeće je donjelo rješenje o određivanju savjetnika svjedoku odbrane Mišić Ljubomiru, i to advokat Dejan Bogdanović, budući da se protiv svjedoka vodi postupak pred Okružnim sudom Bijeljina za isto krivično djelo, iz kojeg razloga je Vijeće smatralo da je navedenom svjedoku potreban savjetnik radi zaštite njegovih interesa.

4f. Odluka po prijedlogu Tužilaštva za prihvatanje utvrđenih činjenica

Rješenjem broj S1 1 K 016600 14 Krl od 25.03.2015. godine Vijeće je, primjenom člana 4. Zakona o ustupanju predmeta,³ djelimično prihvatilo prijedlog Tužilaštva za prihvatanje utvrđene činjenice broj T20 0 KTRZ 000 4278 05 od 12.09.2014.godine, na način da se prihvata slijedeći dio predložene činjenice utvrđene u presudi MKSJ u predmetu broj 00-39-T od 27.09.2006.godine, protiv Momčila Krajišnika:

„Najkasnije od juna 1992. (...), Srbi su držali zatočene Muslimane i Hrvate u logoru Batković u opštini Bijeljina. Zatočenici su bili iz niza različitih opština, između ostalih, iz

³ Zakona o ustupanju predmeta od strane MKSJ Tužilaštvu BiH i korištenju dokaza pribavljenih od strane MKSJ-a u postupcima pred sudovima u BiH;

Brčkog, Ključa, Lopara, Rogatice, Sokoca, Ugljevika, Vlasenice i Zvornika. Mnogi su onamo bili prebačeni iz drugih zatočeničkih objekata, naročito iz logora Sušica u Vlasenici i logora Manjača u Banjoj Luci. U avgustu 1992. komandant logora bio je Velibor Stojanović. U to vrijeme je u jednom skladištu bilo zatočeno oko 1.280 muškaraca Muslimana. Posebno je bilo zatočeno nekoliko žena, djece i staraca. (...)Zatočenici u Batkoviću su morali svakodnevno obavljati fizičke poslove, uključujući kopanje rovova i nošenje municije na liniji fronta, zakopavanje leševa, rad u poljima i fabrikama i pomaganje u gradnji aerodroma nedaleko od Bijeljine.(...)“ (paragraf 304).

Naime, Tužilaštvo BiH je dana 12.09.2014. godine Sudu dostavilo optužnicu broj T20 0 KTRZ 000 4278 05, i uz istu je Sudu dostavljen i prijedlog da se prihvati kao dokazana činjenicu koja je utvrđena u pravosnažnoj presudi MKSJ u predmetu broj 00-39-T od 27.09.2006.godine, protiv Momčila Krajišnik, a koja činjenica se odnosi na paragraf 304 iz pomenute presude.

Advokat Aleksandar Majkalović, branilac optuženog Gligora Begovića je dostavio Sudu svoje izjašnjenje dana 16.03.2015.godine u kojem ističe da se protivi prihvatanju predložene činjenice jer ista u sebi sadrži pravne kvalifikacije koje se tiču elemenata krivičnog djela kao i opšteg konteksta dešavanja, dok se drugi dio odnosi na krivičnu odgovornost optuženog. Branilac se ne protivi da se prihvati dio paragrafa i to „Zatočenici su bili iz niza različitih opština, između ostalih, iz Brčkog, Ključa, Lopara, Rogatice, Sokoca, Ugljevika, Vlasenice i Zvornika...“ Nadalje branilac ukazuje da se prihvatanjem predložene činjenice krši član 6. Evropske konvencije i prezumpcija nevinosti, kao i prebacivanje tereta dokazivanja na odbranu. Konačno, branilac osporava donošenje ovakve odluke Suda bez prava na posebnu žalbu

Nakon što je razmotrio podneseni prijedlog Tužilaštva, te navode odbrane, Sud je donio odluku iz sljedećih razloga:

Članom 4. Zakona o ustupanju predmeta je propisano je da: „*Nakon saslušanja stranaka, Sud može, na vlastitu inicijativu ili na prijedlog jedne od stranaka, odlučiti da prihvati kao dokazane činjenice koje su utvrđene pravosnažnom odlukom u drugom postupku pred MKSJ-om, ili da prihvati pismeni dokazni materijal iz postupaka pred MKSJ-om ako se odnosi na pitanja od značaja u tekućem postupku.*“

Nadalje, Pravilo 94. (B) Pravilnika o postupku i dokazima navodi da: *"Na zahtjev jedne od strana ili proprio motu pretresno vijeće može, nakon što je saslušalo strane, odlučiti da formalno primi na znanje činjenice o kojima je presuđeno ili pismeni dokazni materijal iz drugih postupaka pred Međunarodnim sudom koji se odnose na pitanja od važnosti za tekuće suđenje.*

U konkretnom, odbrana optuženog Gligora Begovića je dala svoje pismeno izjašnjenje na prijedlog tužioca, na koji način je ispunjena prva formalna pretpostavka citiranog propisa za odlučivanje o pitanju prihvatanja utvrđenih činjenica dokazanim.

Zakon o ustupanju predmeta *lex specialis* i da je kao takav primjenjiv u postupcima pred sudovima u Bosni i Hercegovini. Osnovna svrha člana 4. Zakona o ustupanju predmeta jeste efikasnost i ekonomičnost sudskog postupka. Međutim, prilikom odlučivanja Sud je imao na umu da svrha ekonomičnosti postupka ne smije ugroziti prava optuženog na pravično suđenje i pretpostavku nevinosti, stoga je u korištenju svoga diskrecionog prava iz člana 4. Zakona o ustupanju i donošenju odluke o konkretnom pitanju, Vijeće imalo u vidu i sa posebnom pažnjom cijnilo prava optuženog u svijetlu odredbe člana 6. Evropske Konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama, te i odredbe člana 3., 13., i člana 15. ZKP.

Vijeće posebno naglašava da utvrđena činjenica koja je prihvaćena kao dokazana ima karakter *presumption iuris et de iure* i da može biti predmet pobijanja u toku krivičnog postupka, ako stranke za to imaju valjane i opravdane razloge. U vezi prigovora odbrane da se prihvatanjem utvrđenih činjenica kao dokazanim krši prezumpcija nevinosti, Vijeće ističe da jeste osnovni princip krivičnog postupka da je tužilac taj koji treba da dokazuje krivičnu odgovornost optuženog. Međutim, ovaj princip nije narušen prihvatanjem činjenicama koje su već utvrđene pred MKSJ, jer stranke mogu pobijati takve činjenice na suđenju i to tako što će Sudu prezentirati dokaze kojima dovode u pitanje istinitost činjenica koje su već presuđene. Utvrđene činjenice se prihvataju kao mogućnost i iz njih ne proizilazi krivična odgovornost optuženog. One u postupku predstavljaju zasebnu radnju dokazivanja i Vijeće će ih tretirati kao jedan do dokaza u postupku. Isto tako Sud nije u obavezi da svoju presudu zasnuje na bilo kojoj činjenici koja je prihvaćena kao dokazana, jer će se iste razmotriti zajedno s svim ostalim dokazima izvedenim na glavnom pretresu.

Kako Zakon o ustupanju predmeta ne propisuje kriterije temeljem kojih bi se određena činjenica smatrala "presuđenom", Vijeće je uzelo u obzir kriterije koje je MKSJ utvrdilo rješenjem od 28.02.2003. godine u predmetu *Tužilac protiv Momčila Krajišnika*, a koji kriteriji uzimaju u obzir prava optuženog zagarantovana Evropskom Konvencijom o ljudskim pravima i slobodama (EKLJP) kao i ZKP-om BiH, a koji kriteriji su prihvaćeni i od strane Apelacionog vijeća Suda, u presudi *Samardžić Neđo* broj X-KRŽ-05/49 od 13.12.2006 godine.

Prema odluci donesenoj u predmetu protiv Momčila Krajišnika, (*„...Pretržno vijeće na prijedlog jedne od stranaka ili na vlastitu inicijativu, nakon saslušanja stranaka, može odlučiti da formalno primi na znanje presuđene činjenice, ako je činjenica: 1. jasna, konkretna i može se identifikovati; 2. ograničena na zaključke o činjenicama i ne uključuje pravne kategorizacije; 3. pobijana je na suđenju i spada u dio presude koji nije bio predmet žalbe ili je o njemu konačno presuđeno u žalbenom postupku ili je pobijana na suđenju, a sada spada u dio presude koji je predmet žalbe, ali spada u pitanja koja u žalbenom postupku nisu sporna; 4. iste ne smiju potvrđivati krivičnu odgovornost optuženog; 5. ne može se zasnivati na sporazumu o priznanju krivnje u ranijim predmetima i uticati na pravo optuženog na pravično suđenje; 6. najvažniji kriterij je da je predložena činjenica relevantna za neko pitanje u tekućem postupku.“*

Nakon razmatranja navedenih kriterija, Vijeće nalazi da dio predložene utvrđene činjenice ne ispunjava kriterij koji se odnosi na to da činjenica mora biti ograničena na zaključke o činjenicama i da ne uključuje pravne kategorizacije, kao i kriterij da ne smiju potvrđivati krivičnu odgovornost optuženog.

Naime, Vijeće nije prihvatilo činjenicu *„Higijenski uslovi u Batkoviću bili su loši, a zatočenici su dobijali malo hrane i vode“*, budući da se radi o pravnim shvatanjima i zaključcima pretresnog Vijeća u konkretnom predmetu pred MKSJ.

Isto se odnosi i na činjenice *„Srpski čuvari su tukli zatočenike. Tri zatočenika su pretučena nasmrt dok je jedan ubijen vatrenim oružjem. Deset zatočenika izdvojeno je i prema njima se izuzetno grubo postupalo. Tukli su ih tri puta dnevno, morali su se međusobno tući, a više puta su morali međusobno vršiti ponižavajuće polne radnje u prisustvu ostalih zatočenika...“*. Naime tačkama 7., 8. i 9 optužnice se optuženom Gligoru Begoviću na teret stavlja da je na način kako je to precizirano u optužnici,

odgovoran za smrt više lica koja su bila zatočena u logoru Batković, dok se u više tačaka na teret stavljaju i radnje seksualnog zlostavljanja pojedinih lica od strane optuženog. Obzirom na navedeno, Vijeće nalazi da se radi o činjenicama koje indirektno zadiru u krivičnu odgovornost optuženog, odnosno inkriminiraju ga, iz kojeg razloga ih Vijeće nije prihvatilo.

4g. Dopuna dokaznog postupka

Na nastavku glavnog pretresa održanog 21.10.2015. godine, Tužilaštvo BiH je predložilo dopunu dokaznog postupka, ulaganjem dva materijalna dokaza koji su pribavljeni nakon podizanja optužnice.⁴

Vijeće je, razmatrajući prijedlog i izjašnjenje odbrane koja se nije protivila, prihvatilo navode da su navedena dokumenta od strane nadležnih organa, Tužilaštvu dostavljena nakon podizanja optužnice iz kojih razloga njihovo izvođenje i nije moglo biti predloženo u optužnici. Stoga su, u skladu sa odredbom člana 276. ZKP BiH, navedena dokumenta prihvaćena kao dodatni dokazi Tužilaštva BiH.

II. STANDARDI OCJENE DOKAZA I OPĆA OCJENA DOKAZA

Prilikom donošenja presude Vijeće je bilo u obavezi postupiti u skladu sa odredbom člana 281. stav 2. ZKP BiH, to jest izvršiti savjesnu ocjenu svih izvedenih dokaza, i to kako pojedinačno tako i dovođenjem istih u međusobnu vezu. Pri tome, obaveza je Vijeća voditi računa o temeljnim principima koje propisuje kako ZKP BiH, tako i Evropska Konvencija o ljudskim pravima i osnovnim slobodama (EKLJP), koja, na osnovu člana II.2 Ustava BiH, ima primat u primjeni nad svim domaćim zakonima.

Jedan od temeljnih principa krivičnog postupka, princip zakonitosti, kojim se ovo Vijeće vodilo u postupku donošenja presude, ima za cilj da osigura da niko nevin ne bude

⁴ Dokaz Tužilaštva broj T-13 Naredba komande Istočno-bosanskog korpusa i dokaz broj T-14 Akt Ministarstva odbrane RS, Uputstvo za postupanje

osuđen, kao i da se učiniocu krivičnog djela izrekne kazna ili druga krivičnopravna sankcija u granicama koje su propisane odredbama krivičnog zakona.

Nadalje, Vijeće je posebno imalo u vidu i pretpostavku nevinosti, sadržanu u članu 3. ZKP BiH, a koja odredba propisuje: "Svako se smatra nevinim za krivično djelo dok se pravomoćnom presudom ne utvrdi njegova krivnja", te princip *in dubio pro reo*, propisan članom 3. stav 2. ZKP BiH, a koja odredba glasi: "Sumnju u pogledu postojanja činjenica koje čine obilježja krivičnog djela, ili o kojima ovisi primjena neke odredbe krivičnog zakona, Sud rješava presudom na način koji je povoljniji za optuženog."

Konačno, princip jednakosti u postupanju, zagarantovan odredbom člana 14. ZKP BiH, nalaže obavezu Sudu da stranke i braniocetretira na jednak način i da svakoj od strana pruži jednake mogućnosti u pogledu pristupa dokazima i njihovom izvođenju na glavnom pretresu, ali i obavezu Suda, tužioca i drugih organa koji učestvuju u postupku, da ispituju i utvrđuju kako činjenice koje terete osumnjičenog, odnosno optuženog, tako i one koje im idu u korist.

Princip slobodne ocjene dokaza propisan u članu 15. ZKP BiH, koji se primjenjuje u našem pravnom sistemu, podrazumijeva da odluka suda o dokazanosti ili nedokazanosti neke odlučne činjenice nije vezana niti ograničena posebnim formalnim dokaznim pravilima, s tim što Sud može, a kako to propisuje odredba člana 281. stav 1. ZKP BiH presudu zasnovati samo na dokazima izvedenim na glavnom pretresu, a iste cijeniti na način kako to propisuje pomenuta odredba člana 281. stav 2. ZKP BiH.

Iako je Vijeće presudu donijelo u cijelosti poštujući navedene principe, te iako je prilikom njenog donošenja cijenilo sve izvedene dokaze, subjektivne i materijalne, uložene kako od strane Tužilaštva, tako i od strane odbrana optuženih, imajući u vidu obimnost dokazne građe u predmetu, ovo vijeće u obrazloženju presude nije moglo dati osvrt na svaki izvedeni dokaz. Dakle, Vijeće je prilikom donošenja presude izvršilo uvid i cijenilo svaki izvedeni dokaz, ali će u obrazloženju presude dati osvrt samo na one dokaze koji su bili od značaja za činjenično stanje kakvo je utvrđeno postojanje krivičnog djela i krivice optuženog.

Žalbeno vijeće u predmetu *Kvočka* podsjeća na to da je stvar diskrecione ocjene pretresnog vijeća koje će pravne argumente razmotriti. Što se tiče zaključaka o

činjenicama, pretresno Vijeće je dužno da izvede samo one zaključke o činjenicama koji su od suštinske važnosti za utvrđivanje krivice po određenoj tački optužnice. Nije nužno osvrutati se na svaki iskaz svjedoka ili svaki dokaz u sudskom spisu.⁵

Isti stav je iznesen od strane Žalbenog vijeća MKSJ i u predmetu *Mucić i dr.*: „*Pretresno vijeće nije dužno da u svojoj presudi iznosi i opravdava svoje nalaze u vezi sa svime što je izneseno tokom suđenja*“⁶

Žalbeno Vijeće u predmetu *Nahimana i dr.* podsjeća da pretresno vijeće ima puno diskreciono pravo da odmjeri koju će težinu i vjerodostojnost pripisati iskazu nekog svjedoka.⁷ Pritom pretresno Vijeće mora uzimati u obzir relevantne faktore u zavisnosti od konkretnog slučaja, uključujući i ponašanje svjedoka u sudnici, njegovu ulogu u datim događajima, uvjerljivost i jasnoću njegovog iskaza, pitanja da li ima protivrječnosti ili nedosljednosti u njegovim uzastopnim izjavama ili između njegovog svjedočenja i drugih dokaza, ranije primjere lažnog svjedočenja, motivaciju za davanje lažnog iskaza, te odgovore tog svjedoka tokom unakrsnog ispitivanja.⁸

Kako dokaznu građu u konkretnom predmetu, u velikom dijelu čine iskazi svjedoka, to ocjena njihovih iskaza i procjena kredibiliteta svjedoka postavlja velik izazov. Naime, u postupku ocjene iskaza svjedoka, sudsko vijeće ne smije *a priori* prihvatiti kao tačno, sve što svjedok kaže, bilo da je riječ o iskazu koji inkriminira, ili pak koji ekskulpira optuženog. Iskazi svjedoka moraju biti cijenjeni uz posebnu pažnju, pri čemu se posebno mora voditi računa kako o sadržaju svjedočenja, tako i o sveopštem utisku koji svjedok ostavlja, te s tim u vezi njegovim ponašanjem, bojom glasa, stavom, fizičkim, ali i emocionalnim reakcijama na pitanja, te držanju svjedoka u odnosu na stranke i branioce, te iskaz svjedoka cijeniti uzimajući u obzir cjelokupnu atmosferu u kojoj isti svjedoči.

To je posebno od značaja kad je riječ o iskazima svjedoka, neposrednih, ali i posrednih žrtava zločina koji su se desili i koji su predmet optuženja u ovom predmetu. Naime, takvi svjedoci koji su proživjeli traumu, u uslovima kada su obavezani ponovo

⁵ Presuda Žalbenog vijeća u predmetu *Kvočka i dr.*, par. 23-25;

⁶ *Mucić i dr.*, Presuda Žalbenog vijeća, 20. februara 2001. godine, par. 498

⁷ Drugostepena presuda u predmetu *Nahimana i drugi*, par.194, Međunarodni krivični sud za Ruandu;

⁸ Drugostepena presuda u predmetu *Nahimana i dr.*, par 194;

govoriti o onome što su proživjeli, izloženi su dodatnoj traumatizaciji. U takvim okolnostima posebno je potrebno biti obazriv kod procjene pouzdanosti njihovih iskaza.

Osim što iskaz svjedoka treba biti dat iskreno, neophodno je i da je iskaz pouzdan. Nadalje, Vijeće je imalo u vidu i protok vremena od kada su se kritični događaji desili, te da postoji nemogućnost pamćenja svih detalja i okolnosti koje su postojale u vrijeme kada su krivičnopravne radnje izvršene, kao i da je prisutna nesigurnost usljed nestalnosti ljudske percepcije u odnosu na traumatične događaje i sjećanja tih događaja. Prilikom ocjene iskaza svjedoka koji su svjedočili u predmetnom postupku, Vijeće je posebno cijenilo njihovo držanje, ponašanje i karakter, razmotrivši u odnosu na njih i druge dokaze i okolnosti u vezi sa ovim predmetom

Nedosljednosti u iskazu svjedoka ne znače samo po sebi da će pretresno Vijeće to svjedočenje bez pažljive ocjene odbaciti kao nepouzdan.⁹ Slično tome, faktori kao što su vremenski razmak između događaja i svjedočenja, mogući uticaj trećih lica, nepodudarnosti, ili stresne okolnosti u vrijeme događaja, ne isključuju automatski mogućnost da se Vijeće osloni na takav iskaz, o čemu je pretresno Vijeće, prilikom ocjenjivanja i odmjeravanja težine dokaza, vodilo računa.¹⁰ Sve to može biti od uticaja da dva svjedoka, koja su prisustvovala istom događaju, posmatraju isti iz različite psihičke, fizičke, pa i hronološke perspektive, pa da stoga daju iskaze koji nisu identični. Stoga, kod ocjene iskaza svjedoka, Vijeće je uporedilo činjenice o kojima je svjedok svjedočio, sa činjenicama koje su utvrđene od strane drugih svjedoka, ali i činjenicama koje proizilaze iz materijalnih dokaza, te na temelju takve svestrane ocjene donosilo zaključak o pouzdanosti iskaza nekog svjedoka.

Vežano za posredne dokaze (dokaze iz druge ruke), Vijeće ističe da su u praksi ovog suda takvi dokazi prihvatljivi. Naravno, dokazna vrijednost takvih dokaza zavisi od konteksta i karaktera predmetnog iskaza, kao i od toga da li je taj iskaz potkrijepljen i drugim dokazima. Osim toga, Vijeće podsjeća da je Sud slobodan u ocjeni dokaza (u skladu sa članom 15. ZKP BiH).

⁹ Drugostepena presuda u predmetu Čelebić, par.485 i 496 – 498.

Imajući u vidu sve navedeno, polazeći od navedenih principa propisanih domaćim zakonom, te odredbe člana 6. stav 1. EKLJP koji nameće obavezu svim sudovima da “ukažu dovoljno jasno na osnove na kojima oni zasnivaju svoju odluku”, vijeće je pažljivo cijenilo sve izvedene dokaze, čija ocjena će biti data u daljem obrazloženju presude.

1. Nesporni dokazi

Dana 18.11.2014. godine, odbrana optuženog Gligora Begovića je Sudu dostavila podnesak u kojem je navela koje, od predloženih materijalnih dokaza Tužilaštva, smatra nespornim za odbranu, pa tako odbrana ne spori slijedeće materijalne dokaze Tužilaštva:

T – 2 Odluka o proglašenju neposredne ratne opasnosti stupila je na snagu u momentu donošenja „odmah“ i objavljena je u „Službenom listu R. BiH“, broj 1/92 od 09.04.1992. godine, **T - 3** Odluka Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine o proglašenju ratnog stanja objavljena u „Službenom listu R.BiH“ broj 7/92 od 20. juna 1992.godine, **T - 4** Odluka Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine o ukidanju ratnog stanja objavljena u „Službenom listu R.BiH“ broj 50/95, **T – 5** Uredba sa zakonskom snagom o oružanim snagama Republike Bosne i Hercegovine objavljena u „Službeni list R. 2 BiH“ broj 4/92 od 20. maja 1992. godine, **T – 6** Odluka o formiranju Vojske Srpske Republike Bosne i Hercegovine, objavljena u „Službenom glasniku srpskog naroda u BiH „broj 6/92 od 12.-17-maja 1992.g. **T – 10** Izvod iz MKU od 30.09.2010. godine, na ime Mujić Salko, **T – 11** Izvod iz MKU od 20.09.2010. na ime Ćurtić Husein, **T - 12** Izvod iz MKU od 30.11.2011. godine, na ime Zečević Ferid.

U odnosu na ostale uložene materijalne dokaze Tužilaštva, odbrana nije izjavila prigovore.

¹⁰ Predmet Kupreškić i dr., br. IT-95-15-A, Presuda žalbenog vijeća od 23.10.2001.godine, strana 12, par 31;

III. ZAKON KOJI SE PRIMJENJUJE

Optužnicom Tužilaštva Bosne i Hercegovine, optuženom Gligoru Begoviću stavljeno je na teret da je radnjama činjenično opisanim u tačkama optužnice 1,2,3,6,10,11,12, 13, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 22 i 24 počinio krivično djelo Ratni zločin protiv ratnih zarobljenika iz člana 144. KZ SFRJ, pod tačkom 5. i u vezi s članom 22. Istog zakona, a pod tačkama 4., 15., 21, 23. i 25. krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. istog zakona, I pod tačkom 7, 8 I 9 u vezi s članom 22. Istog zakona

Vijeće je prilikom razmatranja pitanja primjenjivog materijalnog prava na konkretan slučaj, prije svega pošlo od činjenice da su inkriminisana djela opisana u optužnici, počinjena u drugoj poloviji 1992. godine, tačnije od mjeseca juna pa do kraja 1992. godine, te da je u tom periodu na snazi bio KZ SFRJ koji je preuzet na osnovu Zakona o primjeni Krivičnog zakona Republike Bosne i Hercegovine i Krivičnog zakona SFRJ.¹¹

U pogledu primjene materijalnog zakona i pravne kvalifikacije djela, Vijeće je imalo u vidu načela propisana članom 3. KZ BiH, te je primjenom odredbi nedvojbeno utvrdilo da se na optuženog Gligora Begovića treba primijeniti zakon vremena izvršenja krivičnog djela, odnosno da se inkriminisane radnje za koje je optuženi oglašen krivim, trebaju kvalifikovati kao krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. KZ SFRJ, kako je to već i u optužnici navedeno.

Naime, član 3. KZ BiH propisuje načelo zakonitosti, kao jedno od osnovnih načela krivičnog postupka, koje glasi:

“1. Krivična djela i krivičnopravne sankcije propisuju se samo zakonom.

2. Nikome ne može biti izrečena kazna ili druga krivičnopravna sankcija za djelo koje, prije nego što je učinjeno, nije bilo zakonom ili međunarodnim

¹¹ Skupština SFRJ je Krivični zakon Bosne i Hercegovine usvojila na sjednici Saveznog vijeća održanoj dana 28. septembra 1976. godine i objavila ga u Službenom listu SFRJ broj 44 od 08. oktobra 1976. godine. Nakon proglašenja nezavisnosti BiH, KZ SFRJ je na osnovu Uredbe sa zakonskom snagom od 22. maja 1992. godine preuzet kao zakon Republike Bosne i Hercegovine sa svim izmjenama, a stupio je na snagu danom objavljivanja.

pravom propisano kao krivično djelo i za koje zakonom nije bila propisana kazna.“

Iz navedenih odredbi jasno proizilazi da se, u pravilu, na učinioca krivičnog djela prvenstveno primjenjuje zakon koji je bio na snazi u vrijeme učinjenja djela (*tempus regit actum*).

Imajući u vidu da su optužnicom Tužilaštva BiH broj T20 0 KTRZ 0004278 05 krivična djela koja se optuženom stavljaju na teret počinjena u vrijeme važenja KZ SFRJ, to je Vijeće, **in concreto**, i primijenilo odredbe Krivičnog zakona SFRJ-a.

IV. ULOGA I SVOJSTVO OPTUŽENOG

Prije razmatranja konkretnih elemenata krivičnog djela za koje je optuženi oglašen krivim, te činjeničnih navoda i dokaznog materijala vezanog za konkretne tačke optužnice, Vijeće će se prvo pozabaviti pitanjem svojstva u kojem je optuženi počinio krivičnopravne radnje za koje se tereti. Optužnica tereti optuženog Gligora Begovića da je konkretne krivičnopravne radnje počinio u zatočeničkom centru „Batković“ na teritoriji opštine Bijeljina, gdje su bili zatočeni civili i ratni zarobljenici bošnjačke nacionalnosti, kao pripadnik Vojske Republike Srpske.

Iako se u uvodnom dijelu optužnice ne navodi vremenski period u kojem su inkriminisane radnje poduzimane, iz pojedinačnih tačaka optužnice proizilazi da se optuženom stavlja na teret da je krivičnopravne radnje počinio u vremenskom periodu od jula 1992. godine pa do kraja iste godine, odnosno u drugoj polovini 1992. godine.

Kada je u pitanju pripadnost optuženog u kritično vrijeme VRS, Vijeće je posebno uzelo u obzir poziciju optuženog u vojnoj strukturi – tj. da je u inkriminisano vrijeme bio pripadnik Vojske Republike Srpske, a što prije svega proizilazi iz dokaza optužbe objektivne prirode , dokaz **T – 7** Akt Odjeljenja za boračko – invalidsku zaštitu broj:02/7-832-1-83/14 od 30.06.2014. godine; dokaz **T – 8** Uvjerenje Odjeljenja za boračko invalidsku i civilnu zaštitu RS broj: 02/7-835-3-339/14 od 30.06.2014 godine na ime Gligor Begović; dokaz **T – 9** Matični karton na ime Gligor Begović;

Naime iz dokaza T-7 proizilazi da se optuženi Gligor Begović nalazio na redovnom odsluženju vojnog roka u periodu od 18.02.1992.-05.12.1992. godine, nakon čega mu je priznato učešće u ratu i to od 06.12.1992-23.02.1995. godine, kada je bio pripadnik

3. Semberijske brigade, Vojna pošta 7819., što je potvrđeno i Izvodom iz matičnog kartona, iz kojeg je vidljivo da je prvobitno optuženi bio na služenju vojnog roka u VP 7819 u Titogradu i to od 18.02.1992-28.05.1992. godine, nakon čega je isti prebačen na dalje odsluženje u VP 7215 u Bijeljini, gdje ostaje do 05.12.1992. godine.

Učešće u oružanim snagama Republike Srpske za period od 06.12.1992.-23.02.1995. godine proizilazi i iz dokaza T-8, odnosno iz Uvjerenja Odjeljenja za boračko invalidsku i civilnu zaštitu RS broj: 02/7-835-3-339/14 od 30.06.2014 godine na ime Gligor Begović, u kojem se takođe navodi da je mjesto boravka optuženog bilo u kasarni Bijeljina.

Sve ove navode, potvrdio je i sam optuženi kada je svjedočio u svoju korist, potvrđujući u svom iskazu da je u februaru 1992. godine otišao na odsluženje vojnog roka u JNA u Podgoricu, gdje ostaje do maja mjeseca iste godine, jer tada, kako to optuženi pojašnjava, tadašnja JNA prelazi u Vojsku Jugoslavije, dok njegova jedinica prelazi u Vojsku Republike Srpske, i tada je on zajedno s ostalim pripadnicima prebačen u Bijeljinu, gdje su stacionirani u kasarni. Dalje, optuženi objašnjava da po dolasku u kasarnu, Srbi su bili mobilizovani, pa tako i on biva mobilisan.

Nadalje, Vijeće je imalo u vidu i iskaze svih saslušanih svjedoka-oštećenih, koji su u inkriminisano vrijeme bili zatočeni u logoru Batković, i koji su optuženog Gligora Begovića oslovljavali kao jednog od stražara u logoru.

Tako svjedok Buljugić Mirsad je rekao da je Gligor došao prvi ili drugi dan nakon dovođenja i predstavio se da je Gligor i da je rodom iz Goražda, te je svjedok naveo da je on bio stražar, da su stražari radili na smjene, da su boravili u jednom posebnom objektu pored logora.

Svjedok M. M. je navodeći imena stražara u logoru, između ostalih, nabrojao i Gligora, pojašnjavajući da je poznao stražare jer je radio u kasarni kao stolar i bravar. Svjedok I. E. je naveo da dok je bio zatočen nije upoznao nikoga od čuvara, ali je od ljudi koji su s njim pričali, saznao za neka imena, kao što su Gligor, Dačo, Zoka, Žučo i drugi, a status stražara optuženog su takođe potvrdili i svjedoci Edjub Smajić i Topčić Avdo koji je rekao da je Gligora viđao svaki dan na obezbjeđenju i slušao njegove komande, zatim svjedok M.B. koji je takođe rekao da je od stražara znao za Gligora.

Svjedok N.M. je naveo da u početku nije poznavao od stražara nikoga, ali kasnije pa do kraja njegovog boravka odnosno do izlaska iz logora 11.09.92.godine je saznao za imena i to Gligor, Zarić Zoran, Vodnik, Veljo, Mladen, jedan s nadimkom Major i još par nekih, kao i svjedok Duraković Dževad, navodeći „*Od stražara nisam nikoga poznavao, ali sam ih sve kasnije upoznao, i to se sjećam Veselina, Major, Veljo, Gligor, Aco, Lujić, poslije su došli Pero i jedan Aco*“, a što potvrđuje i svjedok Mehmedović Sabrija.

Svjedok odbrane Miomir Mišić koji je po rješenju komande Korpusa prekomadovan u sabirni centar Batković u kojem ostaje do kraja marta 1993. godine, je naveo da je svojim dolasku u Batković početkom jula zatekao jedan broj mladih srpskih vojnika iz nekadašnje JNA, kao i Muslimana i Hrvata koje je rat takođe zatekao na odsluženju vojnog roka, a jedan od njih je bio i mladi vojnik Begović Gligor, koji je također zatečen na odsluženju vojnog roka. Nadalje, ovaj svjedok je potvrdio da su ti mladi vojnici na odluženju vojnog roka bili smješteni u kasarani u Bijeljini, ali da su svako jutro vojnici dovoženi u sabirni centar na odsluženje vojnog roka, gdje su im davani lakši poslovi, dodajući da je Gligor bio kratko, čini mu se da ga nije vidio od kraja septembra početka oktobra, kada je dalje regrutovan. Svjedok dalje pojašnjava da su u Batkoviću bila tri stražarska mjesta, po dva sata straže, 4 sata slobodan, te da je ukupno po njegovom sjećanju bilo maksimalno do jednog voda broj stražara. Prilikom unakrsnog ispitivanja, svjedok je na upit „*Koliko je bilo mladih vojnika na obezbjeđenju logora u trenutku kada ste došli*“, odgovorio: „*od Srba sam zatekao Gligora Gegovića, i sjećam se dvojice Muslimana*“.

Nadalje, svjedok odbrane Vuković Slavko je također kao i optuženi početkom rata, kao tada devetnaestogodišnjak, zatečen na odsluženju vojnog roka u Tuzli, gdje ostaje do 14.05.1992. godine, nakon čega je iz Tuzle prebačen u Bijeljino, gdje nastavlja da služi vojni rok, a sjeća se da su sa njim tada bili Begović, neki Dačević, Grbović, Solaković. Svjedok dalje pojašnjava da po dolasku u Bijeljino, nastavlja s vojnim rokom u kasarni, gdje su bili i ostali vojnici koji su tu spavali, te da je on tada radio kao vozač. Kao vozač, često je dolazio u Batković, gdje je donosio hranu kada je bila njegova smjena, i to po dva puta dnevno, a sve vrijeme boravka u kasarni, s njim je bio i Gligor.

Konačno, i sam optuženi Gligor Begović, je potvrdio sve ove navode koji se odnose na to da je početkom rata zatečen na odsluženju vojnog roka, te da u maju 1992. godine je prebačen u kasarnu Bijeljina, te da prve zadatke dobiva krajem maja, kada je došao jedan čovjek u uniformi i određuje njih petoricu da idu na rad. Tada nisu znali gdje će ići, međutim on je tada zajedno s ostalima doveden u Batković, sjeća se da su tada bili s njim Panić i Vuković. Zadatak im je bio čišćenje hangara, gdje su otišli kamionima, čistili su ulaz u krugu tog objekta. Inače, optuženi pojašnjava, da je to bila jedna ekonomija u kojoj je bilo smješteno žito, a radove čišćenja je obavljao nekih desteka dana, i tada su samo njih petorica i komandir bili tu, taj komandir - vodnik se zvao Velibor Stojanić zvani Veljo, njegova funkcija je bila upravnik odnosno komandir. Optuženi dalje pojašnjava da je stražara bilo na početku pet, a poslije ih je bilo 30- tak, a stražarskih mjesta na početku je bilo jedno, dok su poslije bila tri. Hangara u Batkoviću je bilo ukupno tri ili četiri, u jednom su bili ljudi, u jednom žito, u jednom je spavala vojska. U vezi straža, optuženi je naveo da su kasnije imali po dva sata straže, a šest sati su bili slobodni, i tada bi išli u grad, a uveče se vraćao u kasarnu.

Cijeneći sve nabrojane dokaze, uključujući dokaze odbrane i optužbe, Vijeće je zaključilo da je optuženi, neposredno prije inkriminisanog perioda, imao 19 godina i bio na odsluženju vojnog roka i to od februara 1992. godine. Od samog početka služenja vojnog roka, optuženi se nalazio u tadašnjem Titogradu, međutim neposredno pred izbijanje sukoba na području BiH, mladi regrutovani vojnici koji su bili porijeklom iz BiH su vraćeni u kasarnu Bijeljina, gdje su nastavili s odsluženjem vojnog roka. Optuženi Gligor Begović je završio služenje vojnog roka dana 05.12.1992. godine. Međutim, dolaskom u kasarnu Bijeljina početkom maja 1992. godine, došlo je do podjele vojnika na one koji su bili iz BiH i one koji su bili iz tadašnje Jugoslavije, tako da su Srbi iz BiH bili mobilisani kao pripadnici VRS, iako su se *de facto* vodili na odsluženju vojnog roka sve do decembra 1992. godine. Regruti koji su bili s njima i to Muslimani i Hrvati su takođe dalje raspoređivani u druge jedinice.

Nadalje, iz iskaza svih gore pomeutih svjedoka, uključujući i svjedoke odbrane kao i iskaz samog optuženog, Vijeće je nedvosmislenim utvrdilo da je optuženi Gligor Begović u inkriminisano vrijeme bio pripadnik VRS na odsluženju vojnog roka, te je u

tom svojstvu, obavljao i poziciju stražara u zatočeničkom centru Batković, u kojem su bili nezakonito zatočeni civili bošnjačke nacionalnosti.

Takođe, iz iskaza svjedoka na glavnom pretresu nedvosmisleno proizilazi da je u mjestu Batković opština Bijeljina, formiran sabirni centar u kome su zatvarani muškarci bošnjačke nacionalnosti sa područja Bijeljine, Zvornika, Vlasenice i drugih mjesta. Svjedoci su detaljno opisali uslove boravka u logoru Batković. Činjenica postojanja odnosno formiranja takvog centra proizilazi iz materijalnog dokaza T-13 (naredba Komande Istočno-bosanskog korpusa broj 11/2-683 od 17.06.1992. godine), iz kojeg se vidi da je komanda Istočno-bosanskog korpusa naredila izbor lokacije i objekta za smještaj ratnih zarobljenika.

Navedeno proizilazi i iz utvrđene činjenice koju je ovo Vijeće prihvatilo iz presude MKSJ u predmetu broj 00-39-T od 27.09.2006.godine, protiv Momčila Krajišnika, koja glasi:

„Najkasnije od juna 1992. (...), Srbi su držali zatočene Muslimane i Hrvate u logoru Batković u opštini Bijeljina. Zatočeniци su bili iz niza različitih opština, između ostalih, iz Brčkog, Ključa, Lopara, Rogatice, Sokoca, Ugljevika, Vlasenice i Zvornika. Mnogi su onamo bili prebačeni iz drugih zatočeničkih objekata, naročito iz logora Sušica u Vlasenici i logora Manjača u Banjoj Luci. U avgustu 1992. komandant logora bio je Velibor Stojanović. U to vrijeme je u jednom skladištu bilo zatočeno oko 1.280 muškaraca Muslimana.

1. Identifikacija optuženog

Tokom postupka odbrana je osporavala prisutnost optuženog kao stražara u logoru Batković, te je zastupala tezu da opis optuženog koji su davali svi saslušani svjedoci, ne odgovara stvarnom fizičkom izgledu optuženog u relevantno vrijeme, pri čemu je odbrana poseban akcenat stavljala na dužinu kose optuženog u relevantno vrijeme, tvrdeći da je optuženi imao dužu kosu od one kako su to svjedoci govorili.

Takođe, odbrana je pokušavala osporiti identitet optuženog i na način da je zastupala tezu da je među stražarima u Batkoviću bila osoba s prezimenom Gligorević, međutim

Vijeće se nije bavilo ovom tezom odbrane, budući da niko od saslušanih svjedoka, a koji su bili zatočeni u Batkoviću i svaki dan bili izloženi premlaćivanjima i koji su tokom svog boravka upoznali sve stražare, nije potvrdio da je iko od stražara bio s takvim prezimenom, niti je odbrana ovu svoju tvrdnju dokazivala, odnosno ovu tvrdnju odbrane niko od saslušanih svjedoka odbrane nije ni potvrdio.

Stoga će se Vijeće u nastavku baviti analizom iskaza svjedoka u dijelu koji se odnosi na identitet optuženog Gligora Begovića kao jednog od stražara u zatočeničkom centru Batković.

Svjedok Buljugić Mirsad opisujući fizički izgled optuženog je naveo da im je Gligor došao prvi ili drugi dan i predstavio se da kao Gligor i da je rodom iz Goražda, pri čemu svjedok opisuje da je *imao kosu na stranu se češljao, nizak, srednje konstitucije*, dok je prezime Begović svjedok saznao kada je davao iskaz u SIPA-i. Svjedok M. M. je rekao da je *„Gligor tada bio u snb uniformi, imao je dužu kosu, kosa je pokrivala vrat, goleme šake, imao je 20-25 godina, bio je mršav, oko 170-180 cm visine, nikad ga nisam vidio da se nasmijao..“*

Svjedok I. E. kao i svjedok Š.M. su ga opisali da je imao JNA uniformu, malo dužu kosu, imao je neke duže repove do ramena, nije bio puno stariji od njega (svjedok Smajić Ejub je imao tada 18 godina), ni mršav ni debeo, onako srednjeg stasa. Slično su optuženog opisali i ostali svjedoci, svjedok „A“, N.M., Topčagić Avdo i Duraković Dževad, koji su također kritične prilike bili zatočeni u logoru Batković.

Dakle, analizirajući iskaze svih pomenutih svjedoka u dijelu koji se tiče opisa fizičkog izgleda optuženog u inkriminisano vrijeme, Vijeće nalazi da su svi svjedoci dali saglasne iskaze po pitanju opisa, te su svi svjedoci rekli da je Gligor tada bio mlađe dobi, oko 20 godina, da je imao smeđu dužu kosu, nižeg rasta. Odbrana je prezentirala kao dokaz fotografiju na kojoj se nalazi optuženi Gligor Begović s još nekoliko vojnika, materijalni dokaz odbrane O-12. Na nevedenoj fotografiji optuženi ima dužu kosu smeđe boje, što nadalje ukazuje na to da su svjedoci bili precizni i tačni u opisu optuženog, pri čemu činjenica koliko duža kosa, za Vijeće nije relevantna. Naime, nesporno je da je optuženi imao dužu kosu, i svi su ga upravo tako i identifikovali, pri čemu niko od ostalih stražara, prema iskazima svjedoka, nije imao dužu kosu, na koji način se optuženi po svom izgledu jasno razlikuje od svih ostalih

stražara i upravo identifikuje po dužoj kosi, što u konačnici upućuje na to su svi svjedoci zapravo prepoznali upravo optužnog Gligora Begovića.

Konačno, iako je odbrana tokom dokaznog postupka osporavala prisutnost Gligora Begovića u Batkoviću, optuženi je u svom iskazu potvrdio da je, nakon stacioniranja u kasarnu u Bijeljini, od maja mjeseca 1992. godine bio angažovan na čišćenju hangara Batković, da bi, nakon što su u isti dovedeni muškarci Bošnjaci, optuženi Gligor Begović obavljao funkciju stražara.

V. OSUĐUJUĆI DIO IZREKE

1. BITNA OBILJEŽJA KRIVIČNOG DJELA RATNI ZLOČIN PROTIV CIVILNOG STANOVNIŠTVA IZ ČLANA 142. KZSFRJ-A

Optuženi Gligor Begović je oglašen krivim za izvršenje krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. KZ SFRJ, u vezi sa članom 22. istog zakona (u odnosu na tačke 4., 6. i 8. osuđujućeg dijela izreke).

Član 142. KZ SFRJ glasi:

“Ko kršeći pravila međunarodnog prava za vrijeme rata, oružanog sukoba ili okupacije naredi da se prema civilnom stanovništvu vrše ubistva, mučenja, nečovječna postupanja, biološki eksperimenti, nanošenje velikih patnji ili povreda tjelesnog integriteta ili zdravlja; raseljavanje ili preseljavanje ili prisilno odnarnodnjavanje ili prevođenje na drugu vjeru; prisiljavanje na prostituciju ili silovanje; primjenjivanje mjera zastrašivanja i terora, uzimanje talaca, kolektivno kažnjavanje, protivzakonito odvođenje u koncentracione logore i druga protivzakonita zatvaranja, lišavanje prava na pravilno i nepristrasno suđenje; prisiljavanje na službu u oružanim snagama neprijateljske sile ili u njenoj obavještajnoj službi ili administraciji; prisiljavanje na prinudni rad, izgladnjavanje stanovništva, konfiskovanje imovine, pljačkanje imovine stanovništva, protivzakonito i samovoljno uništavanje ili prisvajanje u velikim razmjerama imovine koje nije opravdano vojnim potrebama, uzimanje nezakonite i nesrazmjerno velike kontribucije i

*rekvizicije, smanjenje vrijednosti domaćeg novca ili protivzakonito izdavanje novca, ili **ko izvrši** neko od navedenih djela,*

kaznit će se zatvorom najmanje pet godina ili smrtnom kaznom.“

Prema tome, bitna obilježja bića krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. preuzetog KZ SFRJ, odnosno njegovi tzv. *chapou* elementi, a koje je nužno utvrditi u svakom konkretnom predmetu, jesu:

1. Djelo počinioca mora biti počinjeno suprotno pravilima međunarodnog prava,
2. Kršenje mora biti počinjeno u vrijeme rata, oružanog sukoba ili okupacije;
3. Djelo počinioca mora biti povezano sa ratom, oružanim sukobom ili okupacijom;
4. Počinilac mora narediti ili počiniti djelo.

Obzirom da je Vijeće, nakon ocjene svih provedenih dokaza u toku glavnog pretresa, zaključilo da iz istih, van razumne sumnje, proizilazi da je optuženi Gligor Begović radnjama opisanim u dispozitivu osuđujućeg dijela presude, počinio krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. KZ SFRJ, to će se Vijeće, u nastavku, baviti isključivo analizom bitnih obilježja ovog krivičnog djela, za koja je našlo da su se u potpunosti ostvarila u radnjama optuženog.

1a. Kršenje pravila međunarodnog prava

Za postojanje krivičnog djela ratni zločin protiv civilnog stanovništva je neophodno da radnja izvršenja predstavlja kršenje pravila međunarodnog prava za vrijeme rata, oružanog sukoba ili okupacije, što znači da se radi o djelu blanketnog karaktera, odnosno kršenje pravila međunarodnog prava kod ovog krivičnog djela predstavlja objektivni uslov inkriminacije. Ako je neka radnja izvršenja preduzeta i posljedica nastupila, a preduzete radnje ne predstavljaju kršenje pravila međunarodnog prava, neće postojati ovo krivično djelo i izvršilac ne može biti oglašen krivim niti mu se može izreći krivično pravna sankcija (objektivni uslov inkriminacije odnosno kažnjivosti). Stoga, za utvrđivanje ovog elementa krivičnog djela, neophodno je bilo konsultovati

odgovarajuće međunarodne konvencije, u konkretnom slučaju odredbe Ženevske konvencije za zaštitu civilnih osoba za vrijeme rata od 12.08.1949. godine.

Pritom Vijeće naglašava da, shodno odredbi iz člana 142. KZ SFRJ, nije neophodno (nije uslov postojanja samog djela) da počinitelj zna ili ima namjeru da krši međunarodnu normu, dakle nije nužno da kršenje blanketnih propisa bude obuhvaćeno svijješću učinioca, već je dovoljno da posjeduje svijest o opštoj protivpravnosti djela, odnosno da je ono suprotno pravilima sadržanim u međunarodnim ugovorima, te načelima i pravilima međunarodnog prava koja su opšte priznata i primjenjiva u oružanim sukobima,¹² dok se kod preduzimanja konkretnih, pojedinačnih radnji izvršenja, svakako mora cijeniti subjektivni odnos počinioca prema djelu, što će detaljno biti elaborirano u daljem obrazloženju ove presude.

Da bi se utvrdilo kršenje odredbi zajedničkog člana 3. Ženevskih konvencija, potrebno je analizirati njen sadržaj, te domen primjene na konkretan predmet. Naime, odredbom člana 3. stav 1. tačke a) i c) Ženevskih konvencija iz 1949. godine, koja se temeljem Anexa 6. Daytonskog mirovnog sporazuma primjenjuje i u Bosni i Hercegovini predviđeno je da:

„U slučaju oružanog sukoba koji nema karakter međunarodnog sukoba i koji izbije na teritoriji jedne od visokih strana ugovornica, svaka od strana u sukobu bit će dužna da primjenjuje bar sljedeće odredbe:

prema licima koja ne učestvuju neposredno u neprijateljstvima, podrazumijevajući tu i pripadnike oružanih snaga koji su položili oružje i lica onesposobljena za brobu uslijed bolesti, rana, lišenja slobode, ili iz kojeg bilo drugog uzroka, postupat će se u svakoj prilici, čovječno bez ikakve nepovoljne diskriminacije zasnovane na rasi, boji kože, vjeri ili uvjerenju, polu, rođenju, ili imovnom stanju, ili bilo kome drugom sličnom mjerilu.

U tom cilju zabranjeni su i ubuduće se zabranjuju, u svako doba i na svakom mjestu, prema gore navedenim licima sljedeći postupci:

¹² Šire v. dr Miloš Babić i dr Ivanka Marković

a) povrede koje se nanose životu i tjelesnom integritetu, naročito sve vrste ubistava, osakaćenja, svireposti i mučenja. ...

c) povrede ličnog dostojanstva, naročito uvredljivi i ponižavajući postupci.“

Dakle, svrha zajedničkog člana 3. svih Ženevskih konvencija, jeste propisivanje minimuma prisilnih normi, kao i ukazivanje na općeprihvaćene humanitarne principe na kojima se u potpunosti zasnivaju sve konvencije, te je primjenjiv i u sukobima koji nemaju međunarodni karakter. Zajednički član 3. Odražava “fundamentalna humanitarna načela koja su u osnovi cjelokupnog međunarodnog humanitarnog prava”.¹³ Zajednički član 3. je opšteprihvaćen kao osnova međunarodnog običajnog humanitarnog prava¹⁴, na način da sva djela pobrojana u ovom članu Ženevskih konvencija, predstavljaju ozbiljno kršenje međunarodnog humanitarnog prava, te kao takva povlače individualnu krivičnu odgovornost, neovisno od karaktera samog sukoba.¹⁵

S obzirom da je u predmetnom postupku zaključeno da su radnje za koje je optuženi oglašen krivim počinjene za vrijeme rata na teritoriji Bosne Hercegovine, odnosno u vrijeme kada je postojao oružani sukob između Armije Republike Bosne i Hercegovine (u dakljem tekstu ARBIH) i Vojske Republike Srpske (u daljem tekstu VRS), to je opravdano zaključiti da je zajednički član 3. Konvencija imao biti primjenjivan sve vrijeme trajanja tog oružanog sukoba.

Prema ocjeni ovog Vijeća, optuženi je u periodu koji navodi optužnica, poduzimanjem krivičnihopravnih radnji za koje je oglašen krivim, povrijedio osnovne garancije koje zaštićena kategorija stanovništva uživa u skladu sa odredbama Konvencije, odnosno, svojim postupanjem optuženi je prekršio odredbe zajedničkog člana 3. Ženevskih konvencija iz 1949. godine, i to preciznije stav 1. tačke a) i c) .

¹³ *Delalić*, drugostepena presuda, para. 143.

¹⁴ Međunarodni sud pravde, *Predmet koji se odnosi na vojne i paravojne aktivnosti u i protiv Nikaragve (Nikaragva protiv Sjedinjenih Američkih Država (Meritum))*, Presuda od 27. juna 1986. Izvještaji MSP 1986, para. 218; *Tužilac protiv Tadića*, IT-94-1, Odluka žalbenog vijeća po interlokutornoj žalbi odbrane na nadležnost Suda, od 2. oktobra 1995. (“Odluka po interlokutornoj žalbi odbrane na nadležnost Suda u predmetu *Tadić*”), para. 98 i 129

¹⁵ *Delalić*, drugostepena presuda, para. 143.

Kako ovo Vijeće nije utvrdilo da je bilo ko od oštećenih koji se navode u optužnici imao status ratnih zarobljenika, to nije, u kontekstu inkriminacija stavljenih na teret optuženom Begoviću, bilo ni potrebe za preispitivanjem da li je došlo do kršenja odredaba Ženevske konvencije o postupanju sa ratnim zarobljenicima od 12.08.1949. godine.

1b. Civilni status žrtve (status zaštićene kategorije stanovništva)

Tumačenjem sadržaja odredbe zajedničkog člana 3. Ženevskih konvencija, zaključuje se da zaštićenu kategoriju stanovništva čine lica koja ne učestvuju neposredno u neprijateljstvima, uključujući tu i pripadnike oružanih snaga koji su položili oružje i/ili osobe izbačene iz borbenog stroja, te lica onesposobljena za borbu uslijed bolesti, rana, lišenja slobode ili iz bilom kojeg drugog razloga.

Dakle, u smislu odredbe zajedničkog člana 3. Konvencije civilom se smatra lice koje *“ne učestvuje neposredno u neprijateljstvima”*.

Za bolje razumijevanje definicije *“civila”* date u zajedničkom članu 3. Konvencija i razumijevanje termina *“neposredno u neprijateljstvima”*, Vijeće je uzelo u obzir i praksu MKSJ gdje se navedena sintagma definiše.

Shodno praksi MKSJ, osoba aktivno sudjeluje u neprijateljstvima kada učestvuje u ratnim djelstvima koji će *“po svom karakteru ili svrsi, vjerovatno nanijeti stvarnu štetu ljudstvu ili materijalno – tehničkim sredstvima oružanih snaga neprijatelja”*.¹⁶

Pitanje statusa žrtava

Kao prvi zadatak bilo je nužno utvrditi status lica prema kojima su navedene radnje preduzete, tačnije, da li su radnje u skladu sa odredbom zajedničkog člana 3. Ženevskih konvencija, preduzete prema zaštićenoj kategoriji stanovništva- civilima.

U tom smislu, Sud je najprije analizirao iskaze svjedoka-oštećenih u dijelu koji se odnosi na njihov status u vrijeme lišenja slobode i zatočenja u logor Batković

Svjedok N.M. je lišen slobode dana 19.06.1992. godine od strane pripadnika VRS, i to nakon što je tog dana ranjen na liniji, nakon čega je prvo odveden u kasarnu u Bijeljini, da bi potom dana 30.06.1992. godine zajedno s još dva civila, svezanih ruku i nogu, kamionom doveden u hangar Batković. Svjedok Š.M. je zarobljen na putu dana 01.08.1992. godine od strane svojih komšija, pripadnika VRS, koji su te prilike bili u šarenim uniformama i imali oznake trobojke, te je svjedok odveden najprije u Dom kulture u selu Drinjača, gdje ostaje dvije noći, nakon čega je odveden u nekadašnji Standard, da bi nakon deset dana konačno bio odveden u logor Batković.

Svjedok A.B. je naveo da je prije rata živio u Vlasenici, koja je okupirana dana 21.04.1992. godine, nakon čega su počela hpašenja i privođenja u stanicu milicije u Vlasenici. Svjedok ostaje u svojoj kući do 02.06.1992. godine, kada dolaze dva srpska naoružana vojnika, i odvođe svjedoka, oca i brata u logor Sušica, gdje ostaje 26 dana, nakon čega ih autobusom vode u logor Batković. Svjedok se sjeća da je tada s njim u autobusu doveden u Batković i svjedok Đananović Hasib.

Svjedok Ejub Smajić je ispričao da je sa svojom porodicom živio u Bijeljini negdje do juna ili avgusta 1992. godine, kada je jedne prilike dok je bio kući, došla policija, koja mu je tada saopštila da treba da ide na neki informativni razgovor u zgradi MUP-a, te da je po dolasku u policiju, svjedok tamo zatekao još dvojicu svojih poznanika kojima je također rečeno da su dovedeni na razgovor. Nakon pola sata čekanja, došao je jedan vojnik u maskirnoj uniformi i rekao im da ih vode u logor Batković. Svjedok dalje opisuje da je tamo vidio ljude s maskirnim uniformama, kokardama i automatima, te da je bilo oko 200-300 zatvorenih ljudi, većinom iz Zvornika, Vlasenice. U logoru je svjedok proveo mjesec i pol dana ukupno.

Svjedok I. E. je opisao da je s porodicom živio u Brčkom do dana 06.05.1992. godine, kojeg dana je svjedok izveden iz podruma komšije, od strane nepoznate vojske i odveden u kasarnu u Brčkom. Svjedok navodi da se pričalo da su to bili Niški specijalci. U kasarni svjedok ostaje dva dana, potom je odveden u logor Luka, odakle ga je jedan njegov komšija Srbin izvukao i odlazi tada do Brezovog polja, da bi ih nakon nekih 20 dana, opet pokupili i odveli u logora Luka, a početkom jula 1992.g.

¹⁶MKSJ, presuda Pretresnog vijeća u predmetu *Dragomir Milošević*, paragraf 947.

svjedok je autobusom prebačen u Batković. Svjedok navodi da su u Batkoviću bili Muslimani sve, te da je s njim tada dovezen i otac i njegova braća, te da je tamo zatekao oko 400 ljudi iz Brezovog Polja. Svjedok također govori da je bio razdvojen od oca i stričeva jer su oni navodno trebali na razmjenu jer su bili stariji.

Svjedok Buljugić Mirsad je prije rata živio u selu Jalevo Drvo, Opština Kalesija, kada je dana 28.05.1992. godine pokupljen od strane VRS s još nekim civilima i odvedeni su prvo u logor u Vlasenici, potom i u druge logore, da bi u Batković došao 27. Juna ili jula 1992. godine.

Svjedok A.H. je naveo da je živio u Teočaku sve do marta 1992. godine, kada je zbog svih previranja otišao u Beč. Dana 17.07.1992. godine krenuo je iz Beča kući u Teočak, tada je s njim bilo i njegovo dijete, i biva uhapšen na graničnom prelazu Rača. Tada je s njim uhapšen i Bilalić Fadil, te ih odvođe u stanicu milicije u Bijeljini. Svjedok opisuje da su ih tada osudili na smrt kao neke špijune, te svjedok to opisuje riječima „ *Nekakav sud nas je tu osudio, ljudi su imali činove, bilo je neko vojno sudjenje bez prava na odbranu.*“ Nakon jedno deset dana svjedok je odveden u Batković.

Svjedok M.B. opisuje da je iz kasarne odveden u logor Batković. Naime svjedok se jedan dan u avgustu mjesecu 1992. godine vraćao kući s posla (radio je u Srbiji) i na prelazu Rača ga je srpska vojska skinula i prvo je odveden zajedno s radnim kolegom Habibović Seadom u Kasarnu, a potom su prebačeni u Batković, kada im je rečeno da će ići u razmjenu, međutim svjedok tamo ostaje godinu i pol dana.

Svjedok M. M. je živio u Brezovom polju, Opština Brčko s porodicom dok nije pokupljen u junu 1992.g. Pokupila ga je srpska vojska i policija, zajedno sa svima iz tog mjesta i prvo ga vode u Luku Brčansku, a nakon oko mjeseca dana, su prebačeni u Batković, tamo su bili svi Brezopoljci. Svjedok dolazi u Batković u julu 92. godine.

Svjedok „A“ je živio u Opštini Zvornik, zarobljen je u maju mjesecu 1992. godine kada je odveden u Čelopek, da bi krajem juna 1992. godine bio prebačen u Batković. Svjedok opisuje da ga je zarobila srpska vojska.

Svjedok Mehmedović Sabrija opisuje da ga je rat zatekao u Sarajevu, a u martu 1992. godine je otišao u Bijeljiniu jer mu je otac od tamo, imalu su tamo porodičnu kuću i tamo je živio do kraja 93. godine. Svjedok pojašnjava da je dana 23.07.1992. godine

od strane policije legitimisan i odveden u PS Bijeljina, odakle je prebačen u logor Batković, gdje ostaje do polovine decembra 1992. godine, kada je otpušten kod prijatelja i rodbine. Svjedok navodi da tada nije bio vojno angažovan, te da tada kada ga je legitimisala Policija, nije obavljen s njim nikakav razgovor, i da ne zna razlog što je lišen slobode. Svjedok ističe da zna da je bio optuživan da je došao iz Sarajeva da dignu Muslimane u Bijeljini na pobunu. U Batković je odveden iz PS kombijem-maricom, te svjedok ističe da su tada s njim bili svjedoci Zečević Ferid, Smajić Ejub, Zlatar, Muhamed jedan i on. Svjedok ova lica nije od ranije poznao, nego su isti dan pokupljeni kada i on. Svjedok je tada kada je pokupljen imao 23 godine, te je istakao da nije do tada bio vojno angažovan niti je nađeno neko oružje kod njega.

Svjedok Đananović Hasib je naveo da je prije rata živio u Vlasenici, te da je pred rat imao 19 godina. Negdje u petom ili šestom mjesecu je na graničnom prelazu Rača zarobljen i vraćen opet u Vlasenicu, gdje je smješten u staru socijalnu zgradu, gdje su ih udarali srpski vojnici, da bi bio prebačen u logor Sušica, te konačno i u logor Batković.

Svjedok Halilović Husejin je opisao da je živio u predgrađu Zvornika s roditeljima i braćom, tačnije mjesto Divić. U svojoj kući ostaje do 26.05. 1992. godine kada su iseljeni, jer je ušla srpska vojska u njihovo mjesto još u aprilu mjesecu. U njegovom selu su živjeli pretežno Muslimani, a nakon ulaska srpske vojske istjerani su iz svojih kuća i odvedeni na stadion u Divić, bilo ih je oko 200-300. Došli su autobusi da ih vode prema Olovu i Han Pijesku, međutim vraćeni su u Vlasenicu zbog ratnih dejstava, tu su noćili i nakon toga su odvojeni vojno sposobni muškarci i odvedeni u Zvornik, dok su žene i djeca poslani u Tuzlu. Njih je bilo 172 muškarca, vode ih u Zvornik u jednu zgradu, tu ostaju dva-tri dana, i odatle u Dom kulture u Čolopeku. U Čolopeku ostaje oko 15-20 dana, nakon čega je prebačen u Batković.

Konačno i sam optuženi Gligor Begović je u svom iskazu potvrdio da su svi došli kao civili u logor, te da niko nije imao nikakvu uniformu, ni plavu ni zelenu, sve su bili civili, da nikoga od svjedoka u predmetu nije prepoznao, te je naglasio da je među zarobljenicima bilo i starijih ljudi, od preko 60 godina.

Odbrana u toku postupka se nije bavila statusom zarobljenih lica u logoru Batković, međutim u spis je uloženi materijalni dokaz O-22, a radi se o Naredbi za formiranje

logora ratnih zarobljenika na ekonomiji u Batkoviću radi prikupljanja lica lišenih slobode. Međutim, iako se u ovoj naredbi navodi da se treba formirati logor ratnih zarobljenika, imajući u vidu iskaze svih svjedoka-oštećenih, Vijeće nalazi da ovaj materijalni dokaz ne može dovesti u pitanje civilni status zatočenih lica.

Kada su u pitanju ubijena lica u logoru Batković i to Zulfo Hadžiomerović, Zečević Ferid i Čurtić Husejin, Tužilaštvo je iste prema optužnici tretiralo kao civile, kao i kada je u pitanju oštećeni Dževad Duraković, budući da je tačke optužnice koje se odnose na ova lica, optužba kvalifikovala kao krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. KZ SFRJ, iz kojeg razloga Vijeće u pogledu istih je prihvatilo da su navedena lica uživala status civila.

Na osnovu izvedenih dokaza, naročito iskaza svjedoka optužbe odnosno oštećenih N.M., M.Š., A.B., Ejuba Smajića, I.E., Buljugić Mirsada, A.H., M.B., M.M., Svjedoka A, Mehmedović Sabrije, Đananović Hasiba, Halilović Husejina, zatim na osnovu iskaza optuženog Begović Gligora, ovo Vijeće je nedvosmisleno utvrdilo da su sva lica prema kojima su preduzete radnje izvršenja uživala zaštitu u skladu sa odredbama citiranog zajedničkog člana 3. Ženevskih konvencija od 12. augusta 1949. godine, odnosno Vijeće je ocjenom izvedenih dokaza utvrdilo da svi oštećeni poimenično navedeni u tačkama optužnice osuđujućeg dijela presude, potpadaju pod kategoriju zaštićenih osoba, da su isti imali status civila, odnosno lica koja ne učestvuju neposredno u neprijateljstvima.

Slijedom iznesenog, Vijeće zaključuje da je u konkretnom slučaju, u vrijeme kada optuženi preduzima zabranjene radnje, civilni status direktnih žrtava inkriminiranih radnji, nesumnjivo utvrđen.

1c. Postojanje oružanog sukoba

Slijedeći element bića krivičnog djela jeste da se kršenje međunarodnih pravila mora odvijati za vrijeme rata, oružanog sukoba ili okupacije.

Oružani sukob postoji kada god postoji pribjegavanje oružanoj sili između država ili produženo oružano nasilje između državnih vlasti i organizovanih naoružanih grupa ili između takvih grupa unutar jedne države.

U smislu zajedničkog člana 3. Ženevskih konvencija iz 1949. godine priroda ovog oružanog sukoba nije relevantna. Nije bitno da li se ozbiljno kršenje desilo u kontekstu međunarodnog ili unutrašnjeg oružanog sukoba ukoliko su ispunjeni sljedeći uslovi: povreda mora predstavljati kršenje odredbi međunarodnog humanitarnog prava; odredba mora biti običajne prirode ili ako pripada ugovornom pravu, traženi uslovi moraju biti ispunjeni; povreda mora biti ozbiljna, odnosno, mora predstavljati kršenje odredbe koja štiti bitne vrijednosti, a kršenje mora obuhvatati teške posljedice za žrtvu, te povreda odredbi mora obuhvatati individualnu odgovornost lica koje krši odredbu.

Također, ni Krivični zakon SFRJ ne dijeli oružane sukobe na međunarodne i nemeđunarodne, pa se na taj način međunarodno pravo direktno primjenjuje u punoj mjeri.

U toku ovog postupka odbrana nije osporavala postojanje oružanog sukoba u periodu od juna pa do kraja 1992. godine na području Bosne i Hercegovine, a time i na području opštine Bjeljina, niti je odbrana ulagala prigovore na materijalne dokaze optužbe koji su predloženi na ovu okolnost.

Uzimajući u obzir navedene dokaze Vijeće je nesporno utvrdilo da je u inkriminisanom periodu u Bosni i Hercegovini, postojao oružani sukob između ARBiH i VRS. Navedeno činjenično stanje temelji se kako na materijalnim dokazima Tužilaštva, tako i na iskazima svjedoka Tužilaštva.

Na okolnost postojanja oružanog sukoba u relevantno vrijeme na području Bosne i Hercegovine, Tužilaštvo je Sudu predočilo više materijalnih dokaza, i to: Odluka o proglašenju neposredne ratne opasnosti stupila je na snagu u momentu donošenja

„odmah“ i objavljena je u „Službenom listu R. BiH“, broj 1/92 od 09.04.1992. godine¹⁷, Odluka Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine o proglašenju ratnog stanja objavljena u „Službenom listu R. BiH“ broj 7/92 od 20. juna 1992. godine¹⁸, Odluka Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine o ukidanju ratnog stanja objavljena u „Službenom listu R. BiH“ broj 50/95¹⁹, Uredba sa zakonskom snagom o oružanim snagama Republike Bosne i Hercegovine objavljena u „Službeni list R. 2 BiH“ broj 4/92 od 20. maja 1992. godine²⁰, te Odluka o formiranju Vojske Srpske Republike Bosne i Hercegovine, objavljena u „Službenom glasniku srpskog naroda u BiH „broj 6/92 od 12.-17-maja 1992.g²¹.

U tom smislu, iz dokaza T-3 (Odluka Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine o proglašenju ratnog stanja objavljena u „Službenom listu R. BiH“ broj 7/92 od 20. juna 1992. godine) proizilazi da je na teritoriji RBiH proglašano ratno stanje, koja odluka stupa na snagu danom objavljivanja u „Službenom listu RBiH“, a koje ratno stanje je trajalo do donošenja Odluke o ukidanju ratnog stanja od 22.12.1995. godine (T-4). Takođe, Vijeće nalazi da se u inkriminisanom periodu odvijao oružani sukob na između snaga VRS sa jedne strane i pripadnika ARBiH na drugoj strani, a što proizilazi iz dokaza optužbe objektivne prirode (dokazi T-5 i T-6), pri čemu ni odbrana nije osporavala takvo stanje stvari.

Ovi materijalni dokazi Tužilaštva popunjavaju nedvosmisleni sliku o postojanju i odvijanju sukoba na području općine Bijeljina u inkriminisanom periodu, između Armije BiH na jednoj strani i Vojske Republike Srpske na drugoj strani.

S obzirom da za primjenu normi međunarodnog humanitarnog prava nije neophodno, da su se stvarna borbena dejstva odigrala na tačno određenoj lokaciji, Vijeće se nije

¹⁷ **Dokaz Tužilaštva T-2**, Odluka o proglašenju neposredne ratne opasnosti stupila je na snagu u momentu donošenja „odmah“ i objavljena je u „Službenom listu R. BiH“, broj 1/92 od 09.04.1992. godine;

¹⁸ **Dokaz Tužilaštva T-3**, Odluka Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine o proglašenju ratnog stanja objavljena u „Službenom listu R. BiH“ broj 7/92 od 20. juna 1992. godine;

¹⁹ **Dokaz Tužilaštva T-4**, Odluka Predsjedništva Republike Bosne i Hercegovine o ukidanju ratnog stanja objavljena u „Službenom listu R. BiH“ broj 50/95;

²⁰ **Dokaz Tužilaštva T-5**, Uredba sa zakonskom snagom o oružanim snagama Republike Bosne i Hercegovine objavljena u „Službeni list R. 2 BiH“ broj 4/92 od 20. maja 1992. godine;

²¹ **Dokaz Tužilaštva T-6**, Odluka o formiranju Vojske Srpske Republike Bosne i Hercegovine, objavljena u „Službenom glasniku srpskog naroda u BiH „broj 6/92 od 12.-17-maja 1992.g

ograničavalo samo na ustanovljavanje postojanja oružanog sukoba u Općini Bjeljina, već i na njegovo postojanje na široj teritoriji, čiji sastavni dio je i ova Općina.

Osim navedenog, svi saslušani svjedoci kako optužbe, tako i odbrane su saglasno potvrdili da je u inkriminisano vrijeme na području Općine Bjeljina bilo ratno stanje, odnosno oružani sukob.

Slijedom navedenog, Vijeće je zaključilo da je od mjeseca juna 1992. godine pa do kraja iste godine, bilo ratno stanje u BiH, te da je *in tempore criminis* na području BiH postojao oružani sukob između pripadnika VRS i ARBiH.

1d. Djelo počinioca mora biti povezano sa ratom, oružanim sukobom ili okupacijom (*Pripadnost optuženog Gligora Begovića jednoj od strana u sukobu*)

Sljedeći opći element postojanja predmetnog krivičnog djela zahtijeva postojanje *nexusa* radnji optuženog sa ratom, oružanim sukobom, odnosno da djelo počinioca mora biti u vezi sa ratom, oružanim sukobom ili okupacijom. Da bi se utvrdilo postojanje navedenog elementa, neophodno je bilo sagledati status optuženog u inkriminisanom periodu, te postojanje uzajamnosti i zavisnosti izvršenja djela u odnosu na postojanje ranije obrazloženog oružanog sukoba, na širem području općine Bijeljina.

Oružani sukob ne treba da bude uzrok počinjenju krivičnog djela za koje se terete, ali je morao igrati značajnu ulogu u sposobnosti počinioca da poćini ta krivićna djela.²² Ovdje također nije neophodno, da su se stvarna oružana neprijateljstva dešavala u općtini Bijeljina, u vrijeme kada su se radnje navedene u optužnici desile, da bi norme međunarodnog humanitnog prava bile primjenjive. Dovoljno je da su navedeni zloćini usko povezani za neprijateljstvima u Bijeljini ili u drugim dijelovima teritorije pod kontrolom strana u sukobu.²³

²² Presuda pretrsnog vijeća u predmetu *Ćelebići*, para. 193.

²³ Odluka o nadležnosti u predmetu *Tadić*, para. 70

U konkretnom slučaju Vijeće je ispitalo „da li je postojanje oružanog sukoba u znatnoj mjeri utjecalo na sposobnost počinioca da poćini zloćin, njegovu odluku da ga poćini, naćin poćinjenja zloćina ili cilj sa kojim je poćinjen²⁴.“ Ovaj uslov je ispunjen ako je „zloćin poćinjen kao podrška ili barem pod izgovorom situacije koja je proistekla iz oružanog sukoba²⁵“. U tom smislu, u predmetu Dragoljub Kunarac i dr., je po ovom pitanju zauzet sljedeći stav:

„...Humanitarno pravo primjenjuje se i dalje na ćitavoj teritoriji pod kontrolom jedne od strana, nezavisno od toga da li se konkretne borbe vode na mjestu na kojem su se odigrali dotićni događaji. Stoga je dovoljno to što su zloćini bili u tijesnoj vezi s neprijateljstvima koja su trajala na drugim dijelovima teritorije pod kontrolom strana u sukobu. Uslov da dato djelo bude u tijesnoj vezi sa oružanim sukobom zadovoljen je ukoliko su, kao u ovom slućaju, zloćini poćinjeni kao posljedica borbi, a prije prekida oružanih aktivnosti na odrećenom podrućju, te ako su poćinjeni radi postizanja nekog cilja ili iskorištavanja situacije nastale uslijed borbi²⁶...“

Ocjenom provedenih dokaza, Vijeće zaključuje da je djelo optuženog bilo u dovoljnoj mjeri povezano sa ratnim dešavanjem. U tom smislu, Vijeće je posebno uzelo u obzir poziciju optuženog u vojnoj strukturi – tj. da je u inkriminisano vrijeme bio pripadnik Vojske Republike Srpske, a što prije svega proizilazi iz dokaza optužbe objektivne prirode- **T – 7** Akt Odjeljenja za boraćko – invalidsku zaštitu broj:02/7-832-1-83/14 od 30.06.2014. godine; **T – 8** Uvjerenje Odjeljenja za boraćko invalidsku i civilnu zaštitu RS broj: 02/7-835-3-339/14 od 30.06.2014 godine na ime Gligor Begović; **T – 9** Matićni karton na ime Gligor Begović;

1e.Poćinilac mora narediti ili poćiniti djelo

Konaćno, ćetvrti opšti element postojanja krivićnog djela Ratni zloćin protiv civilnog stanovništva jeste taj da je poćinilac izvršio nezakonito djelo ili je naredio izvršenje nezakonitog djela. U tom pogledu Vijeće je, nakon ocjene relevantnih dokaza, zaključilo da je ispunjen i ovaj element predmetnog krivićnog djela, obzirom da je

²⁴ *Tužilac protiv Kunarca i drugih*, predmet broj: IT-96-23 & IT-96-23/1-A presuda 12.06.2002. godine, stav 58

²⁵ MKSJ, presuda Źalbenog vijeća u predmetu *Dragoljub Kunarac i dr.*, paragraf 58-59

optuženi počinio krivičnopravne radnje lično odnosno naredio drugima da poduzimaju takve radnje.

Postojanje navedenog elementa Vijeće će detaljno obrazložiti kroz pojedinačne inkriminacije optuženog, i to pojedinačno u odnosu na svaku tačku izreke osuđujućeg dijela presude, kroz identifikovanje relevantnih dokaza, navođenje njihovog sadržaja, dovođenja u pojedinačnu i međusobnu vezu, te, konačno, njihovom ocjenom.

Prema tome, na osnovu gore navedenih nalaza, vijeće zaključuje da su opšti (*chapeau*) elementi ratnog zločina protiv civilnog stanovništva u skladu sa članom 142. KZ SFRJ dokazani van razumne sumnje.

VI. POJEDINAČNA INKRIMINACIJA U OSNOVI ZLOČINA

Imajući u vidu da je u postupku van razumne sumnje utvrđena ispunjenost opštih elemenata krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. KZ SFRJ, Vijeće će u nastavku obrazložiti ispunjenost elemenata radnji izvršenja djela, odnosno nečovječnog postupanja, ubistva i silovanja.

Ali, prije obrazlaganja prirode krivičnopravnih radnji, odnosno prije nego se Vijeće upusti u ocjenu dokaza u odnosu na pojedinačne tačke osuđujućeg dijela presude, a nakon što je Vijeće utvrdilo da su zatočeni muškarci bošnjačke nacionalnosti u logoru Batković imali status civila, Vijeće nalazi relevantnim da se ukratko osvrne na nezakonitost zatvaranja civila u Batkoviću, kao i činjenice koje se odnose na period u kojem su zatočeni civili boravili u logoru Batković, obzirom na to je optuženi oglašen krivim da je krivičnopravne radnje počinio u periodu od jula 1992. godine do oktobra iste godine, prema civilima zatočenim u Batkoviću. U tom smislu, Vijeće je imalo vidu iskaze saslušanih svjedoka-oštećenih kao i dokaze objektivne prirode, koji su potvrdili da su u inkriminisanom periodu bili zatočeni u logoru Batković.

Naime, kada je u pitanju boravak zatočenih civila u Batkoviću, svjedok Buljugić Mirsad je rekao da je u logor Batković doveden 27. juna ili jula 1992. godine, dok je svjedok I.

²⁶ MKSJ, presuda Pretresnog vijeća u predmetu *Dragoljub Kunarac i dr.*, paragraf 568

E. u Batković prebačen početkom jula 1992. godine, a svjedok M. M. je doveden u Batković u julu 1992. godine. Nadalje, svjedok Ejub Smajić je uhapšen u julu ili avgustu 1992. godine, kada je odveden u Batković, i tamo ostaje oko mjesec i pol dana. Svjedok „A“ u Batković dolazi krajem juna mjeseca 1992. godine, a svjedok N.M. je doveden 30.06.1992. godine. Svjedok A.H. je doveden u logor krajem jula mjeseca 1992. godine, kao i svjedok Đananović Hasib, Topčić Avdo koji je iz logora izašao dana 21.11.92.g. Svjedok M.B. je doveden negdje u avgustu 1992. godine, a svjedoci A.B., Duraković Dževad (koji je boravio u Batkoviću ukupno 11 mjeseci), Halilović Husejin, Džafer Deronjić, Mehmedović Sabrija su dovedeni tokom mjeseca jula 1992. godine.

Konačno, i sam optuženi koji je obnašao funkciju stražara, u svom svjedočenju je potvrdio prisustvo zatočenih civila u Batkoviću već od jula mjeseca 1992. godine, pri čemu je istakao da nikoga poimenično nije poznavao.

Nadalje, vezano za zatvaranje civila bošnjačke nacionalnosti u Batkoviću, Vijeće je imalo u vidu materijalne dokaze I to dokaze O-24-Uputstvo o organizaciji života I rada u S.C. Ekonomija (Batković), koje je izdala komanda Istočno-bosanskog korpusa broj 2/835-8 od 02.07.1992. godine, iz koje je vidljivo da je već početkom jula, mjeseca komanda izdala uputstva koja se tiču organizacije obezbjeđenja straže, postupanja s zarobljenicima I drugih segmenata organizacije. Nadalje, kada je u pitanju dokaz O-26, radi se o Uputstvu za rad organa obezbjeđenja logora koje je izdala komanda Istočno-bosanskog korpusa broj 2/835-13 od 02.07.1992. godine, kojim su određene opšte I posebne dužnosti kod obezbjeđenja straže, uključujući I organizaciju stražarskih mjesta u Batkoviću.

Iz izvedenih dokaza Vijeće je van razumne sumnje zaključilo da je većina civila dovedena u logor Batković tokom mjeseca jula 1992. godine, dok je neznatan broj doveden u mjesecu avgustu iste godine, te da su zatočene civile čuvali stražari, među kojima je bio i optuženi Gligor Begović koji je tada bio pripadnik VRS. Nadalje, svjedoci koji su bili zatvoreni u navedenom zatočeničkom objektu su naveli da im niko nikada nije dao obrazloženje zašto su zatvoreni, niti su ikada dobili pismeni akt na osnovu kojeg su lišeni slobode i zatvoreni u logor Batković. Dakle, civili koji su bili zatočeni nikada nisu obaviješteni o razlozima hapšenja niti držanja u logoru, niti im je bilo kada predočen bilo kakav dokument kao pravni osnov lišenja slobode. Svi provedeni dokazi

jasno ukazuju, da je lišenje slobode civila, te njihovo dovođenje u Batković, bilo proizvoljno i nezakonito.

Kada su u pitanju uslovi u kojima su zatočeni civili boravili, Vijeće je analiziralo iskaze svjedoka na ove okolnosti. Tako, svjedok Buljugić Mirsad je naveo da dok je bio zatočen u Batkoviću, se nije mogao slobodno kretati, okolo je bila žica, te ističe da je imao samo 45 kg kada je izašao iz logora, samo kost i koža. Svjedok M. M. je opisujuću uslove u logoru naveo „*Dole je bila slama, poneka deka, za nuždu su bile burad, na istom mjesti spavamo i vršimo nuždu*“. Dalje svjedok opisuje da je hrana bila katastrofa, nikava, te potvrđuje da se u Batkoviću nisu mogli slobodno kretati. Svjedok I. E. navodi da je okolo bila žica s dvije osmatračnice, okolo su bili stražari u šarenim i u snb uniformama. Svjedok „A“ takođe govori da je Batković bio sav ograđen žicom, pri čemu je na ulazu bila straža, te se nisu mogli slobodno kretati, jer je okolo bila policija i VRS koja ih je čuvala, a koje navode potvrđuje i svjedok N.M. Svjedok Topčić Avdo je rekao da su im prvih 7-10 dana davali vojničku hranu iz kasarne, jedna kriška hljeba je bila, al to je zavisilo od toga koliko je došlo hljeba, jedna omanja porcija, tri obroka dnevno, ali poslije tog perioda hrana nije bila bog zna šta. Svjedok Ejub Smajić kaže da što se tiče uslova, bilo je užasno, hrana je bila vrlo loša, bez medicinske pomoći, a isto je govorio i svjedok Duraković Dževad, koji je rekao da „*Što se tiče opštih uslova života u logoru, ni hljeba, ni hrane, ni vode, nužda se vršila u hangaru, u jedno bure, koje se ujutro iznosilo i tada bi bilo batinjanje*“.

Svjedok Džafer Deronjić kaže da je ispod njih bila slama, da su imali deke, te da su svi nakon dva tri dana dobili dizenteriju jer nije bilo nikakvih uslova, samo jedna česma, kao i vaške, a hrana je bila jedno jaje ujutro i dvije šnite hljeba, te da nisu imali gdje oprati ruke. Svjedok Mehmedović Sabrija opisuje da kada je došao u Batković zatiče masu ljudi, oduzeli su im novac i zlato, unutra je bilo zagušljivo, masa ljudi, bilo je 600-700 ljudi, bili su kao sardine poredani. Uslovi su bili nehumani, bilo je tijesno, nije bilo toaleta, nužda se vršila u neko bure prerezano, a nije bilo vode da se operu.

Analizom i ocjenom iskaza svjedoka-oštećenih koji su bili nezakonito lišeni slobode i potom odvedeni u logor Batković jasno proizilazi da su isti za vrijeme svog nezakonitog zatočenja bili podvrgnuti nehumanim uslovima za život koji nisu zadovoljavali ni minimum standarda za normalan život, a uz to, tokom zatočenja svjedoci-oštećeni su bili podvrgnuti ubistvima i nečovječnom postupanju u smislu nanošenja velikih patnji i

povreda tjelesnog integriteta i zdravlja, što će Vijeće kroz pojedine tačke osuđujućeg dijela presude, detaljno obrazložiti.

Sve navedeno je, nedvosmisleno, bilo u suprotnosti s Uputstvom o postupanju s zarobljenim licima, koje je izdao ministar odbrane Bogdan Subotić od 13.06.1992. godine, dokaz T-14, kojim se, između ostalog, zabranjuje bilo kakav vid represije prema zarobljenim licima, zatim dužnost pomaganja bolesnim i ranjenim, te je u suprotnosti s Naredbom komande istočno-bosanskog korpusa od 17.06.1992. godine, dokaz T-13, kojim se, između ostalog, naređuje da se s zarobljenim postupa na način da se u potpunosti poštuju odredbe međunarodnog ratnog prava, te da se ishrana mora organizovati na nivou komande korpusa.

Nadalje, Sud je na temelju izvedenih dokaza izveo zaključak da je optuženi, krivičnopravnim radnjama za koje je oglašen krivima, počinio krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. KZ SFRJ, na način da njegove radnje predstavljaju nečovječno postupanje i ubistvo, pa će Vijeće u nastavku ukazati na pojedine elemente radnji izvršenja navedenog krivičnog djela, čije postojanje je neophodno utvrditi za dokazivanje krivice optuženog.

1. Nečovječno postupanje

„Nečovječno“ postupanje je postupak koji nije čovječan.²⁷ Nečovječno i okrutno postupanje povezana su krivična djela koje propisuju različite odredbe Ženevskih konvencija. Materijalno, elementi krivičnog djela su isti.²⁸ „Nečovječno postupanje“ je teška povreda Ženevskih konvencija, a „okrutno postupanje“ propisuje se zajedničkim članom 3. Nečovječno postupanje zabranjeno je prema međunarodnom humanitarnom pravu koje proizilazi iz međunarodnog ugovornog i običajnog prava.²⁹ Krivično djelo „okrutno postupanje“ prema zajedničkom članu 3. općenito znači isto kao i „nečovječno postupanje“ kao teška povreda.³⁰ Iako izričito ne zabranjuju „*nečovječno postupanje*“

²⁷ *Čelebići*, presuda Pretresnog vijeća, para 516-520

²⁸ *Naletilić*, presuda Pretresnog vijeća ¶ 246; Naser Orid, predmet br. IT-03-68-T, presuda Pretresnog vijeća od 30.06.2006., ¶ 350.

²⁹ *Čelebići*, presuda Pretresnog vijeća ¶ 517;

³⁰ *Ibid.* u ¶¶ 442-3

zajednički član 3. i Dopunski protokol II stavljaju izvan zakona “okrutno postupanje” prema licima koja ne učestvuju u neprijateljstvima.³¹

MKSJ je zauzeo jasan stav da se termini “*nečovječno postupanje*” i “*okrutno postupanje*” koriste naizmjenično u smislu utvrđivanja da li određeno djelo predstavlja ratni zločin.³² Tako je Pretresno vijeće u predmetu *Hodžić*, cijenilo da postupci koji predstavljaju “okrutno postupanje” prema zajedničkom članu 3. ... ispunjavaju uslove za kvalifikaciju krivičnog djela kao *nečovječno postupanje*...”³³

Analogno tome, svako djelo koje predstavlja nečovječno postupanje iz člana 142. takođe predstavlja i “okrutno postupanje” iz zajedničkog člana 3. i Dopunskog protokola II, te prema tome i povredu međunarodnog prava.

Žalbeno vijeće MKSJ-a je definisalo elemente okrutnog postupanja koji predstavljaju kršenje zakona ili običaja ratovanja, u vezi sa zajedničkim članom 3. stav 1. tačka a) Ženevskih konvencija, kao:

1. *namjernu radnju ili propust... koja nanosi tešku tjelesnu ili duševnu patnju ili povredu ili predstavlja ozbiljan napad na ljudsko dostojanstvo;*
2. *počinjenu protiv osobe koja ne učestvuje aktivno u neprijateljstvima;*³⁴

Da bi utvrdio da li određene radnje dostižu stepen težine i ozbiljnosti koji zahtijeva krivičnu odgovornost, Sud može razmotriti veliki broj faktora, uključujući: stepen i intenzitet takvog postupanja; njegovo trajanje; stvarne tjelesne povrede ili jačinu fizičke i psihičke patnje; karakter i kontekst postupanja; pol, starosnu dob i zdravstveno stanje žrtve; te predumišljaj.³⁵

³¹ Vidi napr., Četvrta ženevska konvencija, član 1. tačka a); Dopunski protokol II, član 4. stav 2. tačka a)

³² Vidi npr., *Naletilić*, prvostepena presuda, par. 246 (“... vidljivo je da su krivična djela nečovječnog postupanja i okrutnog postupanja rezidualna klauzula prema članu 2 [teške povrede Ženevskih konvencija], odnosno članu 3 [kršenje zakona ili običaja ratovanja] Statuta. U materijalnom smislu elementi tih krivičnih djela su isti”); *Tužilac protiv Kordića i Čerkeza*, IT-95-14/2-T, Presuda, 26. februar 2001, (prvostepena presuda u predmetu *Kordić i Čerkez*), par. 265 (“surovo postupanje [je] ekvivalentno krivičnom djelu nečovječnog postupanja u okviru odredaba o teškim povredama Ženevskih konvencija”);

³³ *Hodžić*, Prvostepena presuda Suda BiH, paragraf 33;

³⁴ *Delalić*, Drugostepena presuda u predmetu MKSJ-a, paragraf 424;

³⁵ *Andrun*, Drugostepena presuda, Suda BiH, str. 38;

Praksa MKSJ-a nudi mnogobrojne primjere (*actus reus*) okrutnog postupanja kao što su: sakaćenje ili nanošenje teških tjelesnih povreda;³⁶ premlaćivanje i druge nasilne radnje;³⁷ nanošenje teških ili ozbiljnih povreda; teške povrede tjelesnog ili duševnog integriteta;³⁸ ozbiljan napad na ljudsko dostojanstvo.³⁹

Patnje koje dotična radnja nanosi žrtvi ne moraju biti trajne, dovoljno je da su stvarne i ozbiljne⁴⁰. Mnogi zatočenici su bili izloženi premlaćivanju i drugim oblicima zlostavljanja na način da je u bilo koje vrijeme, jedan broj zatvorenika imao vidljive tragove premlaćivanja. Jasno je dakle, da je u zatočeničkom objektu vladala atmosfera straha, potaknuta stalnim maltretiranjem zatočenika. Bivši zatvorenici koji su svjedočili pred pretresnim Vijećem su detaljno opisali djela fizičkog nasilja i psihološkog zlostavljanja koja su pretrpjeli ili vidjeli u zatvoru tokom svog zatočeništva. Mnogi od njih čak i danas osjećaju fizičke i psihološke traume zbog ovih iskustava.

Vijeće zaključuje da su radnjama optuženog koji je imao dominirajući položaj i moć u odnosu na žrtve, nanesene teške patnje, kako fizičke tako i psihičke, te da iste ispunjavaju standard zahtijevan definicijom predmetnog djela. Nesumnjivo je da su žrtve bile u stanju očaja, potčinjenosti, beznađa, straha za vlastiti život, koji su svakako izvan uobičajenih ljudskih iskustava. Tu su bili stražari-optuženi koji ih lično tukao. Sve navedeno predstavlja protivpravan čin od strane nekoga ko može odlučivati o njihovim sudbinama, ko drži ključ zatočeničkih prostorija, kao simbol njihove slobode ili patnje, što svakako po ocjeni ovog Vijeća predstavlja gnusan čin u kontekstu nečovječnog djela i postupanja.

Po ocjeni ovog Vijeća, da bi se utvrdila razina psihičkih i fizičkih patnji, odnosno da li iste dosežu nivo nečovječnog postupanja kao ratnog zločina, nije dovoljno izolovano cijeliti pojedinačna premlaćivanja, već je potrebno uzeti u obzir sve činjenične okolnosti, uključujući prirodu radnje ili propusta, kontekst u kojem je djelo počinjeno, njegovo trajanje odnosno ponavljanje, fizičke, duševne i moralne posljedice djela na žrtvu i lične okolnosti žrtve, uključujući godine, pol i zdravlje. U skladu s ovim, ovo

³⁶ *Kvočka i dr.*, presuda Pretresnog vijeća MKSJ, broj IT-98-30/1, paragraf 208;

³⁷ *Ibid*, paragraf 208;

³⁸ *Kordić i Čerkez*, presuda Žalbenog vijeća MKSJ, paragraf 117;

³⁹ *Vasiljević*, presuda Pretresnog vijeća MKSJ, paragraf 239-240;

⁴⁰ *Leslie protiv Jamajke*, br. 564/1993, paragraf 9.2.; *Bailey protiv Jamajke*, br. 759/1997, paragraf 9.3.

Vijeće je razmatralo sve okolnosti navodnih situacija, uključujući i sve lične okolnosti žrtve.

Mens rea (subjektivni element) za nečovječna djela iz ovog člana zadovoljen je kada je počinitelj u trenutku činjenja ili nečinjenja imao namjeru da nanese tešku tjelesnu ili duševnu patnju ili da izvrši težak napad na ljudsko dostojanstvo žrtve, ili ako je znao da će to njegovo činjenje ili nečinjenje vjerovatno prouzrokovati tešku tjelesnu ili duševnu patnju ili teški napad na ljudsko dostojanstvo i ponio se sa bezobzirnomo nepažnjom prema tome⁴¹, što je Vijeće, na strani optuženog i utvrdilo.

Vijeće se pri tome rukovalo i kriterijima MKSJ u predmetu *Kunarac i dr.*⁴² gdje se navodi “*Za krivično djelo povrede ličnog dostojanstva nužno da je optuženi znao da njegovo djelo ili propust može imati za posljedicu teško poniženje, degradaciju ili na drugi način povrijediti ljudsko dostojanstvo. [Z]a krivično djelo povrede ličnog dostojanstva nužna [je] sam[o] svijest o ‘mogućim’ posljedicama terećenog djela ili propusta*”.

Zatim, u predmetu, *Aleksovski*⁴³: “*Što se tiče potrebnog stepena mens rea, . . . optuženi je morao počiniti djelo za koje se tereti sa namjerom da ponizi žrtvu ili je izvrgne ruglu. Iako nije neophodno da je počinitelj postupio s izričitom namjerom da ponizi žrtvu ili da je podvrgne ponižavajućem postupku, on je morao biti svjestan predvidljivih i logičkih posljedica svojih postupaka*”.

2. U b i s t v o

U pogledu elemenata krivičnog djela ubistva Vijeće se rukovalo utvrđenom praksom MKSJ.

Tako u predmetu *Mitar Vasiljević* Pretresno vijeće MKSJ u svojoj presudi navodi: “Elementi definicije ‘ubistva’ po međunarodnom običajnom pravu su slijedeći: smrt žrtve, smrt je uzrokovana radnjom ili propustom optuženog, odnosno osobe ili osoba za čije radnje i propuste optuženi snosi krivičnu odgovornost. Radnja ili propust optuženog, odnosno osobe ili osoba za čije radnje ili propuste on snosi krivičnu odgovornost,

⁴¹ Ibid, paragraf 132.

⁴² MKSJ, presuda Žalbenog vijeća, paragraf 164-166.

počinjeni su s namjerom: „lišavanja života, ili nanošenja teške tjelesne povrede, ili nanošenja teške ozljede sa razumnom mogućom sviješću o tome da će takav čin ili propust vjerovatno uzrokovati smrt”.⁴⁴

U predmetu *Kordić i dr.*, Pretresno vijeće u presudi zaključuje: “...da je, kad se radi o krivičnom djelu hotimičnog lišavanja života, *actus reus* – fizička radnja nužna za krivično djelo – usmrćenje žrtve kao rezultat postupanja ili propusta optuženog. S tim u vezu Vijeće primjećuje da postupanje optuženog mora biti bitan uzrok smrti žrtve, koja mora biti “zaštićena osoba”. Da bi se zadovoljio uslov *mens rea* za hotimično lišavanje života, mora se pokazati da je optuženi imao namjeru da ubije, ili da nanese tešku tjelesnu povredu uz bezobzirnu nebrigu za ljudski život.”⁴⁵

Slično u predmetu *Blaškić* Pretresno vijeće nalazi da: “Kad je posrijedi materijalni element kršenja, potrebno je dokazati da je smrt žrtve bila posljedica djela koje je optuženi počinio... Namjera, odnosno element svijesti neophodan pri utvrđivanju hotimičnog lišavanja života postoji ako se pokaže da je optuženi imao namjeru lišiti života ili nanijeti teške tjelesne ozljede za koje je morao razumno pretpostaviti da bi mogle prouzročiti smrt.”⁴⁶

3. Silovanje

Silovanje, kao oblik izvršenja krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva, definisano je kao “prisiljavanje druge osobe upotrebom sile ili prijetnje direktnim napadom na njezin život ili tijelo ili na život ili tijelo njoj bliske osobe, na seksualni odnos **ili s njim izjednačenu seksualnu radnju.**” Silovanje je jedan od najtežih seksualnih delikata, koji je u ratu zabranjen. Navedeno proizilazi iz odredbi međunarodnog ugovornog prava i to Ženevskih konvencija iz 1949. godine, Dopunskog protokola I i Dopunskog protokola II iz 1977. godine.

Iako zajedničkim članom 3. Ženevskih konvencija, nije izričito propisana zabrana silovanja, nesumnjivo taj član, koji se obavezno ima primjenjivati u svim sukobima bilo domaćeg, bilo međunarodnog karaktera, u okviru zabrane nečovječnog postupanja,

⁴³ MKSJ, presuda Pretresnog vijeće, paragraf 56.

⁴⁴ MKSJ, presuda Pretresnog vijeća u predmetu *Mitar Vasiljević*, paragraf 205.

⁴⁵ MKSJ, presuda Pretresnog vijeća u predmetu *Kordić i dr.*, paragraf 229.

podrazumijeva i zabranu silovanja, imajući u vidu da silovanje predstavlja jedan od najtežih nasrtaja na ljudsko dostojanstvo. Naime, silovanje, kao oblik ratnog zločina, predstavlja jedno od najtežih krivičnih djela, koje počinioci istog koriste za ostvarivanje različitih ciljeva kakvi su zastrašivanje, degradacija, poniženje, diskriminacija, kažnjavanje, kontrola ili uništenje osobe.

Obzirom da članom 142. KZ SFRJ nije data šira definicija radnje izvršenja silovanja, kao ni elemenata koji konstituišu tu radnju, Vijeće se u tom smislu oslonilo na praksu MKSJ.

U tom pogledu, shodno presudi Žalbenog vijeća MKSJ u predmetu *Kunarac, Kovač i Vuković* od 12. juna 2002. godine, paragrafi 127-132, *Actus reus* krivičnog djela silovanja prema međunarodnom pravu čini seksualna penetracija, bez obzira koliko neznatna: (a) vagine ili anusa žrtve penisom počinioca ili bilo kojim drugim predmetom kojim se počinilac poslužio; ili (b) usta žrtve penisom počinioca, uz upotrebu sile, prinude ili prijetnje silom, protiv žrtve ili treće osobe.

U predmetu *Pinčić*, Sud je utvrdio da odredbe međunarodnog krivičnog prava zabranjuju ne samo silovanje, nego i svaki teški spolni nasrtaj kod kojeg ne dođe do stvarne penetracije. Sva teška zlostavljanja spolne prirode koja se nanose protiv tjelesnog ili moralnog integriteta osobe korištenjem prinude, prijetnje ili zastrašivanja na način koji degradira i ponižava dostojanstvo žrtve, zabranjena su prema međunarodnom pravu. Budući da su oba djela, silovanje i seksualno nasilje, zabranjena prema međunarodnom pravu, razlika među njima bitna je prije svega za izricanje kazne.⁴⁷ Nadalje, u predmetu *MKSJ Kvočka i dr.*, u presudi Pretresnogvijeća od 02. novembra 2001., paragrafi 175. i 180. silovanje je definisano kao "*fizički nasrtaj seksualne prirode, počinjen nad nekom osobom u okolnostima prisile*".

Subjektivni element ovog krivičnog djela zahtijeva umišljaj. U predmetu protiv *Pinčića*, sud smatra da je optuženi bio svjestan da svojim postupanjem čini krivično djelo i htio je njegovo izvršenje.⁴⁸ Otpor nije uslov. Primjena sile ili prijetnja primjenom sile svakako predstavlja neoboriv dokaz odsustva pristanka, ali primjena sile nije po sebi element

⁴⁶MKSJ, presuda Pretresnog vijeća u predmetu *Blaškić*, paragraf 153.

⁴⁷*Pinčić*, prvostepena presuda, str. 30.

⁴⁸*Pinčić*, prvostepena presuda, str. 26.

bića silovanja. Postoje drugi faktori, uz primjenu sile, zbog kojih se seksualna penetracija može smatrati činom na koji žrtva nije pristala i koji nije željela.

Vijeće je na osnovu izvedenih dokaza, koji su analizirani i detaljno opisani u nastavku obrazloženja, utvrdilo činjenično stanje navedeno u osuđujućem dijelu izreke presude, te tako utvrđeno činjenično stanje posmatralo u svjetlu navedenih elemenata radnji izvršenja **nečovječnog postupanja** (tačke 4., 5., 10., 12., 15., 16., 18., 19., 21., 23.), **ubistva** (tačke 6. i 8.) i **silovanja kao oblika nečovječnog postupanja** (tačke 1. , 2., 3. i 13.) osuđujućeg dijela presude, te zaključilo *van razumne sumnje* da su se radnjama optuženog stekli svi elementi bića krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. KZ SFRJ.

Takođe, Vijeće ističe da je nakon ocjene provedenih dokaza izvršilo korekcije u činjeničnom opisu radnji izvršenja krivičnog djela u tačkama 4. i 12. izmijenjene optužnice, za koje je Vijeće utvrdilo da ih je počinio optuženi Gligor Begović, te iste uskladilo s iskazima svjedoka, pri tome ne dirajući subjektivni i objektivni identitet optužnice. Vijeće napominje da je, radi zaštite intimnog života pojedinih oštećenih, tokom čijeg svjedočenja je bila dijelom isključena javnost s glavnog pretresa, navodilo inicijale tih svjedoka-oštećenih, kako u izreci presude (tačke 1., 2., 3., i 13), tako i u obrazloženju.

Osim toga, Vijeće je radi lakšeg razumijevanja izvršilo grupisanje pojedinih tačaka, imajući u vidu sličnost radnji izvršenja, kao i činjenicu da su o predmetnim događajima govorili isti svjedoci koji su ujedno bili i direktni oštećeni takvim radnjama (silovanje), pa je tako Vijeće kao jednu cjelinu razmatralo i cijenilo dokaze koji se tiču tačaka 1., 2., 3. i 13. osuđujućeg dijela izreke (silovanje kao vid nečovječnog postupanja) i tačke 6. I 8. (saizvršilaštvo u ubistvu), te tačke 4., 5., 10., 12., 15., 16., 18., 19., 21., 23. (nečovječno postupanje).

Tačka 1. izmijenjene optužnice

Da je optuženi Gligor Begović u vrijeme i na način opisan u tački 1. dispozitiva ove presude, a u periodu avgusta mjeseca 1992 godine u poljoprivrednim objektima udaljenim oko 300 metara od zatočeničkog centra „Batković „ opština Bijeljina, gdje su prilikom posjete MKCJ sakrivani zatočenici, uz upotrebu prijetnje silom natjerao N.M. i Mirsada Kuralića da međusobno jedan drugom stavljaju polni organ u usta, te da je nakon toga N.M.-u gurao cijev od automatske puške u analni otvor, što je sve za posljedicu imalo fizičku i psihičku bol N.M. i Mirsada Kuralića, Vijeće je utvrdilo u cijelosti prihvativši iskaze na glavnom pretresu saslušanih svjedoka N.M., Ejuba Smajića, Š.M. i Duraković Dževada, dok je Tužilaštvo odustalo od saslušanja svjedoka Mirsada Kuralića.

Naime, navedeni svjedoci su na identičan način opisali šta se to dešavalo na Čardaku, odnosno kako je optuženi natjerao *N.M. i Mirsada Kuralića (koga su zvali Beretka II)* da jedan drugome stavljaju polni organ u usta, tjerao ih puškom, da je prvo rekao „hajmo sada malo da se igramo seksologije“, da svuku pantalone i da jedan drugom to rade što su oni i morali raditi.

„Svjedok N.M. je još naglasio da se osjećao bijedno, te da mu je optuženi na kraju gurao pušku u zadnjicu, pa da ga je tjerao da čisti tu pušku, opisujući da ga je optuženi natjerao da kleči na rukama, gurao mu pušku u zadnjicu pa onda u usta da je čisti.⁴⁹

Svjedok Ejub Smajić, koji je takođe bio pripadnik tzv. grupe Specijalaca, je identično opisao navedeni događaj, dodavši da se to dogodilo u dva navrata. Ovaj svjedok je također u svom iskazu naveo i to da je optuženi tukao N.M. i Mirsada na Čardaku. On je isakao da je optuženi N.M. tukao kundakom, bejzbol palicom, te da ih je tukao i u logoru i na Čardaku, dodavši da ih je tukao sigurno jedno 20 puta dok je on tamo bio, svaki put oko 20 minuta do pola sata bi trajala tuča.

⁴⁹ Svjedok N.M., saslušan dana 24.12.2014.g.

Tačka 2. izmijenjene optužnice

Da je optuženi Gligor Begović u periodu avgusta mjeseca 1992 godine u poljoprivrednim objektima udaljenim oko 300 metara od zatočeničkog centra „Batkovići,, opština Bijeljina, gdje su prilikom posjete MKCJ sakrivani zatočenici, uz upotrebu prijetnje silom natjerao N.M. i M.Š. da međusobno jedan drugom stavljaju polni organ u usta što je za posljedicu imalo fizičku i psihičku bol N.M. i M.Š., Vijeće je utvrdilo u cijelosti prihvativši iskaze saslušanih svjedoka N.M. i Š.M.

Navedeni svjedoci su detaljno opisujući kritični događaj na identičan način opisali kada ih je Gligor izdvojio, te natjerao da jedan drugoga udaraju puškom, da se šamaraju, tukao ih, te kada su ih jednom odveli na Čardak gdje su ih krili od Crvenog krsta, isti dan kad se to desilo sa Kuralićem, potvrdio da su Gligor i Zarić tjerali svjedoka N.M. i Šabana da jedan drugome stavljaju polni organ u usta, što su oni, kako su na glavnom pretresunaveli, morali da rade, ističući da je to sve trajalo oko 10-15 minuta. Svjedok N.M. je još dodao da nije više imao snage ni da se odupre, a da ih je Gligor i dalje tjerao. Ovaj svjedok je istakao kako se tada osjećao jasnije nego nakon tuče. I svjedok Š.M. je na identičan način opisao navedeni događaj.

Tačka 3. izmijenjene optužnice

Da je optuženi u periodu avgusta mjeseca 1992 godine u prostorijama zatočeničkog centra „Batković „u poljoprivrednim objektima udaljenim oko 300 metara od zatočeničkog centra „Batković „ opština Bijeljina, gdje su prilikom posjete MKCJ sakrivani zatočenici uz upotrebu prijetnje silom natjerao A.B. i Mirsada Kuralića da međusobno jedan drugom stavljaju polni organ u usta , te istog više puta za vrijeme njegovog boravka u zatočeničkom centru Batković tukao na način da ga je udarao puškama, kundacima, nogama, što je sve za posljedicu imalo fizičku i psihičku bol A.B., Vijeće je našlo za utvrđenim, u cijelosti prihvativši iskaze na glavnom pretresu saslušanih svjedoka N.M., Ejuba Smajića, Š.M., A.B. i Svjedoka “ A”.

Naime, ovi svjedoci su također na identičan način opisali kritični događaj, navodeći da su jednom natjerani da jedan drugome stavljaju polni organ u usta, Zoran i Gligor su natjerali Š.M. i Nedima, Amira i Kuralića, tako da je svjedok Šaban bio okrenut prema Beretki I, a Amir je bio okrenut prema Kuraliću. Zoka i Gligor su ih natjerali da stavljaju polni organ u usta i držali su uperene puške u njih i oni su to kako navode, morali da

urade. Svjedoci su saglasno opisali da je nakon oko mjesec dan boravka u Batkoviću, Gligor natjerao A.B. da mu stavi polni organ u usta i da je za sve svjedoke taj događaj trajao vječnost, ističući da je Amir nakon toga povraćao, govorio da ne može, ali da ga je Gligor natjerao puškom, i da je Amir kleknuo na koljena, puška mu je bila iznad glave i da je natjeran da to uradi. Amir je tada ima nekih 30-tak godina, i da je sve to trajalo nekih pet minuta. Ovaj događaj je identično opisao i svjedok Ejub Smajić i svjedok A.B. Istina, svjedok A.B. je identično opisao događaj međusobnog stavljanja polnih organa u usta, ali ne spominjući događaj sa optuženim, ali je Vijeće prihvativši iskaze drugih svjedoka saslušanih na ove okolnosti, iste iskaze u cijelosti prihvatilo jer, opisujući na identičan način kritični događaj, svjedoci su uvjerali ovo Vijeće da se to tako i desilo, dok iskaz svjedoka A.B. je ocijenio kao iskaz koji nije dat u namjeri da se umani odgovornost optuženog, nego da svjedok pred ovim Vijećem ublaži svoju, kako to on očigledno i danas doživljava, svoju sramotu.

Tačka 13. Izmijenjene optužnice

Da je optuženi Gligor Begović u periodu avgusta mjeseca 1992 godine u poljoprivrednim objektima udaljenim oko 300 metara od zatočeničkog centra „Batković „ opština Bijeljina, gdje su prilikom posjete MKCJ sakrivani zatočeni, uz upotrebu prijetnje silom natjerao A.H. i B.M. da međusobno jedan drugom stavljaju polni organ u usta, da bi nakon toga na isto natjerao A.H. i Aliju Gušalića , te da je svakodnevno A.H. tukao rukama , nogama i bejzbol palicom po čitavom tijelu što je sve za posljedicu imalo psihičku i fizičku bol oštećenih A.H., B.M. i Gušalić Aliju, Vijeće je utvrdilo u cijelosti prihvativši iskaze na glavnom pretresu saslušanih svjedoka A.H., Buljugić Mirsada, M. M., Avde Topčića, M.B. I Džafera Deronjića

Naime, Vijeće je iz iskaza svjedoka A.H. i M.B. na pouzdan i nesumnjiv način utvrdilo da je baš optuženi i ovu dvojicu zatočenika da međusobno jedan drugom stavljaju polni organ u usta, kako su istakli, više puta, a najmanje dva puta da je tu bio optuženi. Nadalje, iz iskaza svih pobrojanih svjedoka čije iskaze je Vijeće u cijelosti prihvatilo, van razumne sumnje je utvrdilo da je optuženi Gligor zatočenika A.H. tukao tukao rukama , nogama i bejzbol palicom po čitavom tijelu, da mu je čak i lobanja pukla od siline udaraca. Također, Vijeće je na pouzdan način utvrdilo da se sve to dešavalo kada bi ih optuženi sa drugim stražarima odvodio na Čardak kako ih ne bi popisali pripadnici Crvenog Krsta, kako svjedoci navode

Nadalje, svjedoci Buljugić Mirsad, M. M., Avdo Topić i Džafer Deronjić su u svojim iskazima bili jasni i identično opisali način na koji je optuženi tukao svakodnevno naročito svjedoka kako su ga zvali Aliju Konjanika, koga je Gligor sa još jednim stražarom čak i vješao za konopac oko vrata dok se ovaj nije onesvjestio, te da ga je tukao palicom, rukama, kako navode svjedoci, svačim.

Kada su u pitanju tačke 1., 2., 3. i 13. osuđujućeg dijela presude, Vijeće je cijeneći iskaze svih naprijed pomenutih svjedoka, nalazeći iste konzistentnim i dosljednim u opisu događaja koji se tiče seksualnog zlostavljanja oštećenih N.M., M.Š., A.B., A.H. i B.M., našlo van razumne sumnje, dokazanim da je u istima neposredno učestvovao optuženi Gligor Begović na način da je upotrebom prijetnje silom natjerao N.M. i Mirsada Kuralića da jedan drugome stavljaju polni organ u usta, kao i N.M. i M.Š., zatim A.B. i Mirsada Kuralića, te A.H. i B.M.

Vijeće je u potpunosti prihvatilo iskaze ovih svjedoka kao vjerodostojne, posebno imajući u vidu da se radi o svjedocima očevicima, koji su zajedno s ostalim oštećenim odvođeni u Čardak koji se nalazio u neposrednoj blizini logora, gdje su isti skrivani od Crvenog krsta, koji je dolazio u obilazak logora Batković, a sve iz razloga da ih se ne bi registrovalo. Nadalje, iskazi svjedoka potvrđuju da su radnje međusobnog stavljanja polnog organa u usta vršene u Čardaku, a uz to su svi svjedoci bili saglasni da im je vršenje ovakvih radnji naređivao upravo optuženi Gligor Begović, primjenom upotrebe prijetnje silom.

U toku postupka nije bilo sporno da su zatočeni civili iz logora Batković povremeno odvođeni u Čardak, koji se nalazio u neposrednoj blizini logora, gdje su isti sakrivani od Crvenog krsta, koji je dolazio u obilazak logora Batković, a sve iz razloga da ih se ne bi registrovalo. Naime, svjedoci su govorili kako je u logoru postojala grupa od 20-tak muškaraca, koju su stražari nazivali *Specijalci*, među kojima su bili svjedoci N.M., Ejub Smajić, A.B., M.Š., M.B., A.H., Mirsad Kuralić, Mehmedović Sabrija, Gušalić Alija i drugi. Naime, *Specijalci* su imali poseban status, jer su protiv njih postojale navodne optužbe kako su pripremali Muslimane na oružanu pobunu. Tako je svjedok A.H. naveo da je optuženi Gligor Begović zajedno s drugim stražarima, odvodio njih na Čardak, te je potvrdio da su bili vođeni na Čardak kako bi ih sakrili od Crvenog krsta. Svjedok A.B. je potvrdio da je bio u *Specijalcima*, da je imao nadimak srbosjek i koljač, te da su osim njega u toj grupi bili „*Gušalić Alija zvani Konjanik, Kamberi Đelo, jedan Hrvat*“, Š.M.,

N.M. zvanj, Beretrka I, Mirsad Kuralić zvanj beretka II, Ilijas, Bilder, “ Svjedok Ejub Smajić je rekao: “Kada dođe CK, nas Specijalce odvedu Gligor i Zoran u jedan Čardak, jedno 2-3 km od logora, jer smo bili pretučeni od ranije“, te je takođe potvrdio da su među specijalcima bili Gušalić Alija, N.M., Kuralić Mirsad itd. Nadalje, Halilović Husejin je rekao da je postojala grupa ljudi koju je vojska odvodila kada bi dolazio Crveni krst, među njima je bilo starijih I ranjenih, a odvođeno su kako ih ne bi vidjeli. I. E. je takođe naveo da je bila jedna posebna grupa ljudi, među kojima on lično nije bio, i tu grupu su non stop maltretirali i udarali i to Gligor, Zoka, Žučo. Svjedok M.B. je potvrdio kako su ih tri mjeseca krili kako bi ih Crveni krst ne bi mogao registrovati, te da se ta grupa od 13 ljudi nazivala Specijalci.

Konačno I sam optuženi Gligor Begović je na glavnom pretresu rekao da je stražarima rečeno da odvedu po 10-tak nekih zatvorenika, jer su vlasti htjeli da ih sakriju od Crvenog krsta, koji je trebao doći. Optuženi je naveo da je grupu od 10- tak ljudi vodilo najmanje 3 vojnika, a nekada i više. Ta lica su se često sklanjala, ali se nikada nije desilo da ih optuženi sam vodi, kako je on to naveo u svom sikazu. Dešavalo se da čak ide i po pet-šest stražara, kako ova lica ne bi pobjegla. Ta su se lica zaključavala i ostavljala jer je cilj i naredba bio samo da se sakriju od Crvenog krsta.

Dakle, iz iskaza navedenih svjedoka proizilazi da je među zatočenim civilima postojala grupa od 10 do 20 muškaraca koja se zvala *Specijalci*, i koji su sakrivani od Crvenog krsta kada bi njihovi predstavnici dolazili u logor Batković radi registracije zarobljenih, pri čemu su tom prilikom vođeni u objekat zvanj Čardak, koji je bio u neposrednoj blizini hangara, a optuženi Gligor Begović je često bio u pratnji, zajedno s ostalim stražarima, kada bi ova lica bila vođena. Ovu činjenicu su saglasno isticali svjedoci optužbe, a istu činjenicu je potvrdio u svom iskazu i optuženi.

Nadalje, da su oštećeni N.M., Mirsad Kuralić, M.Š., A.B., A.H., B.M. i Alija Gušalić bili zatočeni u logoru Batković u avgustu 1992. godine proizilazi iz iskaza saslušanih svjedoka kako navedenih oštećenih (N.M., M.Š., A.B., A.H., B.M) tako i iz iskaza drugih svjedoka koji su u isto vrijeme bili zatočeni u logoru Batković. Tako svjedoci Buljugić Mirsad, Topčić Avdo, Ejub Smajić, Ismet Ferhatbegović, M. M. su potvrdili da su zajedno s njima bili zarobljeni Mesar, Zlatar, Alija Konjanik, Zulfo Hadžiomerović. Svjedoci Duraković Dževad I Džafer Deronjić su među zarobljenim civilima pomenuli N.M. i Aliju Konjanika (kako su oslovaljavali Aliju Gušalića). Iako nisu kao svjedoci

saslušani Mirsad Kuralić i Alija Gušalić, iz iskaza svih saslušanih svjedoka nedvosmisleno proizilazi da su i ova dva lica bila u inkriminisano vrijeme zatočena u logoru.

Vijeće je, u cijelosti prihvativši iskaze navedenih svjedoka, ocijenivši ih kao jasne i ubjedljive, te iskaze date na osnovu ličnih zapažanja lica koja su bili glavni akteri događaja, našlo za utvrđenim da je optuženi u ove četiri tačke optuženja, postupajući sa direktnim umišljajem koji je bio usmjeren na degradiranje i naročito ponižavanje žrtava, pri tom ih uz prijetnju uperenom puškom zastrašujući, iste natjerao na teško zlostavljanje spolne prirode. Naime, Vijeće je van razumne sumnje, utvrdilo da je optuženi postupajući na način kako je to opisano u tački jedan, dva, tri i trinaest osuđujućeg dijela presude, prema oštećenim postupao isključivo sa namjerom da degradiranja i ponižavanja dostojanstva zarobljenih lica, nanoseći im povrede tjelesnog i moralnog integriteta.

Naime, svjedoci koji su doživjeli ova teška zlostavljanja seksualne prirode, su svi sem jednog svjedoka, a nakon što je Vijeće isključilo javnost za dio kada su svjedočili o tim zlostavljanjima seksualne prirode, detaljno opisali ne samo sam način na koji su bili prisiljeni da između sebe više puta jedan drugom stavljaju polni organ u usta, nego i kako se pri tom ponašao sam optuženi. Činjenica je da svjedok A.B. na glavnom pretresu i pored toga što je Vijeće za taj dio svjedočenja isključilo javnost, nije potvrdio navode svjedočenja ostalih svjedoka. Međutim, ovo svjedočenje nije pokolebala ovo Vijeće u donošenju zaključka da je zaista i došlo do teškog zlostavljanja spolne prirode oba svjedoka, ali svjedoku A.B. je očigledno veoma teško i danas da to i javno kaže. Isti svjedok nije u svojoj tvrdnji uopšte bio isključiv, nego je sa negiranja da mu se to u logoru dogodilo, vrlo brzo prešao na druge događaje. Kako ostali svjedoci nisu imali baš nikakvog razloga da lažno terete optuženog, niti razloga da lažno prepričavaju ono što se njemu i njegovom logorskom kolegi dogodilo, to je Vijeće iskaz svjedoka A.B., koji to nije potvrdio, ocijenio kao iskaz koji nije precizan i jasan, te je, u cijelosti prihvativši iskaze svih ostalih na glavnom pretresu saslušanih svjedoka, van razumne sumnje, utvrdilo da je optuženi, postupajući na način kako je to opisano u tačkama jedan, dva, tri i trinaest osuđujućeg dijela presude, prema oštećenim preduzeo radnje teškog zlostavljanja seksualne prirode a koja se nanose tjelesnom i moralnom integritetu osobe, korištenjem prinude na način koji degradira i ponižava dostojanstvo žrtve, koje

radnje je ovo Vijeće okvalifikovalo kao “prisiljavanje druge osobe upotrebom sile ili prijetnje direktnim napadom na njezin život ili tijelo ili na život ili tijelo njoj bliske osobe, na seksualni odnos **ili s njim izjednačenu seksualnu radnju.**”

Obzirom da je optuženi Gligor Begović svjedočio u svoju odbranu kao svjedok odbrane, te kako je isti u svojoj odbrani u cijelosti negirao da je on preduzimao ikakve radnje u cilju zlostavljanja seksualne prirode zatočenih civila, Vijeće ovaj dio odbrane optuženog nije prihvatio jer je isti ocijenio kao iskaz dat, očigledno u namjeri, da istim umanju svoju odgovornost.

Odbrana je istakla da se u svim tačkama optužnice koje se tiču nasilja sa seksualnom komponentom, a koja djela je optuženi u svom iskazu najsnažnije negirao, spominje zatvoreni krug nekoliko svjedoka i to N.M., Ejub Smajić i Š.M., koji su svi izjavili da se često viđaju i razgovaraju o događajima u Batkoviću, pri čemu nijedan drugi svjedok, mimo ovog kruga, nije ni spomenuo ove događaje, pa čak ni da je za njih čuo iz druge ruke, od nekog drugog.

Međutim, Vijeće ističe da je na temelju već pomenutih iskaza svjedoka, nedvosmisleno utvrđeno da je među zatočenim muškarcima postojala grupa tzv *Specijalaca*, koja je vođena u obližnji objekat zvani Čardak, gdje su se upravo i dešavale radnje koje je Vijeće okvalifikovalo kao seksualnu radnju izjednačenu s seksualnim odnosom. Ovo nadalje opravdava činjenicu da je vrlo uzak broj svjedoka zapravo i imao saznanje o ovim događajima, odnosno, imajući u vidu svu gnusnost ovih radnji, kao i posljedice istih koje se ogledaju u trajnom osjećaju poniženosti i degradacije, potpuno je jasno da su jedino svjedoci koji su tjerani na takve radnje, i jedini očevici takvih događaja.

Imajući u vidu da je veliki broj svjedoka identično opisivao učešće optuženog u ovim radnjama, to je ovo Vijeće našlo za utvrđenim da je optuženi Gligor Begović na način opisan u tačkama 1.,2., 3. i 13. dispozitiva ove presude, nečovječno postupao prema oštećenim N.M., M.Š., A.B., A.H. i B.M.

Tačka 4. Izmijenjene optužnice

Da je optuženi Gligor Begović u periodu prve polovine jula mjeseca 1992 godine u zatočeničkom centru „Batković“ iz prostorija hangara izveo N.M. gdje ga je zajedno sa pokojnim Zoranom Zarićem tukao na način da ga je udarao šakama po glavi, a zatim ga je udarao automatskom puškom, željeznim kundakom u glavu, u predjelu leđa i prsa, nogama na kojima su bile vojničke čizme i to po bubrezima, po nogama i rukama što je trajalo desetak minuta, da bi ga neutvrđenog datuma u avgustu mjesecu 1992. godine u toku noći u prostorijama zatočeničkog centra tukao drvenom palicom, pa nakon što je pao na tlo desetak puta skočio mu po leđima, te ga u istom periodu udarao kundakom puške u predjelu glave od kojih udaraca mu je slomio dva zuba od kojih tuča i maltretiranja je N.M. pretrpio snažan fizički bol i krvarenje, kao i oštećenje kičmenog pršljena i povrede u predjelu glave i nosa na više mjesta, ovo Vijeće je utvrdilo na osnovu iskaza saslušanih svjedoka N.M., Ejuba Smajića, Duraković Dževada I Džafera Deronjića., te izjave I samog optuženog

Svjedok N.M. je na glavnom pretresu na detaljan način opisao način na koji je od optuženog svakodnevno bio tučen. Naime, svjedok je naveo da je svakodnevno i po nekoliko puta optuženi, nebirajući pri tome ni mjesto ni vrijeme, a ni način, tukao svjedoka nogama, drvenom palicom, puškom. Svjedok je istakao da je svaka tuča za njega bila bolna. On je u svom iskazu naveo da se sjeća kada ga je optuženi tukao napolju, pa su ga unijeli, te da je imao strahovitu bol u leđima, tri –četiri pršljena su mu oštećena. Svjedok je precizirao da je to bilo jedno 7-10 dana od njegovog dolaska u Batković. Svjedok je dalje u svom svjedočenju naveo da za Gligora nije trebao neki povod, da ga je tukao svim, puškom, nogom, palicom, da se to dešavalo kada su izlazili vani na prebrojavanje, kada su svi zatočeni bili napolju, da ga je tukao svuda. Svjedok ističe da je optuženi, iako je znao da je svjedok ranjen, gazio namjerno upravo ranjenu nogu, te da je ta tuča trajala bar pola sata, pa i kada je svjedok pao dole, nastavio ga je i dalje tući, a uveli su ga ostali zarobljenici što su tu ispred bili. Svjedok, također napominje da mu nakon toga nije pružena nikakva medicinska pomoć, a da su bolovi bili ogromni, i da nije mogao leći na leđa. Nadalje, u svom iskazu svjedok navodi da nije bilo dana, a da ga optuženi nije bar jednom pretukao. Tukao ga je jednom drvenom palicom kada mu je ruku slomio, to je bilo u hangaru, na ulazu u hangar, počeo ga tući po leđima i kako se svjedok branio, udario ga je u lijevu ruku, svjedok je osjetio da mu je

ruka klonula, pao je, ali optuženi je nastavio istog tuči po rukama. Poslije toga mu je jedan zarobljenik uvio i zategao ruku sa jednom košuljom. Kako navodi, bio je sav modar, a ta tuča je bila poslije one tuče kada su mu povrijeđena leđa.

Ove navode su potvrdili i drugi saslušani svjedoci, i to svjedok Ejub Smajić, Duraković Dževad, Džafer Deronjić i svjedok „A“. Pored optuženog, kako ovi svjedoci u svojim iskazima navode, svjedoka N.M. su tukli i Veselin, Špajzer i Smajlović Fikret zvani Piklić. Vijeće je iskaze ovih svjedoka, cijeni ih kao jasne i ubjedljive, obzirom da su isti svoje iskaze dali na osnovu neposrednog opažanja kritičnih događaja, te u bitnim činjenicama potvrdili navode samog oštećenog, to Vijeće nije imalo razloga da im ne povjeruje, pogotovo što je i sam optuženi u svojoj odbrani naveo da je tačno da je učestvovao u tučama zarobljenika. Dakle, Vijeće je van svake razumne sumnje utvrdio da je optuženi postupao na naprijed opisan način, čime je prekršio odredbe člana 3. stav 1. tačka a).

Odbrana je istakla da Tužilaštvo nije izvelo niti jedan dokaz koji se tiče medicinskih posljedica, koje se u optužnici navode kao „snažan bol i krvarenje, kao i prijelom četiri rebra, slomljen nos, oštećena dva pršljenja kičme, razbijene arkade i glavu na više mjesta.“

Vijeće je cijeneći ovaj prigovor osnovanim, a imajući u vidu da je u tački 4. Izmijenjene optužnice, navedeno da je N.M. kao posljedice tuče, imao prelom četiri rebra, slomljen nos kao i oštećenje dva kičmena pršljenja, izvršilo korekciju činjeničnog opisa u ovoj tački osuđujućeg dijela presude, na način da je Vijeće izostavilo dio koji je upravo odnosi na citirane prelome i lom nosa. Naime, Vijeće smatra da je za utvrđivanje ovakve vrste i stepena posljedica, bilo neophodno Vijeću prezentirati relevantnu medicinsku dokumentaciju ili eventualno nalaz vještaka. Međutim, to ne dovodi u pitanje činjenicu da je oštećeni N.M. bio u više navrata premlaćivan po svim dijelovima tijela, posebno u predjelu glave i nosa, uslijed čega je pretrpio snažan fizički bol i krvarenje.

Tačka 5. Izmijenjene optužnice

Da je u periodu prve polovine avgusta mjeseca 1992 godine u zatočeničkom centru “Batković” optuženi iz hangara izveo Smajić Ejuba, gdje ga je tukao drvenim palicama, nogama, šakama po čitavom tijelu, držalicom za sjekiru petnaestak minuta, od čega je Smajić Ejub pao na tlo, gdje ga je nastavio tući dok mu nije razbio glavu i doveo u

stanje snažnog krvarenja, od čega je njegovo tijelo bilo potpuno modro, da bi ga isti u narednom periodu pretukao još najmanje petnaest puta udarajući ga po čitavom tijelu, rukama, šakama, kundakom puške i nogama obuvenim u vojničke čizme, što je za posljedicu imalo snažan psihički i fizički bol Smajić Ejuba od čega i danas osjeća posljedice u vidu problema prilikom govora i bolova u procesu gutanja hrane, Vijeće je utvrdilo iz iskaza saslušanih svjedoka N.M., Ejuba Smajića I svjedoka "A".

Naime, svjedoci N.M. I svjedok "A" su na glavnom pretresu na identičan način opisali kako je optuženi Gligor Begović sam ili sa, kako navode, Zarićem tukao Ejuba Smajića i to u više navrata, te da je Smajić od tih tuča imao veliku rupu na glavi, što je svjedok N.M. gledao, kako to svjedok navodi, svojim očima. Oni su također istakli da je Smajić tučen deset puta dnevno i da se pitaju kako je uopšte ostao živ.

I svjedok Ejub Smajić je na glavnom pretresu detaljno opisivao niz tuča u kojim je optuženi učestvovao sam ili sa drugim stražarima, i to od samog dolaska u lugor kada su ga odveli iza hangara i tukli dok se nije onesvijestio, pa u samom hangaru, i to kako navodi svim i svačim, palicama, nogama i rukama. Ovaj svjedok je istakao, a što su i naprijed navedeni svjedoci u svojim izjavama rekli, da ga je Gligor tukao najmanje dva puta dnevno, odnosno da je u mjesec i pol dana boravka u logoru, bio tučen 50-60 puta. Na kraju svog iskaza svjedok je naveo da i danas od posljedica tih tuča ima problema sa glasnicom, odnosno da jedva govori, u što se i Vijeće uvjerilo prilikom davanja iskaza.

Vijeće je, u cijelosti prihvativši iskaze ovih svjedoka, koji iskazi su u bitnim činjenicama identični, ocijenivši ih kao jasne i ubjedljive, iskaze date na osnovu ličnih opažanja, kao i iskaz svjedoka koji je svakodnevno trpio, kako psihičke tako i fizičke bolove od zadobijenih batina, koje mu je optuženi nanosio, van razumne sumnje, utvrdilo da je optuženi, postupajući na način kako je to opisano u tački pet osuđujućeg dijela presude, prema oštećenom nečovječno postupao, nanoseći lično povrede tjelesnom integritetu, čime je prekršio odredbe člana 3. stav 1.tačka a)

Tačka 6. Izmijenjene optužnice- ubistvo

Ubistvo Zulfe Hadžimerovića

Da je optuženi neutvrđenog datuma u prvoj polovini mjeseca jula 1992 godine u prostorijama zatočeničkog centra „Batkovići“ u hangaru zajedno sa više zatvorskih stražara tukao Zulfu Hadžimerovića sedamdesetogodišnjeg starca, udarajući ga rukama u predjelu disajnih organa , što je činio više puta u periodu od nekoliko dana , te ga jedne večeri, neprestano da udarao od sat do-dva, nanoseći mu tako povrede tijela od kojih je Zulfo Hadžimerović preminuo, Vijeće je utvrdilo u cijelosti prihvativši iskaze na glavnom pretresu saslušanih svjedoka N.M., Topčić Avde i A.B., čije iskaze je Vijeće u cijelosti prihvatilo, obzirom da su isti na identičan način opisivali premlaćivanje oštećenog Zulfe Hadžimerovića od strane optuženog i još jednog stražara, koje je kako su svi svjedoci potvrdili, trajalo od 10,00 ujutro pa cio dan. Svi svjedoci su pri tom istakli da je oštećeni Zulfo tada imao oko sedamdeset godina i da su ga ova dvojica tukli puškama, nogama, zvali ga ustašom, i da nisu birali dio tijela, te da je svaka tuča trajala oko pola sata, pa onda između bude priča, a da se to dešavalo u hangaru, pred ostalim zatočenicima. Također su svi svjedoci potvrdili da je oštećeni Zulfo imao istetovirano slovo „U“ i da je to bio osnovni razlog što su ga ova dvojica tukla. Također su istakli da je to premlaćivanje oštećenog Zulfe trajalo kako navode, jedno mjesec dana od njegovog dovođenja pa dok nije preminuo, a da ga je najviše tukao optuženi .Nadalje, svi saslušani svjedoci sem N.M., Topčić Avde i A.B. su u svojim svjedočenjima naveli da ne mogu tačno reći u kom trenutku je Zulfo preminuo. Oni su naveli da se čulo se zapomaganje, koje je u toku noći prestalo, a ujutro su saznali da je preminuo.

Kada je u pitanju Zulfo Hadžimerović, Vijeće ističe, da iako Sudu nije prezentiran dokaz o smrti ovog lica, Vijeće je na osnovu detaljne analize iskaza svjedoka zaključilo da je tokom boravka u Batkoviću, od posljedica premlaćivanja preminulo lice Zulfo Hadžimerović. S tim u vezi, Vijeće je ovdje posebno imalo u vidu da se radilo o sedamdesetogodišnjem starcu, za kojeg su svi svjedoci potvrdili da se radilo o starijoj osobi, pa je čak i optuženi potvrdio da je među zarobljenim bio jedan stariji čovjek, a koja okolnost dovoljno identifikuje Zulfu Hadžimerovića.

Vijeće je iskaze naprijed navedenih svjedoka, kao i ostalih na glavnom pretresu saslušanih svjedoka, u cijelosti prihvatilo, ocijenivši ih kao jasne i ubjedljive, te je van

razumne sumnje, utvrdilo da je optuženi, postupajući na način kako je to opisano u tački šest osuđujućeg dijela presude, krivično odgovoran za smrt Zulfe Hadžimerovića.

Tačka 8. Izmijenjene optužnice- ubistvo

Ubistvo Zečević Ferida (zvani Mesar) i Čurtić Husejina (zvani Zlatar)

Da je optuženi neutvrđenog datuma u drugoj polovini 1992. godine u popodnevnim satima u prostorijama zatočeničkog centra „Batković“ u Bijeljini, zajedno sa drugim stražarima zatočeničkog centra, tukao Zečević Ferida i Čurtić Huseina na način da ih je udario nogama , rukama, palicama i kundakom puške, a kada su pali na tlo da je nastavio ih gaziti čizmama, da bih ih u toku noći koja je nastupila, zajedno sa drugim stražarima izvodio iz hangara i pretučene i bez svijesti vraćao u hangar, što je ponovio više puta, od kojih posljedica tuče su Zečević Ferid i Čurtić Husein preminuli nakon dva ili tri dana, Vijeće je utvrdilo u cijelosti prihvativši iskaze na glavnom pretresu saslušanih svjedoka N.M., Ejuba Smajića, M. M., Buljugić Mirsada, Svjedok “A”, Topčić Avde, Duraković Dževada, Mehmedović Sabrije, Ismeta Ferhatbegovića. Naime, navedeni svjedoci koji su u kritično vrijeme kada i oštećeni Zečević Ferid zvani - Mesar i Čurtić Husein zvani Zlatar, bili u Batkoviću i u većini slučajeva premlaćivanja ove dvojice, bili prisutni i to ako ne svi, onda većina saslušanih svjedoka, su na identičan način opisali svakodnevno premlaćivanje istih i to kako nogama obuvenim u vojničke čizme, tako i palicama, šakama, puškama i drugim raznim predmetima. Nadalje, svi svjedoci su jasno isticali da je u svakom premlaćivanju bio glavni akter optuženi Gligor, u čemu su mu pomagali i drugi stražari, te da su obojica preminula od posljedica navedenih tuča.

Naime, činjenica je da su pojedini svjedoci na različite načine opisivali okolnosti stradanja Čurtića i Zečevića, odnosno neki od svjedoka su tvrdili kako su u momentu kad su vraćani u prostoriju bili živi, pa i taj posljednji put, ali su svi potvrdili da su obojica preminula u toku noći, i to jedan prvu noć, a drugi za dvije noći.

S druge strane, Vijeće je odbranu optuženog, koji u svojoj odbrani koju je iznio kao svjedok odbrane, negirao izvršenje ovih radnji, ocijenio kao izjavu datu u namjeri da umanji svoju odgovornost, pogotovo što je premlaćivanje zatočenika priznao, te je istu odbranu kao takvu i ocijenilo.

Nadalje, Vijeće je našlo da je smrt ovih lica nastupila kao posljedica poduzimanja voljnih radnji od strane više lica, uključujući i optuženog, odnosno Vijeće je nedvojbeno utvrdilo da je optuženi zajedno s drugim stražarima u prostorijama zatočeničkog centra kao i ispred hangara učestvovao u premlaćivanju sedamdesetgodišnjeg starca Zulfe Hadžiomerovića, Zečević Ferida i Čurtić Husejina, i to tako što je optuženi Gligor Begović udario u više navrata u kraćem periodu Zulfu Hadžiomerovića rukama u predjelu disajnih organa, pri čemu ga je jednu noć tukao preko neprestano duže vrijeme, dok je Zečević Ferida i Čurtić Husejina udario nogama, rukama, palicama i kundakom puške, a potom zajedno s drugim stražarima u više navrata ih izvodio iz hangara i nastavljao tući, od kojih tuča i povreda su navedena lica preminula.

Vijeće nalazi da je optuženi prilikom preduzimanja navedenih radnji izvršenja postupao sa umišljajem odnosno bio je svjestan da u okolnostima i na način na koji je radnje preduzima, svojim radnjama može uzrokovati smrt ovih lica. Njegov umišljaj kada je u pitanju smrt Zulfe Hadžiomerovića proizilazi prije svega iz činjenice što je optuženi morao biti svjestan da se radi o starijoj osobi, za koju su svi saslušani svjedoci rekli da je bio u dobi od oko 70 godina, pa čak je i optuženi Gligor Begović u svom iskazu rekao da je u logoru bilo i starijih ljudi od preko 60 godina, te da je isti civil. No i pored navedene činjenice koja je bila očita, optuženi je pristao na kontinuirano udaranje Zulfe Hadžiomerovića koje se u kratkom periodu ponavljalo više puta, a što ukazuje na postojanje svijesti kod optuženog da uslijed njegova činjenja može da nastupi smrt, i htio je njeno nastajanje.

S druge strane, kada su u pitanju lica Čurtić Husejin i Zečević Ferid, umišljaj optuženog proizilazi iz činjenice da je isti zajedno s drugim stražarima u više navrata učestvovao u njihovom premlaćivanju, uslijed čega su ova lica gubila svijest, no i pored te činjenice optuženi nije pokušao pomoći navedenim licima, nego naprotiv, nastavljao je da ih udara, a što ukazuje na postojanje svijesti kod optuženog da uslijed njegova činjenja može da nastupi smrt, i želio njeno nastajanje.

Činjenica smrti je potkrijepljena i materijalnim dokazima i to Izvod iz matične knjige umrlih za Čurtić Husejina označen kao T-11 i Izvod iz matične knjige umrlih za Zečević Ferida označen kao T-12. Naime, iz dokaza T-11 se vidi da je kao datum smrti Čurtić Husejina naveden datum 10.04.1992. godine, međutim Vijeće prihvata tezu optužbe, da je datum smrti određen na osnovu izjava srodnika u postupku proglašenja nestalog lica

umrlim, koji su kao datum smrti naveli datum kada su ga posljednji put vidjeli živog. Činjenica je da Tužilaštvo nije Sudu predočilo kao dokaz rješenje o proglašenju nestale osobe umrlom (za Čurtić Husejina), međutim imajući u vidu da je veliki broj svjedoka koji su saslušani i koji su bili zatočeni u Batkoviću, naveo da su zajedno s njima bili zatočeni i Čurtić Husejin i Zečević Ferid, Vijeće je istima poklonilo vjeru u smislu da su navedena lica bila u kritično vrijeme zajedno s svim oštećenim zatočena u logoru.

Obrana je prigovorila i to da niti jedan svjedok sa sigurnošću ne može da kaže tačne podatke o umrlim licima i datume smrti, pa je sasvim sigurno da je jedini relevantan dokaz o smrti Čurtić Huseina upravo dokaz T 11 iz koga jasno i nedvosmisleno proizilazi da je navedeno lice preminulo znatno prije događaja koja se optuženom stavljaju na teret. Međutim, Vijeće ističe da je, imajući u vidu okolnosti pod kojima je došlo do smrti ovog lica, odnosno da su svi svjedoci bili izloženi kontinuiranom premlaćivanju, da je sasvim opravdano da niko od svjedoka ne može reći precizan datum o smrti ovih lica, pa čak svjedoci nisu mogli precizirati ni tačne datume kada su oni lično premlaćivani, što je potpuno razumljivo i za ovo Vijeće prihvatljivo, ne dovodeći istovremeno u pitanje tačnost njihovih tvrdnji.

S druge strane, kada je u pitanju Zečević Ferid, kao datum smrti u dokazu T-12, je naveden datum 28.07.1992. godine, koji datum se poklapa s iskazima saslušanih svjedoka u dijelu kada su govorili pred Sudom o okolnostima smrti Zečević Ferida.

Dakle, Vijeće je izvršilo detaljnu analizu dokaza, čiji su najznačajniji dijelovi prethodno analizirani, te zaključilo kako isti predstavljaju jednu konzistentnu i uvjerljivu cjelinu. Vijeće je, iskaze ovih svjedoka ocijenivši ih kao jasne i ubjedljive, te iskaze date na osnovu ličnih opažanja lica koja su bili neposredni posmatrači, a koji nisu imali niti jedan valjan razlog da lažno terete optuženog, u cijelosti prihvatilo, i van razumne sumnje, utvrdilo da je optuženi, postupajući na način kako je to opisano u tački osam osuđujućeg dijela presude, krivično odgovoran za smrt Čurtić Husejina i Ferida Zečevića.

Tačka 10. Izmijenjene optužnice

Da je optuženi neutvrđenog dana krajem septembra ili početkom oktobra mjeseca 1992 godine u prostorijama zatočeničkog centra „Batkovići“ kundakom puške u predjelu leđa udario I. E., koji je od posljedica udarca prosuo po svom tijelu ključalu vodu koju je nosio u posudi u rukama, od čega je zadobio opekotine po čitavom tijelu, što je za posljedicu imalo fizičku bol I. E., Vijeće je utvrdilo iz iskaza saslušanog svjedoka I. E., koji je na jasan i nedvojben način opisao kako je jedne prilike išao po vodu i da je naišao Gligor i udario ga tako da je ključala voda po njemu se prosula, te da mu se noga inficirala i otekla, i da se jedno mjesec dana sam liječio, istakavši da nije dobio nikavu pomoć, već da je imao neki sapun i stavljao to i u krpu zavijao. Svjedok je nadalje naglasio da je samo taj put tučen od Gligora kada je nosio čaj i kada ga je par puta udario kundakom, tako da mu se prosulo vrela voda po njemu, i to je jedini slučaj kada ga je tukao.

Iako je na ovu tačku saslušan samo oštećeni I. E., Vijeće je, van razumne sumnje, utvrdilo da je optuženi, postupajući na način kako je to opisano u ovoj tački osuđujućeg dijela presude, počinio radnju koja mu se stavlja na teret, obzirom da je iskaz ovog svjedoka ocijenio kao jasnim i ubjedljivim, a da pri tom nije našao niti jedan valjan razlog koji bi upućivao na to da ga sam svjedok iz nekog razloga lažno tereti, kao i činjenicu da je sam optuženi u svojoj odbrani istakao da je učestvovao u tučama zatočenika, a da pri tom nije negirao niti jedan konkretan slučaj tuče, pa ni ovaj konkretni. Iz navedenih razloga, Vijeće nalazi optuženog krivično odgovornim za nečovječno postupanje prema oštećenom Ibrahimović E.

Tačka 12. Izmijenjene optužnice

Da je optuženi neutvrđenog datima mjeseca jula 1992 godine u prostorijama zatočeničkog centra „Batkovići“, , zatočeniku po imenu Džemo zvani „Špajzer“ naredio da Mirsadu Buljugiću nanosi udarce sjekirom u predjelu leđa, što je sve za posljedicu imalo fizičku i psihičku bol Buljugić Mirsada, Vijeće je utvrdilo u cijelosti prihvativši iskaz samog oštećenog, svjedoka Buljugić Mirsada. Naime, ovaj svjedok je na glavnom pretresu detaljno opisao svoj boravak u logoru ističući da ga je Gligor Begović lično tukao i da je naređivao zatočeniku zvani „Špajzer“ da ga on tuče sjekirom, od čega i danas ima ranu na ljevom ramenu, pri čemu je optuženi to sve posmatrao. Svjedok je

takođe naveo da ga je optuženi tukao kako u šatoru u kom je bio prva dva mjeseca, tako i na njivi na radovima, gdje ga je udarao kako nogama tako i kundakom puške.

Kako se svjedok na glavnom pretresu nije mogao sjetiti događaja s biciklom, odnosno istakao je da se to zapravo desilo ne njemu, nego jednom maloljetniku, to mu je Tužilac predočio zapisnik o saslušanju od 09.04.2008.godine, gdje je svjedok govorio da ga je optuženi udarao palicom dok je vozio biciklo u njivama, na putu od oko 1 km u oba pravca, nakon čega se svjedok sjetio i tog događaja, te potvrdio da se i to desilo i njemu i tom maloljetniku.

Međutim, imajući u vidu da svjedok prilikom davanja iskaza na glavnom pretresu, prvobitno nije pomenuo događaj kada ga je optuženi, vozeći biciklo, navodno udarao palicom po svim dijelovima tijelam, nego tek nakon što je tužilac svjedoka o tome podjestio, to Vijeće nije moglo pokloniti vjeru iskazu ovog svjedoka u tom dijelu, iz kojih razloga je izostavilo navedeni događaj iz činjeničnog opisa ove tačke optužnice.

Vijeće je, razmotrilo ovaj iskaz, kao i iskaze date u istrazi, te našlo da su isti konzistentni u bitnim činjenicama, da je svjedok na jasan i ubjedljiv način detaljno opisao dešavanja kako u samom logoru tako i prilikom izvođenja na radove, te kako nije našao niti jedan razlog zbog kog ovom svjedoku ne bi povjerovao, pri tom imajući u vidu da ni sam optuženi u svom iskazu nije negirao tuče zatočenika pa ni ovu konkretnu, to je van razumne sumnje, utvrdilo da je optuženi, postupajući na način kako je to opisano u tački dvanaest osuđujućeg dijela presude, nečovječno postupao prema oštećenom Buljugić Mirsadu.

Tačka 15. Izmijenjene optužnice

Da je optuženi krajem augusta ili početkom sepembra 1992. godine u kasarni u Bijeljini, gdje su zatvorenici bošnjačke nacionalnosti dovedeni na prinudne radove, udarao šakama i nogama po svim dijelovima tijela M. Meškovića, da bi ga drugom prilikom u neutvrđenom periodu u istoj kasarni također udarao rukama i nogama po svim dijelovima tijela, što je za posljedicu imalo fizičku bol M. M., Vijeće je utvrdilo, u cijelosti prihvativši iskaz na glavnom pretresu saslušanog svjedoka – oštećenog M. M.

Naime, svjedok M. M. je na glavom pretresu, bio jasan kada je detaljno opisujući ponašanje optuženog prema njemu, koji ga je, kako navodi svjedok, tri puta „prebio“, a pri tom ukazujući da istog od ranije nije poznao. Svjedok opisuje da je prve batine od optuženog dobio kada je jednom i on otišao po hranu koju je zatočenicima donosila familija, i on ga je tada, kako navodi, „prebio i rukama i nogama kao vreću, po cijelom tijelu, i kundakom al najviše nogama „. Svjedok dalje opisuje da je od optuženog dobio batine i ispred hangara, nogama, te da on od tog batinanja nije mogao na noge, niti je mogao jesti. Druge batine koje je dobio svjedok opisuje da su bile kada je sa još jednim zatočenikom pravio vodu da bi se mogli kupati, te da ga je tada optuženi gazio nogama, a treće batine da su bile kada su pravili WC ispred hangara, navodeći da ga je izubijao, nogama i šakama, oborio na zemlju i nastavio udarati nogama po bubrezima i glavi. Ovaj svjedok ističe da optuženog niko nije smio gledati u oči, te da je on ustvari i dobijao batine od optuženog zato što je podizao glavu u gledao ga, dok to nije shvatio i prestao ga gledati kada se pojavi.

Kako svjedok prilikom saslušavanja u SIPA-i 22.09.2010.g. nije spominjao Gligora, on je to objasnio da ga tada niko nije ni pitao za optuženog, nego da je upravo on, tom prilikom, djelatnike SIPA-e pitao gdje je Gligor Begović, te je tada od njih saznao da isti radi u Bjeljini kao zaštitar i da ga nadgledaju.

Iako je na okolnosti iz ove tačke saslušan samo oštećeni, Vijeće je iskaz istog u cijelosti prihvatio, ocijenivši ga kao jasnim i ubjedljivim, te iskaz dat na osnovu ličnih opažanja svjedoka, za koga nije našao niti jedan razlog zbog kojeg isti ne bi prihvatilo, pogotovo što ni sam optuženi, iako je svjedočeći u svoju odbranu, niti jednom rijeći nije negirao ovaj događaj, već naprotiv potvrdio je uopšteno da je tukao zarobljene.

Dakle, Vijeće je van razumne sumnje, utvrdilo da je optuženi, postupajući na način kako je to opisano u tački petnaest osuđujućeg dijela presude, nečovječno postupao prema oštećenom M. M.

Tačka 16. Izmijenjene optužnice

Da je optuženi u neutvrđenom periodu u drugoj polovini 1992 godine, na ulazu u zatočenički centar „Batković“ , udarao zaštićenog svjedoka „A“ po čitavom tijelu i glavi, a zatim kundakom puške u prsa i leđa, od kojih udaraca je pomenuti pao, da bi ga nastavio udarati kundakom puške i nogama obuvenim u vojničke čizme u leđa, što je trajalo deset do petnaest minuta, da bi ga nakon par dana dok je sjedio oborene glave na zemlji, nogom jako udario u glavu od kojeg udarca je pao na zemlju, nakon čega je nastavio udarati u predjelu glave i po čitavom tijelu, od kojih udaraca je izgubio svijest, što je za posljedicu imalo snažan fizički bol zaštićenog svjedoka „A“, Vijeće je utvrdilo u cijelosti prihvativši iskaz svjedoka s pseudonimom „A“-oštećeni, a i svih ostalih na glavnom pretresu saslušanih svjedoka.

Naime, svjedok „A „ je u svom iskazu, koji iskaz je identičan iskazima svih svjedoka koji su bili zatočeni u Batkoviću, opisujući sam ulazak u hangar naveo da je i on kao i svi ostali po naredbi morao proći kroz špalir stražara kako bi ušli unutra, i tada su ih, kako opisuje, udarali puškama i drugim predmetima, te da su ih unutra postrojili. Kada su ušli, svjedok je rekao da je on lično pretučen od strane Gligora, te dodaje da ga je optuženi izveo iz stroja i udario nogom u prsa, kundakom u leđa pa u prsa, od čega je i svijest izgubio, a drugi su ga uveli u jedan šator. Svjedok je naveo da je optuženi tada spominjao svjedokovog rođaka, koji je inače bio komandant i svjedok pretpostavlja da je zbog toga dobio batine.

Svjedok je na glavnom pretresu naveo da je slijedeći dan nakon što je ošišan, ponovo od optuženog dobio batine, da ga je počeo nogama gaziti, da je od tih udaraca izgubio svijest, i da su mu ostali zatočeniци poslije pričali da je optuženi skakao po njemu nogama, dok je bio u nesvijesti, opisujući da je nakon te tuče bio sav krvav, polomljen, i da mu je arkada bila puknuta. Svjedok je opisao još jedno premlaćivanje

od optuženog, kada je, kako je na glavnom pretresu naveo, došla neka vojska sa šajkačama, da su bili postrojeni, da su ih je Gligor i ostali pustili unutra, tako da je svjedoka prvo udario jedan od tih vojnika, a potom ga je udarao Gligor nogama u prsa, i da je sve to trajalo oko pola sata.

Dakle, Vijeće je i iskaz ovog oštećenog prihvatilo, u cijelosti ga ocijenivši kao jasan i ubjedljiv, pogotovo što su i svi ostali na glavnom pretresu pričali da su dobivali batine prilikom prolaska kroz špalir, a što je i optužni potvrdio da je u više navrata i on sam bio u špaliru, dok su zatočenicici udarani.

Stoga je Vijeće van razumne sumnje, utvrdilo da je optuženi, postupajući na način kako je to opisano u tački šesnaest osuđujućeg dijela presude, nečovječno postupao prema oštećenom- svjedoku "A".

Tačka 18. Izmijenjene optužnice

Da je optuženi neutvrđenog datuma u periodu jula ili avgusta mjeseca 1992. godine u prostorijama zatočeničkog centra „Batković“, Sabriju Mehmedovića udario letvom u predjelu lijevog uha, od kojeg udarca je pretrpio krvarenje i jake bolove u predjelu lijevog uha, Vijeće je na pouzdan način utvrdilo, u cijelosti prihvativši iskaz na glavnom pretresu saslušanog svjedoka- oštećenog Sabrije Mehmedovića.

Naime, svjedok Mehmedović Sabrija je opisujući kritični događaj, a koji se desio desetak dana po njegovom dolasku u Batković, istakao da ga je optuženi Gligor nakon što su ih sve izveli ispred hangara, te naredili da čučnu, da je optuženi išao s drvenom letvom i udarao ih po glavama, rukama, pri tom da je svjedoka udario po uhu lijevom i rasjekao mu taj dio, te da je kao posljedica tog udarca, svjedok krvario, i imao dugo vrijeme infekciju.

Vijeće je, iskaz ovog svjedoka – oštećenog u cijelosti prihvatio, obzirom da je isti iskaz ocijenio kao jasan i ubjedljiv, a kako je isti potkrijepljen iskazima svih ostalih svjedoka koji su na sličan način dobili batine ili prisustvovali ispred hangar batinanju nekog od

zatvorenih lica, te imajući u vidu da I sam optuženi nije negirao da je tukao zatočene ne konkretno poimeno koga od oštećenih, Vijeće je van razumne sumnje, utvrdilo da je optuženi, postupajući na način kako je to opisano u tački osamnaest osuđujućeg dijela presude, nečovječno postupao prema oštećenom Mehmedović Sabriji.

Tačka 19. Izmijenjene optužnice

Da je optuženi neutvrđenog datuma u drugoj polovini 1992. godine u prostorijama zatočeničkog centra „Batković“ u Bijeljini, zajedno sa drugim stražarima zatočeničkog centra iz hangara izveo više zatočenika među kojima Džananović Hasiba, da bi ga zajedno sa drugim stražarima počeo udarati puškama, šlaufom, kablovima, palicama i drvenom motkom, udarajući ga po leđima i stomaku, a kada je pao na tlo gazio ga nogama obuvenim u vojničke čizme, što je sve trajalo deset do petnaest minuta, da bi ga pri ulasku u hangar udario kundakom puške u predjelu rebra sa desne strane, što je za posljedicu imalo psihičku i fizičku bol Džananović Hasiba, Vijeće je utvrdilo u cijelosti prihvativši iskaz na glavnom pretresu saslušanog svjedoka Đananović Hasib.

Svjedok Đananović Hasib je na glavnom pretresu, prepoznavši optuženog, bio jasan kada je istakao da ga je isti udarao, ne samo svaki put u prolazu i na radovima, nego i kada je sa jednom grupom zatočenih ostao u hangaru, dok su ostali otišli na radove. Naime, ovaj svjedok je opisao da je jedna grupa vojnika među kojom je bio i optuženi, nakon što je svjedok sa manjom grupom zatočenih ostao u hangaru, izveo iste iz hangara, kada su se svi obrušili na zatočenike, udarajući ih rukama i nogama po svim dijelovima tijela, pri čemu je optuženi, kako je svjedok naveo, svjedoka udarao oko 20 minuta i rukama i nogama i puškom, kablom od vode, i to najviše po leđima. Kako je svjedok na kraju svog svjedočenja istakao, dva dana za sebe nije znao, te da je pao u komu nakon čega su ga unijeli u hangar.

I iskaz ovog svjedoka je Vijeće u cijelosti prihvatilo, ocijenivši ga kao jasnog i ubjedljivog, te je van razumne sumnje, utvrdilo da je optuženi, postupajući na način kako je to opisano u tački devetnaest osuđujućeg dijela presude, nečovječno postupao prema oštećenom Đananović Hasibu.

Tačka 21. Izmijenjene optužnice

Da je optuženi sredinom jula mjeseca 1992 godine u prostorijama zatočeničkog centra „Batković“ u Bijeljini, šakama , kundakom puške , bokserom i nogama udarao Halilović Huseina sve dok ga nije oborio na zemlju i tom prilikom izbio zub iz gornje vilice , a zatim mu stavljao cijev pištolja u usta,i povlačeći obarač govorio „ *Hajde da se igramo ruskog ruleta* „ , što je sve za posljedice imalo fizičku i psihičku bol oštećenog Halilović Huseijna, Vijeće je utvrdilo u cijelosti prihvativši iskaz na glavnom pretresu saslušanog svjedoka Halilović Huseina, koji je jasno i ubjedljivo opisao na koji način je od optuženog dobio batine. Naime, ovaj svjedok je u svom svjedočenju istakao da ga je optuženi, kao uostalom i ostale zatočene, tukao nakon dovođenja u Batković, a povod je bio, kako navodi, jer je na pitanje Gligorovo ko je imao oružje, jedan od zatočenih pokazao upravo na svjedoka, nakon čega je optuženi izveo svjedoka, te ga potom udarao nogama, rukama, kundakom i izbio mu je zub tada.

Dakle, Vijeće je, van razumne sumnje, utvrdilo da je optuženi, postupajući na način kako je to opisano u tački dvadesetjedan osuđujućeg dijela presude, nečovječno postupao prema oštećenom Đananović Hasibu, obzirom da je iskaz ovog svjedoka u cijelosti prihvatio kao nesporan, imajući u vidu da je svjedok na detaljan način opisao ovaj kritični događaj, a i činjenicu da odbrana optuženog nije ponudila niti jedan valjan dokaz kojim bi ovaj iskaz pobila.

Tačka 23. Izmijenjene optužnice

Da je optuženi drugoj polovini mjeseca juna 1992 godine, ispred zatočeničkog centra „Batković“ u Bijeljini, u autobusu u kojem su dovezeni zatočeniци, udario palicom u potiljak Dževada Durakovića, od kojeg udarca je izgubio svijest, a zatim ga kada mu se vratila svijest, ponovo udario palicom u čelo, što je za posledicu imalo psihičku i fizičku bol oštećenog Dževada Durakovića, Vijeće je utvrdilo u cijelosti prihvativši iskaz na glavnom pretresu saslušanog svjedoka – oštećenog Dževada Durakovića, koji je jasno opisao kao i svi ostali svjedoci da je pri dolasku u Batković i on dobio jak

udarac u glavu, prvo u autobusu kada su ispred hangara doveženi, a potom i pri izlasku iz autobusa, pojasnivši da je tada saznao da ih udara Gligor, koga od ranije nije poznao.

Svjedok je nadalje potvrdio, a što su također i drugi svjedoci – oštećeni u svojim svjedočenjima naveli, da je optuženi ulazeći u autobus prvo naredio da svi sagnu glave, a potom išao od jednog do drugog i udario ih. Svjedok je u svom iskazu istakao, što su i drugi svjedoci u svojim iskazima istakli, da je tada kada su doveženi pred Batković, samo optuženi udario.

Vijeće je, van razumne sumnje, utvrdilo da je optuženi, postupajući na način kako je to opisano u tački dvadesettri osuđujućeg dijela presude, nečovječno postupao prema oštećenom Dževadu Durakoviću.

Dakle, Vijeće je u pogledu svih tačaka dispozitiva presude u kojim se optuženom Gligoru Begoviću stavlja na teret da je prema zatočenim civilima nečovječno postupao našlo dokazanim, obzirom da su svi svjedoci oštećeni u vrijeme zatočenja u Batkoviću preživjeli velika psihička i fizička zlostavljanja, kao i velike fizičke i psihičke patnje, koje su se ogledale u udaranju zatočenika rukama i nogama obuvenim u vojničke čizme, pa čak i palicama po svim dijelovima tijela, kao i drugim raznim predmetima, što su svi zlostavljani svjedoci u svojim iskazima detaljno opisali.

Vijeće je u cijelosti prihvativši iskaze svih saslušanih svjedoka optužbe, kao i iskaz samog optuženog koji je svjedočio u svoju odbranu, nesporno utvrdilo da je optuženi Gligor Begović postupajući nečovječno prema zarobljenicima – civilima bošnjačke nacionalnosti, bio svjestan okolnosti u kojima se nalazio, posebno činjenice nadmoći nad zarobljenicima – civilima, dakle, bio svjestan svog djela i htio njegovo učinjenje. Pri tom je Vijeće cijeno i iskaze svjedoka odbrane, međutim imajući u vidu da su ovi svjedoci uglavnom svjedočili o ličnosti optuženog, Vijeće je iste iskaze u tom pravcu i cijeno, pošto ovi svjedoci nisu bili prisutni u vrijeme kritičnih događaja.

Ovo iz razloga što Vijeće nalazi da svako pribjegavanje fizičkoj sili (pa čak i u odsustvu dovoljnih povreda) može dovesti do povrede članka 3: „*Sud naglašava da, kad je u pitanju osoba lišena slobode, svako pribjegavanje fizičkoj sili koje nije strogo neophodno usljed njegovog ponašanja umanjuje ljudsko dostojanstvo i u načelu*

predstavlja povredu prava propisanog člankom 3. Konvencije., te kako optuženi koji je u to vrijeme bio mlada i psihički zdrava osoba, je nesporno znao u kakvoj se situaciji kritične prilike nalazilo zarobljeno civilno stanovništvo, te s namjerom umanjavanja ljudskog dostojanstva oštećenih, istima i nanosio te povrede.

Vijeće je prilikom ocjene dokaza, iste cijenio kako pojedinačno, tako i u njihovoj međusobnoj povezanosti, a pri tom je imao u vidu i druge dokaze provedene na glavnom pretresu, ali tim dokazima nije pridavao poseban značaj, a niti je našao potrebnim da vrši njihovu detaljnu analizu, jer nisu bitno uticali na konačno utvrđeno činjeničnog stanja i zaključke do kojih je Vijeće došlo temeljem dokaza čiju ocjenu je dalo u presudi.

VII. KRIVIČNA ODGOVORNOST OPTUŽENOG

Vijeće je na osnovu provedenih dokaza utvrdilo da je optuženi u vrijeme i na način pobliže opisan u osuđujućem dijelu presude, inkriminisane radnje preduzimao sam (kada su u pitanju tačke 1., 2., 3. , 5., 6., 8., 10., 12., 13., 15., 16., 18., 21. i 23. osuđujućeg dijela izreke), odnosno zajedno sa drugim licima (kada su u pitanju tačke 4., 6., 8. i 19. osuđujućeg dijela izreke).

Naime, Vijeće je utvrdilo da je optuženi osobno nečovječno postupao prema oštećenim N.M. (za tačku 4.), Ejub Smajić (za tačku 5.), I. E. (za tačku 10.), Buljugić Mirsad (za tačku 12.), M. M.(za tačku 15.), svjedok A (za tačku 16.), Sabrija Mehmedović (za tačku 18.), Džananović Hasib (za tačku 19.), Halilović Husejin (za tačku 21.) i Duraković Dževad (za tačku 23.), tako što je iste udarao na način što ih je on lično, za vrijeme boravka u logoru Batković, udarao po svim dijelovima tijela i to šakama, nogama obuvenim u vojničke čizme, kundakom puške, drvenim palicama, a što je sve za posljedicu imalo njihovu psihičku i fizičku bol.

Kada je u pitanju njegov umišljaj, Vijeće je imalo u vidu i činjenicu da veliki broj svjedoka okarakterisali optuženog kao naročito okrutnog, koji se izdvajao od svih ostalih stražara upravo po tome što je ih je najviše tukao, pa tako svjedok Buljugić Mirsad je rekao „*On dođe na vrata kao kauboj, svi smo bili sretni kada nije bio na straži jer on odmah počne tući*“; svjedok M. M. je rekao da je Gligor je bio sve osim

čovjek, da je bio strah i trepet u cijelom logoru; svjedok N.M. je rekao za optuženog da se istakao svojim nečovječnim ponašanjem, "da je krvolok, to nije čovjek, ni životinja"; svjedok A.H. je kazao da je Gligor bio najveći krvnik, da ih je tukao svim i svačim, bejzbol palicom, kundakom, nogama rukama, kamenjem...; svjedok A.B. je naveo da se optuženi Gligor najviše isticao, i da mu je lično rekao da živ ostati neće, da će patiti; svjedok Džafer Deronjić je opisujući optuženog rekao da je prvo veče kada je došou u Batković znao da je to Gligor jer su im svi što su tu već bili, rekli: Pazite, to je posebno težak čovjek", svi smo ga se bojali; dok je svjedok Mehmedović Sabrija rekao da je Gligor bio jedan od stražara, jedan od najokrutnijih, jer ih je izvodio kad god bi mu pružila prilika;

Analizirajući iskaze navedenih svjedoka, te dovodeći iste u međusobnu vezu, uključujući i iskaz optuženog Gligora Begovića koji je i sam potvrdio da je on lično tukao zarobljenike, te da je lično učestvovao u njihovom maltretiranju, pravdajući to time da je takva bila naredba, Vijeće nalazi, da je optuženi radnjama opisanim u navedenim tačkama optužnice, počinio radnje nečovječnog postupanja prema oštećenim N.M., Ejub Smajić, I. E. Buljugić Mirsad, M. M., svjedok A, Sabrija Mehmedović, Džananović Hasib, Halilović Husejin i Duraković Dževad, na način što ih je on lično, za vrijeme boravka u logoru Batković, udarao po svim dijelovima tijela i to šakama, nogama obuvenim u vojničke čizme, kundakom puške, drvenim palicama, a koje okolnosti i činjenice na strani optuženog nesumnjivo predstavljaju namjerne i voljne radnje kojima je isti kod oštećenih nastojao prouzrokovati strepnju i strah za sopstveni život, što su oštećeni i trpili, na taj način nanjevši im psihičke i fizičke patnje. Stoga, nema sumnje da je optuženi u ovoj situaciji umišljajno postupao, svjestan da njegove radnje predstavljaju zabranjena djela, svjestan posljedica istih i želeći njihovo nastupanje

Nadalje, kada su u pitanju tačke 1., 2., 3. i 13. osuđujućeg dijela presude, analizirajući iskaze saslušanih svjedoka, Vijeće nalazi, da je optuženi radnjama opisanim u navedenim tačkama optužnice, počinio radnje silovanja prema oštećenim N.M. i M.Š., zatim A.B. i Mirsada Kuralića, A.H. i B.M. na način da je on lično upotrebom prijetnje silom, ih tjerao da međusobno jedan drugome stavljaju polni organ u usta, što se dešavalo više puta, što je nedvosmisleno bilo upravljeno na njihovo degradiranje, ponižavanje, zastrašivanje, odnosno Vijeće je utvrdilo da je optuženi postupao s

direktnim umišljajem u cilju narušavanja osobnog dostojanstva žrtve i da je počinio krivično djelo naročito uvredljivim i ponižavajućim radnjama, koje su se pri tome dešavale uvijek u prisutnosti drugih lica koja su to gledala, a istovremeno radnje su bile upravljene prema zatočenim civilima koji su bili u stanju bespomoćnosti, a osim toga svakodnevno izloženi premlaćivanjima, čega je optuženi takođe bio svjestan.

Kada je u pitanju saizvršilaštvo, član 22. KZ SFRJ glasi: „*Ako više lica, učestvovanjem u radnji izvršenja ili na drugi način, zajednički učine krivično djelo, svako od njih kaznit će se kaznom propisanom za to djelo.*“

Prema tome, saizvršilaštvo podrazumijeva učestvovanje više lica, pri čemu svako pojedinačno doprinosi ostvarenju zabranjene posljedice.

Slijedom izvedenih dokaza, prevashodno iskaza oštećenih, Vijeće je utvrdilo da je radnje iz tačaka 4., 6., 8. I 19. osuđujućeg dijela izreke presude, optuženi Gligor Begović počinio zajedničkim djelovanjem sa drugim osobama, takođe stražarima u logoru Batković, kao saizvršilac, pri čemu je na odlučujući način doprinio zajedničkom ostvarenju zabranjenije posljedice.

Vijeće je elaborirajući elemente djela ubistva utvrdilo da su isti: a) lišavanje života; I b) direktna namjera da se liši života; jer je počinilac bio svjestan svoga čina i želio je da se čin izvrši.^[3]

Kako je to već ranije obrazloženo u presudi, Vijeće je našlo dokazanim smrt Zulfe Hadžiomerovića, Zečević Ferida i Čurtić Husejina.

Takođe Vijeće je našlo da je smrt ovih lica nastupila kao posljedica poduzimanja voljnih radnji od strane više lica, uključujući i optuženog, odnosno Vijeće je nedvojbeno utvrdilo da je optuženi zajedno s drugim stražarima u prostorijama zatočeničkog centra kao i ispred hangara učestvovao u premlaćivanju sedamdesetgodišnjeg starca Zulfe Hadžiomerovića, Zečević Ferida i Čurtić Husejina, i to tako što je optuženi Gligor Begović udario u više navrata u kraćem periodu Zulfu Hadžiomerovića rukama u predjelu disajnih organa, pri čemu ga je jednu noć tukao preko neprestano duže vrijeme, dok je Zečević Ferida i Čurtić Husejina udario nogama, rukama, palicama i

kundakom puške, a potom zajedno s drugim stražarima u više navrata ih izvodio iz hangara i nastavljao tući, od kojih tuča i povreda su navedena lica preminula. Iz navedenog proizilazi da su radnje optuženog u odnosu na svaku navedenu radnju činile dio aktivnosti većeg broja ljudi i kojim radnjama je optuženi značajno doprinio u nastupanju štetnih posljedica. Dakle, kada je riječ o ocjeni ponašanja optuženog Gligora Begovića prilikom preduzimanja svake pojedinačne radnje izvršenja, Vijeće je zaključilo da je ono bilo u takvoj objektivno – subjektivnoj vezi sa ponašanjem drugih saizvršilaca, čineći sa istim jedinstvenu i čvrstu cjelinu.

Vijeće nalazi da je optuženi prilikom preduzimanja navedenih radnji izvršenja postupao sa umišljajem odnosno bio je svjestan da u okolnostima i na način na koji je radnje preduzimao, svojim radnjama može uzrokovati zabranjenu posljedicu, da je zabranjenu posledici htio ili u slučaju ubistva pristao na njeno nastupanje. Njegov umišljaj kada je u pitanju smrt Zulfe Hadžiomerovića proizilazi prije svega iz činjenice što je optuženi morao biti svjestan da se radi o starijoj osobi, za koju su svi saslušani svjedoci rekli da je bio u dobi od oko 70 godina, pa čak je i optuženi Gligor Begović u svom iskazu rekao da je u logoru bilo i starijih ljudi od preko 60 godina, te da je isti civil. No i pored navedene činjenice koja je bila očita, optuženi je pristao na kontinuirano udaranje Zulfe Hadžiomerovića koje se u kratkom periodu ponavljalo više puta, a što ukazuje na postojanje svijesti kod optuženog da uslijed njegova činjenja može da nastupi smrt, i htio je njeno nastajanje. S druge strane, kada su u pitanju lica Čurtić Husejin i Zečević Ferid, umišljaj optuženog proizilazi iz činjenice da je isti zajedno s drugim stražarima u više navrata učestvovao u njihovom premlaćivanju, uslijed čega su ova lica gubila svijest, no i pored te činjenice optuženi nije pokušao pomoći navedenim licima, nego naprotiv, nastavljao je da ih udara, a što ukazuje na postojanje svijesti kod optuženog da uslijed njegova činjenja može da nastupi smrt, i želi njeno nastajanje.

Vijeće također nalazi da je optuženi Gligor Begović *in tempore criminis*, obzirom na njegovo psihofizičko stanje, svojstvo u kojem je postupao i dužnost koju je obavljao, znao da će radnjama opisanim u osuđujućem dijelu izreke presude, izazvati očaj, osjećaj potčinjenosti, ugroženosti, beznađa i straha za vlastiti život, kao i teške patnje i

ozbiljne povrede tjelesnog integriteta, kao i da su teške tjelesne povrede sa razumnom svješću mogle prouzrokovati smrt, a koje radnje je izvršio prema civilnom stanovništvu, postupajući u svojstvu stražara čija je dužnost bila da postupa u skladu sa pravilima ženevskih konvencija i u svakom trenutku dostojno se odnosi prema civilima.

VIII. OSLOBAĐAJUĆI DIO PRESUDE

Kada je u pitanju oslobađajući dio presude, Sud je, primjenom odredbe člana 284. tačka c) ZKP BIH oslobodio optuženog Gligora Begovića za tačke 7., 9., 11., 14., 17., 20. i 22. izmijenjene optužnice, budući da nije dokazano da je optuženi počinio krivičnopravne radnje na način kako je to opisano u navedenim tačkama optužnice.

Naime, kada su u pitanju tačke 7., 9., 11., 14., 17., 20. izmijenjene optužnice, Tužilaštvo uopšte nije izvodilo dokaze, odnosno Tužilaštvo je tokom dokaznog postupka odustalo od prijedloga za saslušanje svjedoka Telalović Sulje, Alihodžić Fadila, Kulović Senada, Bilalić Sakiba i Pašić Šabana, koji svjedoci su bili predloženi na okolnosti iz navedenih tačaka optužnice. Naime, radi se o svjedocima koji su poimenično navedeni u tačkama optužnice kao oštećeni prema kojima je optuženi, za vrijeme zatočenja u logoru Batković, poduzimao krivičnopravne radnje na način i u vrijeme kako je to opisano u pojedinim tačkama optužnice. Obzirom na navedeno, odnosno da svjedoci-oštećeni nisu saslušani jer je Tužilaštvo u toku glavnog pretresa odustalo od prijedloga za njihovo saslušanje, a u nedostatku drugih potkrijepljujućih dokaza, odnosno iskaza svjedoka kojima bi se potvrdili navodi na ove okolnosti, odnosno uslijed činjenice da Tužilaštvo nije saslušane svjedoke uopšte pitalo na okolnosti iz tačaka 7., 9., 14., 17. i 20, a koje se odnose na smrt lica Mujić Salke i Jukić Rasima, te nečovječno postupanje prema zatočenim civilima Alihodžić Fadilu, Kulović Senadu, Bilalić Sakibu, Ahmetu Pašiću, Sud je optuženog oslobodio za nevedene tačke optužnice.

Takođe, Sud ističe da je Tužilaštvo za svjedoka Pašić Šabana predložilo vještačenje po vještaku psihijatru, te je Sud donio naredbu za vještačenje broj S1 1 K 016600 14 Kri od 14.07.2015. godine, kojom se od vještaka interniste Prim.dr Ajdar (Đure) Mladena tražilo da na osnovu dostavljene medicinske dokumentacije svjedoka Pašić

Šabana, sačini nalaz i mišljenje o stanju fizičkog zdravlja svjedoka, odnosno da se vještak izjasni da li je svjedok s obzirom na zdravstveno stanje, sposoban da svjedoči u postupku koji se vodi protiv optuženog Begović Gligora, pred Sudom BiH. Na temelju navedene naredbe, vještak je Sudu dostavio svoj nalaz i mišljenje dana 10.08.2015. godine, u kojem je vještak zaključio da Pašić Šabanda kao svjedok putuje, prisustvuje i aktivno sudjeluje u sudskom procesu, ali da se njegovo saslušanje može obaviti na kućnoj adresi ili u bolnici. Međutim, nakon što je Tužilaštvu dostavljen navedeni nalaz vještaka, Tužilaštvo do okončanja dokaznog postupka, Sudu nije predlagalo saslušanje ovog svjedoka.

Kada je u pitanju tačka 11. Izmijenjene optužnice, Tužilaštvo čak nije ni predložilo saslušanje nijednog svjedoka na okolnosti iz ove tačke, a istom se optuženi tereti da je neutvrđenog datuma mjeseca jula ili avgusta 1992, godine, u prostorijama zatočeničkog centra „Batkovići“ Murselović Mehdina natjerao da jede zemlju, udarajući ga po tijelu, što je za posljedicu imalo fizičku i psihičku bol Murselović Mehdina, niti je ijedan saslušani svjedok pomenuo zatočenika Murselović Mehdina, iz kojih razloga Sud nije ni mogao cijeliti dokaze na ovu tačku, nego je optuženog za istu oslobodio.

Kada je u pitanju tačka 22. izmijenjene optužnice, na okolnosti iz ove tačke je saslušan svjedok-oštećeni Ismet Ferhatbegović, međutim svjedok je svom iskazu bio izričit da ga stražar Gligor Begović lično nije nikada izvodio i tukao. S druge strane, svjedok je naveo da su trojica čuvara, „*Gligor, Veselin i Major bili najgresivniji, udarali su nas palicama kada bi ulazili u hangar, i mene su udarali, stajali su na ulazu, niko nije mogao proći da ga ne udari*“. Međutim, obzirom da se tačkom 22. optužnice optuženom stavlja na teret da je neutvrđenog datuma u drugoj polovinu 1992 godine, u prostorijama zatočeničkog centra „Batković“ u Bijeljini, nekoliko puta u različitim periodima, raznim predmetima, pesnicom i nogom udario Ismeta Ferhatbegovića, to Vijeće, nakon analize iskaza ovog svjedoka-oštećenog, zaključuje da postoje značajne razlike u pogledu opisa predmetnog događaja, budući da je svjedok negirao da ga je optuženi ikada lično izveo i tukao pesnicom i nogama, iz kojih razloga Vijeće nije našlo dokazanim da je optuženi počinio ove radnje kako je to opisano u ovi tački, te ga je za istu oslobodilo.

Imajući u vidu sve navedeno, Vijeće je primjenom principa *”in dubio pro reo”*, prema kojem Sud neku činjenicu na temelju ocjene dokaza može smatrati utvrđenom tek

kada se na glavnom pretresu uvjeri u njeno postojanje i kada u tom pogledu više nema dvojbe, usljed nedostatka dokaza, uz primjenu odredbe člana 284. tačka c) u vezi sa članom 3. ZKP BiH, optuženog Gligora Begovića oslobodilo od optužbe za radnje iz tačaka 7., 9., 11., 14., 17., 20. i 22. izmijenjene optužnice.

IX. ODBIJAJUĆI DIO PRESUDE

Budući da je Tužilac odustao od tačaka 1., 1a. i 23. ranije optužnice, to je Sud u odnosu na iste, a na osnovu odredbe člana 283. tačka b) ZKP BIH, donio presudu kojom se optužba odbija.

X. ODLUKA O KRIVIČNOPRAVNOJ SANKCIJI

Vijeće je prilikom odmjeravanja kazne, polazeći od opšte svrhe kažnjavanja propisane članom 33. KZ SFRJ i slijedeći pravila za odmjeravanje kazne predviđena članom 41. KZ SFRJ, cijenilo i uzelo u obzir sve okolnosti i optuženom izreklo zatvorsku kaznu u vremenskom trajanju kako je to navedeno u izreci ove presude.

Vijeće je razmotrilo stepen krivične odgovornosti optuženog, motive za izvršenje krivičnog djela, jačinu ugrožavanja, odnosno povrede zaštićenog dobra, okolnosti pod kojim je djelo počinjeno i držanje nakon učinjenja djela i obzirom na utvrđeno činjenično stanje i nastale posljedice, osudilo je optuženog na kaznu zatvora u trajanju od trinaest (13) godina, smatrajući da je izrečena kazna srazmjerna težini djela, učešću i ulozi optuženog, te da će se sa istom postići svrha kažnjavanja.

Prilikom odmjeravanja kazne zatvora, Vijeće je također cijenilo postojanje olakšavajućih i otežavajućih okolnosti na strani optuženog, te je, kao olakšavajuće okolnosti uzelo u obzir i cijenilo raniji život optuženog, odnosno činjenicu da je optuženi imao 19 godina u vrijeme izvršenja krivičnog djela, raniju neosuđivanost, zatim da je optuženi porodičan čovjek i da ima troje malodobne djece, kao i činjenicu da je optuženi djelimično priznao izvršenje krivičnog djela, te da se pokajao za sve loše što je uradio, koje okolnosti kako pojedinačno tako i u svojoj ukupnosti ne predstavljaju osobito olakšavajuće okolnosti koje bi bile osnov za ublažavanje kazne ispod granice propisane zakonom. Sa druge strane, kao otežavajuće okolnosti Vijeće

je cijenilo bezobzirnost optuženog spram položaja i situacije u kojoj su se žrtve našle kao i upornost i kontinuitet u izvršenju inkriminiranih radnji koje se optuženom stavljaju na teret. Naime, Vijeće je uzelo u obzir da je djelo učinjeno prema zatočenim civilima koji nisu imali nikakve zaštite, odnosno kategoriji lica koja je u konkretnom slučaju bila posebno ranjiva, koja lica su za vrijeme zatočenja svakodnevno bila izložena raznim vrstama maltretiranja i nehumanog postupanja.

Imajući u vidu način izvršenja djela opisanih u izreci ove presude, težinu povrede zaštićenog dobra i posljedice učinjenog djela koje se ogledaju u smrti tri lica, silovanju više lica, povređivanju ljudskog dostojanstva, nanošenju teške duševne i tjelesne patnje zatočenim civilima, Vijeće nalazi da je u konkretnom slučaju osuda na kaznu zatvora u trajanju od 13 godina, u srazmjeri sa težinom djela, uzimajući u obzir utvrđene otežavajuće i olakšavajuće okolnosti, kao i učešće i ulogu optuženog u izvršenju ovog krivičnog djela, te da će se istom postići svrha kažnjavanja u smislu člana 33. KZ SFRJ.

Vijeće nalazi da će vrsta i mjera izrečene krivičnopravne sankcije uticati na optuženog da ubuduće ne čini krivična djela, da će podstaknuti njegov preodgoj, odnosno da će se sa izrečenom kaznom u cjelosti ostvariti zahtjevi specijalne prevencije.

Isto tako, Vijeće je uvjeren da će ovako izrečena kazna poslati jasnu poruku svim budućim, potencijalnim izvršiocima da i u slučaju ratnih okolnosti, neće proći nekažnjeno i da nisu izvan zakona i pravde obzirom da je poštivanje zakona i opšteprihvaćenih pravila ponašanja obaveza svakog pojedinca, ne samo u mirnodopskim uslovima, već i za vrijeme neprijateljstava.

XI. ODLUKA O TROŠKOVIMA KRIVIČNOG POSTUPKA I IMOVINSKOPRAVNOM ZAHTJEVU

Cijeneći činjenicu da je optuženi Gligor Begović porodičan čovjek, koji ima troje malodobne djece, a što proizilazi iz dokaza O-13, O-14 i O-15 (Izvodi iz matične knjige rođenih za troje djece: Begović Vedrana, Begović Vesna i Begović Verica), zatim da je optuženi jedini hranilac u porodici, budući da mu je supruga Begović Radmila nezaposlena (dokaz O-17, Uvjerenje zavoda za zapošljavanje RS od 03.09.2015. godine), te da je prosječna mjesečna plata optuženog Gligora Begovića 475,45 KM (što proizilazi iz dokaza O-16, Potvrda JPŠ Šume Republike Srpske broj 04/1-933/2015 od 03.09.2015. godine), te da bi obavezivanje optuženog na plaćanje ovih troškova dodatno ugrozilo njegovo izdržavanje odnosno izdržavanje osoba koje je on dužan da izdržava, kao i činjenicu da je optuženi oslobođen od krivične odgovornosti po 7 tačaka optužnice, Vijeće je na osnovu člana 188. stav 4. i člana 189. stav 1. ZKP BiH, optuženog oslobodilo od obaveze nadoknade troškova krivičnog postupka.

Na osnovu člana 198. stav 2. i 3. ZKP BiH, svi oštećeni i to **N.M., M.Š., A.B., Smajić Ejub, I. E., Mirsad Buljugić, A.H., M.B., M. M., svjedok „A“, Sabrija Mehmedović, Džananović Hasib, Halilović Husejin i Dževad Duraković** se sa imovinskopравnim zahtjevom upućuju na parnični postupak, obzirom da podaci krivičnog postupka ne pružaju pouzdan osnov ni za potpuno ni za djelimično presuđenje, te imajući u vidu da bi rješavanje ovih zahtjeva uticalo na dužinu trajanja i efikasnost krivičnog postupka.

ZAPISNIČAR

PREDSJEDNIK VIJEĆA

PRAVNI SAVJETNIK - ASISTENT

SUDIJA

Aida Bešlija

Minka Kreho